

HOVRÄTTEN FÖR
VÄSTRA SVERIGE
Avdelning 4
Rotel 45

DOM
2020-12-18
Göteborg

Mål nr
B 5303-19

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Göteborgs tingsrätts deldom den 25 oktober 2019 i mål nr B 5611-17, B 3046-18 och B 7523-18, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 15)

Klagande och motpart (Åklagare)

Kammaråklagarna Jonas Martinsson och Viktor Törneke
Göteborgs åklagarkammare

Klagande och motpart (Tilltalad)

WILLIAM Lars Rickard Bergström, 19921222-1635
Frihetsberövande: Intagen i kriminalvårdsanstalt
Degeforsvägen 2, lgh 1001, 680 71 Björneborg

Ombud och offentlig försvarare: Advokaten Reine Nelson
Kungsgatan 26, 111 35 Stockholm

SAKEN

Hets mot folkgrupp m.m.

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Hovrätten ändrar beslutet i tingsrättens dom i fråga om avvisning och avvisar åtalet för hets mot folkgrupp i de delar det avser innehållet i tryckt skrift, dvs. NMR:s symbol med tyrrunan på partijackor, tyrrunan på fanor samt fotografier och text på plakat.

Hovrätten ändrar tingsrättens dom på så sätt att hovrätten bestämmer fängelsestraffets längd till 1 månad.

Reine Nelson får ersättning av allmänna medel med 54 909 kr, varav 39 312 kr för arbete, 3 855 kr för tidsspillan, 760 kr för utlägg och 10 982 kr för mervärdesskatt. Staten ska stå för denna kostnad.

HOVRÄTTEN FÖR
VÄSTRA SVERIGE
Avdelning 4
Rotel 45

DOM
2020-12-18
Göteborg

Mål nr
B 5303-19

Sid 2 (51)

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Göteborgs tingsrätts deldom den 25 oktober 2019 i mål nr B 5611-17, B 3046-18 och B 7523-18, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 15)

Klagande (Åklagare)

Kammaråklagarna Jonas Martinsson och Viktor Törneke
Göteborgs åklagarkammare

Motpart (Tilltalad)

JOHAN Michael Decker, 19880913-5752
Myrtuvevägen 69, lgh 1102, 461 67 Trollhättan

Offentlig försvarare: Advokaten Tommy Nilsson
Box 89, 461 22 Trollhättan

SAKEN

Hets mot folkgrupp

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Hovrätten avvisar åtalet i de delar det avser innehållet i tryckt skrift, dvs. NMR:s symbol med tyrrunan på partijackor, tyrrunan på fanor samt fotografier och text på plakat.

Hovrätten fastställer tingsrättens dom.

Tommy Nilsson får ersättning av allmänna medel med, rätt räknat, 93 670 kr, varav 57 564 kr för arbete, 15 420 kr för tidsspillan, 1 952 kr för utlägg och 18 734 kr för mervärdesskatt. Staten ska stå för denna kostnad.

Dok.Id 554423

Postadress
Box 40
401 20 Göteborg

Besöksadress
Packhusplatsen 6

Telefon
031-701 22 00
E-post: hovratten.vastrasverige@dom.se
www.vastrahovratten.domstol.se

Telefax
-

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:00

HOVRÄTTEN FÖR
VÄSTRA SVERIGE
Avdelning 4
Rotel 45

DOM
2020-12-18
Göteborg

Mål nr
B 5303-19

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Göteborgs tingsrätts deldom den 25 oktober 2019 i mål nr B 5611-17, B 3046-18 och B 7523-18, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 15)

Klagande (Åklagare)

Kammaråklagarna Jonas Martinsson och Viktor Törneke
Göteborgs åklagarkammare

Motpart (Tilltalad)

Lars Johan MARKUS Larsson, 19881123-6952
Karlsbygget 433, 715 94 Odensbacke
Ombud och offentlig försvarare: Advokaten Per Sandell
Box 353, 611 27 Nyköping

SAKEN

Hets mot folkgrupp

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Hovrätten ändrar beslutet i tingsrättens dom i fråga om avvisning och avvisar åtalet i de delar det avser innehållet i tryckt skrift, dvs. NMR:s symbol med tyrrunan på partijackor, tyrrunan på fanor samt fotografier och text på plakat.

Hovrätten fastställer tingsrättens dom.

Per Sandell får ersättning av allmänna medel med 84 031 kr, varav 49 140 kr för arbete, 12 850 kr för tidsspillan, 5 235 kr för utlägg och 16 806 kr för mervärdesskatt. Staten ska stå för denna kostnad.

HOVRÄTTEN FÖR
VÄSTRA SVERIGE
Avdelning 4
Rotel 45

DOM
2020-12-18
Göteborg

Mål nr
B 5303-19

Sid 4 (51)

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Göteborgs tingsrätts deldom den 25 oktober 2019 i mål nr B 5611-17, B 3046-18 och B 7523-18, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 15)

Klagande och motpart (Åklagare)

Kammaråklagarna Jonas Martinsson och Viktor Törneke
Göteborgs åklagarkammare

Klagande och motpart (Tilltalad)

DAN Ola Dalén, 19810625-6970
Edsholmsgatan 2, 664 32 Grums

Ombud och offentlig försvarare: Advokaten Lennart Lefverström
Box 644, 651 14 Karlstad

SAKEN

Hets mot folkgrupp m.m.

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Hovrätten fastställer tingsrättens dom.

Lennart Lefverström får ersättning av allmänna medel med 101 703 kr, varav 61 776 kr för arbete, 18 632 kr för tidsspillan, 955 kr för utlägg och 20 340 kr för mervärdesskatt. Staten ska stå för denna kostnad.

Dok.Id 554423

Postadress
Box 40
401 20 Göteborg

Besöksadress
Packhusplatsen 6

Telefon
031-701 22 00
E-post: hovratten.vastrasverige@dom.se
www.vastrahovratten.domstol.se

Telefax
-

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:00

HOVRÄTTEN FÖR
VÄSTRA SVERIGE
Avdelning 4
Rotel 45

DOM
2020-12-18
Göteborg

Mål nr
B 5303-19

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Göteborgs tingsrätts deldom den 25 oktober 2019 i mål nr B 5611-17, B 3046-18 och B 7523-18, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 15)

Klagande (Åklagare)

Kammaråklagarna Jonas Martinsson och Viktor Törneke
Göteborgs åklagarkammare

Motpart (Tilltalad)

Knut KENNETH Stig Ragnar Malmqvist, 19880510-3697
Malörtsvägen 26 C, lgh 1102, 231 36 Trelleborg

Ombud och offentlig försvarare: Advokaten Jörgen Malmunger
Box 1077, 271 00 Ystad

SAKEN

Hets mot folkgrupp

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Hovrätten avvisar åtalet i de delar det avser innehållet i tryckt skrift, dvs. NMR:s symbol med tyrrunan på partijackor, tyrrunan på fanor samt fotografier och text på plakat.

Hovrätten fastställer tingsrättens dom.

Jörgen Malmunger får ersättning av allmänna medel med 96 369 kr, varav 71 955 kr för arbete, 5 140 kr för tidsspillan och 19 274 kr för mervärdesskatt. Staten ska stå för denna kostnad.

HOVRÄTTEN FÖR
VÄSTRA SVERIGE
Avdelning 4
Rotel 45

DOM
2020-12-18
Göteborg

Mål nr
B 5303-19

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Göteborgs tingsrätts deldom den 25 oktober 2019 i mål nr B 5611-17, B 3046-18 och B 7523-18, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 15)

Klagande och motpart (Åklagare)

Kammaråklagarna Jonas Martinsson och Viktor Törneke
Göteborgs åklagarkammare

Klagande och motpart (Tilltalad)

Hans STEFAN Lund, 19870308-7851
c/o Advokaten Anders Ericson
Box 1283, 791 12 Falun

Ombud och offentlig försvarare: Advokaten Anders Ericson
Adress som ovan

SAKEN

Hets mot folkgrupp m.m.

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Hovrätten avvisar åtalet för hets mot folkgrupp i de delar det avser innehållet i tryckt skrift, dvs. NMR:s symbol med tyrrunan på partijackor, tyrrunan på fanor samt fotografier och text på plakat.

Hovrätten fastställer tingsrättens dom.

Anders Ericson får ersättning av allmänna medel med 194 814 kr, varav 120 744 kr för arbete, 25 700 kr för tidsspillan, 9 407 kr för utlägg och 38 963 kr för mervärdesskatt. Staten ska stå för denna kostnad och för kostnaden för den tidigare förordnade försvararen.

Dok.Id 554423

Postadress
Box 40
401 20 Göteborg

Besöksadress
Packhusplatsen 6

Telefon
031-701 22 00
E-post: hovratten.vastrasverige@dom.se
www.vastrahovratten.domstol.se

Telefax
-

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:00

HOVRÄTTEN FÖR
VÄSTRA SVERIGE
Avdelning 4
Rotel 45

DOM
2020-12-18
Göteborg

Mål nr
B 5303-19

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Göteborgs tingsrätts deldom den 25 oktober 2019 i mål nr B 5611-17, B 3046-18 och B 7523-18, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 15)

Klagande (Åklagare)

Kammaråklagarna Jonas Martinsson och Viktor Törneke
Göteborgs åklagarkammare

Motpart (Tilltalad)

Tor FREDRIK Vejdeland, 19781003-8237
Hällebergsgatan 66, lgh 1102, 442 54 Ytterby

Offentlig försvarare: Advokaten Rickard Fagerberg
Box 5243, 402 24 Göteborg

SAKEN

Hets mot folkgrupp

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Hovrätten ändrar beslutet i tingsrättens dom i fråga om avvisning och avvisar åtalet i de delar det avser innehållet i tryckt skrift, dvs. NMR:s symbol med tyrrunan på parti-jackor, tyrrunan på fanor samt fotografier och text på plakat.

Hovrätten fastställer tingsrättens dom.

Rickard Fagerberg får ersättning av allmänna medel med 96 078 kr, varav 73 008 kr för arbete, 3 855 kr för tidsspillan och 19 215 kr för mervärdesskatt. Staten ska stå för denna kostnad.

HOVRÄTTEN FÖR
VÄSTRA SVERIGE
Avdelning 4
Rotel 45

DOM
2020-12-18
Göteborg

Mål nr
B 5303-19

Sid 8 (51)

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Göteborgs tingsrätts deldom den 25 oktober 2019 i mål nr B 5611-17, B 3046-18 och B 7523-18, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 15)

Klagande (Åklagare)

Kammaråklagarna Jonas Martinsson och Viktor Törneke
Göteborgs åklagarkammare

Motpart (Tilltalad)

PÄR Olof Öberg, 19710728-4379
Sekretess, se Partsbilaga sekretess

Offentlig försvarare: Advokaten Sargon De Basso
Hantverkargatan 42 B, 112 21 Stockholm

SAKEN

Hets mot folkgrupp

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Hovrätten ändrar beslutet i tingsrättens dom i fråga om avvisning och avvisar åtalet i de delar det avser innehållet i tryckt skrift, dvs. NMR:s symbol med tyrrunan på parti-jackor, tyrrunan på fanor samt fotografier och text på plakat.

Hovrätten fastställer tingsrättens dom.

Det som tingsrätten har förordnat om sekretess ska fortfarande gälla.

Sekretessbestämmelsen i 22 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen ska även i fortsättningen vara tillämplig för uppgifterna i partsbilagan sekretess.

Sargon de Basso får ersättning av allmänna medel med 103 976 kr, varav 79 326 kr för arbete, 3 855 kr för tidsspillan, och 20 795 kr för mervärdesskatt. Staten ska stå för denna kostnad.

Dok.Id 554423

Postadress
Box 40
401 20 Göteborg

Besöksadress
Packhusplatsen 6

Telefon
031-701 22 00
E-post: hovratten.vastrasverige@dom.se
www.vastrahovratten.domstol.se

Telefax
-

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:00

HOVRÄTTEN FÖR
VÄSTRA SVERIGE
Avdelning 4
Rotel 45

DOM
2020-12-18
Göteborg

Mål nr
B 5303-19

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Göteborgs tingsrätts deldom den 25 oktober 2019 i mål nr B 5611-17, B 3046-18 och B 7523-18, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 15)

Klagande (Åklagare)

Kammaråklagarna Jonas Martinsson och Viktor Törneke
Göteborgs åklagarkammare

Motpart (Tilltalad)

BJÖRN Rikard Martin Jonasson, 19680210-5699
Nyhem, Ryavägen 2, 511 68 Hyssna

Ombud och offentlig försvarare: Advokaten Niklas Hellberg
Storgatan 53, 411 38 Göteborg

SAKEN

Hets mot folkgrupp

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Hovrätten avvisar åtalet i de delar det avser innehållet i tryckt skrift, dvs. NMR:s symbol med tyrrunan på partijackor, tyrrunan på fanor samt fotografier och text på plakat.

Hovrätten fastställer tingsrättens dom.

Niklas Hellberg får ersättning av allmänna medel med 69 754 kr, varav 51 948 kr för arbete, 3 855 kr för tidsspillan och 13 951 kr för mervärdesskatt. Staten ska stå för denna kostnad.

HOVRÄTTEN FÖR
VÄSTRA SVERIGE
Avdelning 4
Rotel 45

DOM
2020-12-18
Göteborg

Mål nr
B 5303-19

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Göteborgs tingsrätts deldom den 25 oktober 2019 i mål nr B 5611-17, B 3046-18 och B 7523-18, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 15)

Klagande (Åklagare)

Kammaråklagarna Jonas Martinsson och Viktor Törneke
Göteborgs åklagarkammare

Motpart (Tilltalad)

PÄR Ivar Sjögren, 19791205-7176
Box 958, 781 29 Borlänge

Ombud och offentlig försvarare: Advokaten Carl-Oskar Morgården
Norra Agnegatan 38, 112 29 Stockholm

SAKEN

Hets mot folkgrupp

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Hovrätten ändrar beslutet i tingsrättens dom i fråga om avvisning och avvisar åtalet i de delar det avser innehållet i tryckt skrift, dvs. NMR:s symbol med tyrrunan på parti-jackor, tyrrunan på fanor samt fotografier och text på plakat.

Hovrätten fastställer tingsrättens dom.

Carl-Oskar Morgården får ersättning av allmänna medel med 125 255 kr, varav 74 412 kr för arbete, 17 321 kr för tidsspillan, 8 471 kr för utlägg och 25 051 kr för mervärdesskatt. Staten ska stå för denna kostnad.

HOVRÄTTEN FÖR
VÄSTRA SVERIGE
Avdelning 4
Rotel 45

DOM
2020-12-18
Göteborg

Mål nr
B 5303-19

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Göteborgs tingsrätts deldom den 25 oktober 2019 i mål nr B 5611-17, B 3046-18 och B 7523-18, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 15)

Klagande och motpart (Åklagare)

Kammaråklagarna Jonas Martinsson och Viktor Törneke
Göteborgs åklagarkammare

Klagande och motpart (Tilltalad)

Mathias Stöckert, 19830412-6538
Järnvägsgatan 37, 578 33 Aneby

Ombud och offentlig försvarare: Advokaten Christian Berntö
Box 305, 573 24 Tranås

SAKEN

Hets mot folkgrupp m.m.

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Hovrätten avvisar åtalet för hets mot folkgrupp i de delar det avser innehållet i tryckt skrift, dvs. NMR:s symbol med tyrrunan på partijackor, tyrrunan på fanor samt fotografier och text på plakat.

Hovrätten fastställer tingsrättens dom.

Christian Berntö får ersättning av allmänna medel med 63 805 kr, varav 38 259 kr för arbete, 11 565 kr för tidsspillan, 1 220 kr för utlägg och 12 761 kr för mervärdesskatt. Staten ska stå för denna kostnad.

HOVRÄTTEN FÖR
VÄSTRA SVERIGE
Avdelning 4
Rotel 45

DOM
2020-12-18
Göteborg

Mål nr
B 5303-19

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Göteborgs tingsrätts deldom den 25 oktober 2019 i mål nr B 5611-17, B 3046-18 och B 7523-18, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 15)

Klagande (Åklagare)

Kammaråklagarna Jonas Martinsson och Viktor Törneke
Göteborgs åklagarkammare

Motpart (Tilltalad)

ANDERS Tomas Sundström, 19930519-0879
Anders-Mats, Bricka 35 A, 824 79 Bjuråker

Ombud och offentlig försvarare: Advokaten Svante Thorsell
Överås Parkväg 12, 412 74 Göteborg

SAKEN

Hets mot folkgrupp m.m.

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Hovrätten avvisar åtalet för hets mot folkgrupp i de delar det avser innehållet i tryckt skrift, dvs. NMR:s symbol med tyrrunan på partijackor, tyrrunan på fanor samt fotografier och text på plakat.

Hovrätten fastställer tingsrättens dom.

Svante Thorsell får ersättning av allmänna medel med 91 227 kr, varav 62 478 kr för arbete, 10 280 kr för tidsspillan, 224 kr för utlägg och 18 245 kr för mervärdesskatt. Staten ska stå för denna kostnad.

HOVRÄTTEN FÖR
VÄSTRA SVERIGE
Avdelning 4
Rotel 45

DOM
2020-12-18
Göteborg

Mål nr
B 5303-19

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Göteborgs tingsrätts deldom den 25 oktober 2019 i mål nr B 5611-17, B 3046-18 och B 7523-18, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 15)

Klagande (Åklagare)

Kammaråklagarna Jonas Martinsson och Viktor Törneke
Göteborgs åklagarkammare

Motpart (Tilltalad)

WILLIAM Erik Börjesson, 19940821-2372
Talavidsvägen 5, lgh 1101, 439 62 Frillesås

Ombud och offentlig försvarare: Advokaten Patrik Lindh
Västra Hamngatan 11, 411 17 Göteborg

Ombud: Advokaten Tobias Adrian
Västra Hamngatan 11, 411 17 Göteborg

SAKEN

Hets mot folkgrupp

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Hovrätten ändrar beslutet i tingsrättens dom i fråga om avvisning och avvisar åtalet i de delar det avser innehållet i tryckt skrift, dvs. NMR:s symbol med tyrrunan på parti-jackor, tyrrunan på fanor samt fotografier och text på plakat.

Hovrätten fastställer tingsrättens dom.

Patrik Lindh får ersättning av allmänna medel med 101 195 kr, varav 75 816 kr för arbete, 5 140 kr för tidspillan och 20 239 kr för mervärdesskatt. Staten ska stå för denna kostnad.

HOVRÄTTEN FÖR
VÄSTRA SVERIGE
Avdelning 4
Rotel 45

DOM
2020-12-18
Göteborg

Mål nr
B 5303-19

Sid 14 (51)

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Göteborgs tingsrätts deldom den 25 oktober 2019 i mål nr B 5611-17, B 3046-18 och B 7523-18, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 15)

Klagande (Åklagare)

Kammaråklagarna Jonas Martinsson och Viktor Törneke
Göteborgs åklagarkammare

Motpart (Tilltalad)

JIMMY Dick Ingvar Andersson, 19890925-6995
Synnerby Ängen 1, 532 95 Skara

Offentlig försvarare: Advokaten Carl Ridderstråle
Artillerigatan 6, 114 51 Stockholm

Privat försvarare: Jur.kand. Henrik Johansson
Karvatvägen 94, FI-66800 Oravais, Finland

SAKEN

Hets mot folkgrupp m.m.

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Hovrätten avvisar åtalet för hets mot folkgrupp i de delar det avser innehållet i tryckt skrift, dvs. NMR:s symbol med tyrrunan på partijackor, tyrrunan på fanor samt fotografier och text på plakat.

Hovrätten fastställer tingsrättens dom.

Carl Ridderstråle får ersättning av allmänna medel med, rätt räknat, 24 570 kr, varav 19 656 kr för arbete och 4 914 kr för mervärdesskatt. Staten ska stå för denna kostnad.

Jimmy Andersson får ersättning av allmänna medel för rättegångskostnad i hovrätten med 72 505 kr avseende privat försvarare. I beloppet ingår mervärdesskatt med 13 897 kr.

Dok.Id 554423

Postadress
Box 40
401 20 Göteborg

Besöksadress
Packhusplatsen 6

Telefon
031-701 22 00
E-post: hovratten.vastrasverige@dom.se
www.vastrahovratten.domstol.se

Telefax

-

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:00

HOVRÄTTEN FÖR
VÄSTRA SVERIGE
Avdelning 4
Rotel 45

DOM
2020-12-18
Göteborg

Mål nr
B 5303-19

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Göteborgs tingsrätts deldom den 25 oktober 2019 i mål nr B 5611-17, B 3046-18 och B 7523-18, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 15)

Klagande (Åklagare)

Kammaråklagarna Jonas Martinsson och Viktor Törneke
Göteborgs åklagarkammare

Motpart (Tilltalad)

DANNY Nathaniel Joey Millheimer, 19980610-4676
Östergatan 107 C, lgh 1201, 261 34 Landskrona

Ombud och offentlig försvarare: Advokaten Jörgen Rosén
Norra Långgatan 24, 261 31 Landskrona

SAKEN

Hets mot folkgrupp m.m.

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Hovrätten avvisar åtalet för hets mot folkgrupp i de delar det avser innehållet i tryckt skrift, dvs. NMR:s symbol med tyrrunan på partijackor, tyrrunan på fanor samt fotografier och text på plakat.

Hovrätten ändrar tingsrättens dom på så sätt att hovrätten dömer Danny Millheimer för våldsamt upplopp den 30 september 2017 enligt 16 kap. 2 § brottsbalken och bestämmer påföljden, med tillämpning av 29 kap. 7 § samt 34 kap. 1 § första stycket brottsbalken, till fängelse 14 dagar.

Danny Millheimer ska betala en avgift på 800 kr enligt lagen om brottsofferfond.

Jörgen Rosén får ersättning av allmänna medel med 98 571 kr, varav 54 756 kr för arbete, 19 275 kr för tidsspillan, 4 826 kr för utlägg och 19 714 kr för mervärdesskatt. Staten ska stå för denna kostnad.

Dok.Id 554423

Postadress
Box 40
401 20 Göteborg

Besöksadress
Packhusplatsen 6

Telefon
031-701 22 00
E-post: hovratten.vastrasverige@dom.se
www.vastrahovratten.domstol.se

Telefax

-

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:00

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

YRKANDEN M.M. I HOVRÄTTEN	17
HOVRÄTTENS DOMSKÄL.....	18
Inledning.....	18
Åtalet för våldsam upplöpp – William Bergström, Dan Dalén, Stefan Lund, Mathias Stöckert och Danny Millheimer.....	19
Åtalet för hets mot folkgrupp – William Bergström, Johan Decker, Markus Larsson, Kenneth Malmqvist, Stefan Lund, Fredrik Vejdeland, Pär Öberg, Björn Jonasson, Pär Sjögren, Mathias Stöckert, Anders Sundström, William Börjesson, Jimmy Andersson och Danny Millheimer ..	22
Ramen för hovrättens prövning – åklagarnas gärningspåstående.....	22
Vad är utrett om de faktiska omständigheterna?	23
Saknar hovrätten behörighet att pröva delar av åtalet?	23
- Inledning	23
- Rättsliga utgångspunkter	24
- Hovrättens bedömning	28
Utgör återstående omständigheter hets mot folkgrupp?	30
- Inledning	30
- Ett stort antal demonstranter har burit enhetlig, uniformsliknande klädsel	31
- Flera demonstranter har burit fanor.....	32
- Flera demonstranter har burit sköldar av trä med målad tyrruna	32
- Någon eller några demonstranter har ropat ”hell seger” i samband med det våldsamma upplöppet.....	34
- Flera demonstranter har burit plakat	34
- Fredrik Vejdelds tal.....	34
- Bedömningen av omständigheterna sammantagna	35
Åtalet för ohörsamhet mot ordningsmakten – William Bergström och Mathias Stöckert	37
Åtalet för brott mot ordningslagen – Jimmy Andersson	38
Påföljder	38
Generella utgångspunkter.....	38
William Bergström.....	40
Dan Dalén.....	40
Stefan Lund	41
Mathias Stöckert.....	41
Anders Sundström.....	41
Danny Millheimer.....	41
Övrigt	43
SKILJAKTIG MENING	44

YRKANDEN M.M. I HOVRÄTTEN

Åklagarna har yrkat att hovrätten

- dömer **William Bergström** även för hets mot folkgrupp och, under alla förhållanden, skärper fängelsestraffet
- dömer **Stefan Lund, Mathias Stöckert** och **Anders Sundström** även för hets mot folkgrupp samt, under alla förhållanden, bestämmer påföljden för var och en av dem till ett fängelsestraff som är längre än det straffmättningsvärde som tingsrätten har angett för det våldsamma upploppet
- dömer **Johan Decker, Markus Larsson, Kenneth Malmqvist, Fredrik Vejdeland, Per Öberg, Björn Jonasson, Pär Sjögren** och **William Börjesson** för hets mot folkgrupp till fängelse
- dömer **Jimmy Andersson** för hets mot folkgrupp och brott mot ordningslagen till fängelse
- dömer **Danny Millheimer** för våldsamt upplopp och hets mot folkgrupp till fängelse
- bestämmer påföljden för **Dan Dalén** till fängelse.

William Bergström har yrkat att hovrätten ogillar åtalet för våldsamt upplopp och ohörsamhet mot ordningsmakten, i andra hand mildrar påföljden.

Dan Dalén har yrkat att hovrätten ogillar åtalet för våldsamt upplopp och upphäver den av tingsrätten bestämda påföljden.

Stefan Lund har yrkat att hovrätten ogillar åtalet för våldsamt upplopp, i andra hand mildrar påföljden.

Mathias Stöckert har yrkat att hovrätten ogillar åtalet för våldsamt upplopp och ohörsamhet mot ordningsmakten samt upphäver den av tingsrätten bestämda påföljden.

Pär Öberg har yrkat att hovrätten avvisar åtalet för hets mot folkgrupp i de delar som avser jackor med symbolen tyrrunan, fanor med tyrrunan samt plakat, eftersom dessa

föremål är tryckta skrifter som faller inom tryckfrihetsförordningens tillämpningsområde.

Part har motsatt sig motparts ändringsyrkanden.

Åklagarna har justerat åtalet för hets mot folkgrupp på följande sätt. Gärningsbeskrivningens första stycke, sista meningen, ska ha lydelsen: ”NMR är en öppet national-socialistisk rörelse vilande på ideér om att raser ska hållas åtskilda *och om våld som politisk metod.*” Gärningsbeskrivningens andra stycke, sista strecksatsen, ska ha lydelsen: ”Fredrik Vejdeland har hållit ett tal i samband med demonstrationen *där han förespråkade nationalsocialism som politisk idé* och där dessa personer pekats ut som ansvariga för folkförräderi och folkmord mot det nordiska folket på grund av ’massinvandringen’ *och att dessa personer får sin makt från det judiska folket.*”

HOVRÄTTENS DOMSKÄL

Inledning

Åtalet i de delar hovrätten har att pröva rör framför allt händelser den 30 september 2017. Det gäller våldsamt upplopp beträffande fem av de tilltalade, hets mot folkgrupp beträffande samtliga tilltalade förutom Dan Dalén samt ohörsamhet mot ordningsmakten beträffande William Bergström och Mathias Stöckert. Utöver det har hovrätten att pröva om Jimmy Andersson har gjort sig skyldig till brott mot ordningslagen vid tre tillfällen under 2017.

Anders Sundström har inte överklagat tingsrättens dom, vilket innebär att han i enlighet med den har gjort sig skyldig till våldsamt upplopp. Åklagarna har inte överklagat tingsrättens frikännande dom när det gäller Jimmy Anderssons ansvar för våldsamt upplopp eller Pär Öbergs ansvar för brott mot ordningslagen. Det innebär att hovrätten inte prövar åtalet i de delarna.

I överklagade delar har parterna i allt väsentligt lagt fram samma bevisning i hovrätten som i tingsrätten. Ljud- och bildupptagningarna av förhören som hölls där har spelats

upp. Åklagarna har därutöver åberopat viss ny bevisning, bl.a. underlag om hur tyr-runan användes under 1930- och 1940-talen i Tyskland och Sverige. En fullständig förteckning över den bevisning som har lagts fram i hovrätten finns i anteckningarna från huvudförhandlingen.

Hovrätten avser att pröva i målet aktuella frågor i samma ordning som tingsrätten. Det innebär att hovrätten först prövar åtalet rörande händelserna den 30 september 2017; inledningsvis åtalet för våldsamt upplopp, därefter åtalet för hets mot folkgrupp – inklusive frågan om hovrätten är behörig att pröva det åtalet fullt ut – samt slutligen i den delen åtalet för ohörsamhet mot ordningsmakten. Avslutningsvis prövas åtalet mot Jimmy Andersson för brott mot ordningslagen.

**Åtalet för våldsamt upplopp – William Bergström, Dan Dalén, Stefan Lund,
Mathias Stöckert och Danny Millheimer**

Tingsrätten har redogjort för den rättsliga regleringen avseende våldsamt upplopp. Hovrätten ansluter sig till vad som där anförts. Tingsrätten har också redogjort för den bevisning åklagarna har åberopat för att styrka brottet. Till det kan läggas att åklagarna i hovrätten har åberopat viss ny bevisning i form av fotografier för att styrka att Danny Millheimer deltagit i det våldsamma upploppet.

I frågan om den aktuella händelsen är att bedöma som våldsamt upplopp gör hovrätten följande överväganden.

Hovrätten delar tingsrättens uppfattning när det gäller värderingen av bevisningen och vad som är utrett om de faktiska omständigheterna. I likhet med tingsrätten anser hovrätten att händelserna – från det att sköldbärarna började trycka med plastsköldar mot journalister och fotografer till dess att polisen slutligt hade tryckt tillbaka demonstranterna – bör ses som ett sammanhängande förlopp, även om våldsamheterna vid något tillfälle avtog en kort stund.

Hovrättens instämmer också i tingsrättens bedömningar att det har rört sig om en folksamling i straffbestämmelsens mening och att folksamlingen haft ett ordningsstörande uppsåt, dvs. att folksamlingen visat uppsåt att med förenat våld sätta sig upp mot en myndighet eller uppsåt att annars framtinga eller hindra en viss åtgärd. Vad gäller den senare frågan anser hovrätten, liksom tingsrätten, att det framgår av utredningen att det inte fanns några motdemonstranter i närheten av platsen vid den aktuella tidpunkten och att det måste ha stått klart för samtliga deltagare i folksamlingen att det var polisen som angreps.

För att våldsamt upplopp ska föreligga krävs även att folksamlingen gått till förenat våld på person eller egendom. Hovrätten ansluter sig även här till de bedömningar tingsrätten har gjort. Det innebär att inte heller hovrätten anser att det är utrett att polisernas rörelsefrihet betvingats så fullständigt som krävs för att det ska kvalificeras som våld på person, men att det däremot genom den misshandel som Johan Andersson blivit utsatt för har förekommit åtminstone ett fall av våld på person i den mening som avses i straffbestämmelsen.

Hovrätten kommer alltså till samma slutsats som tingsrätten, nämligen att det har varit fråga om ett våldsamt upplopp. Att händelseförloppet varit kortvarigt ändrar som tingsrätten konstaterat inte den bedömningen.

När det sedan gäller de tilltalades delaktighet i det våldsamma upploppet gör hovrätten följande överväganden.

Hovrätten anser, i likhet med tingsrätten och på de av tingsrätten anförda skälen, att **William Bergström** ska dömas för våldsamt upplopp.

Dan Dalén har, som tingsrätten konstaterat, befunnit sig något längre från polisbusarna än övriga tilltalade. Med hänsyn till vad som är utrett om omständigheterna i övrigt står det emellertid klart att Dan Dalén deltagit i den ordningsstörande folksamlingen och sympatiserat med våldsutövningen. Hovrätten ansluter sig alltså till tingsrättens bedömning att Dan Dalén ska dömas för våldsamt upplopp.

Stefan Lund har, som det får förstås, invänt att han lämnade området runt polisbus-sarna innan det våldsamma upploppet utbröt. Som inledningsvis konstaterats anser hovrätten liksom tingsrätten att händelserna från det att sköldbärarna började trycka med plastsköldar mot journalister och fotografer till dess att polisen slutligt hade tryckt tillbaka demonstranterna bör ses som ett sammanhängande förlopp. Med hänsyn till det, och vad tingsrätten i övrigt anfört när det gäller Stefan Lunds agerande, delar hovrätten tingsrättens uppfattning att Stefan Lund har gjort sig skyldig till våldsamt upplopp. Detsamma gäller **Mathias Stöckert**.

Åklagarna har i hovrätten åberopat ytterligare fotografier. Enligt hovrätten råder det inte någon tvekan om att fotografierna tagits vid den aktuella demonstrationen och att det är **Danny Millheimer** som syns på dessa. På fotografierna bär han en svart jacka med vissa specifika kännetecken i form av vit dragkedja, vita ränder på muddarna och vit text på övre delen av ryggen. Den person som syns agera på det av åklagarna åberopade filmmaterialet har på sig en sådan jacka. Som tingsrätten konstaterat är personen i fråga inte olik Danny Millheimer. Danny Millheimer har i två polisförhör bekräftat att det är han som syns på filmerna. Att polisen vid två olika tillfällen skulle ha missförstått honom verkar mindre troligt. Vid en sammantagen bedömning av nu anförda omständigheter kan det enligt hovrättens mening inte förhålla sig på något annat sätt än att det är Danny Millheimer som syns på filmerna. Genom filmerna är det utrett att han agerat på det sätt som åklagarna påstått. Danny Millheimer har alltså, bärande skyddsglasögon, befunnit sig i de främre leden av folksamlingen och har med en fana på stång tryckt meddemonstranter med plastsköldar mot polisen trots polisens uppmaningar att backa. Med tanke på hans placering måste det ha stått klart för honom att det var polisen man satte sig upp emot och han har genom sitt agerande deltagit i folksamlingens våldsutövning. Danny Millheimer ska därför dömas för våldsamt upplopp.

Sammanfattningsvis ska tingsrättens dom i nu aktuell del fastställas beträffande William Bergström, Dan Dalén, Stefan Lund och Mathias Stöckert men ändras beträffande Danny Millheimer på så sätt att han nu ska dömas för våldsamt upplopp.

Åtalet för hets mot folkgrupp – William Bergström, Johan Decker, Markus Larsson, Kenneth Malmqvist, Stefan Lund, Fredrik Vejdeland, Pär Öberg, Björn Jonasson, Pär Sjögren, Mathias Stöckert, Anders Sundström, William Börjesson, Jimmy Andersson och Danny Millheimer

Ramen för hovrättens prövning – åklagarnas gärningspåstående

Åklagarna har gjort gällande att de tilltalade, under en icke tillståndsgiven demonstration arrangerad av Nordiska Motståndsrörelsen (NMR), tillsammans och i samförstånd med ett stort antal meddemonstranter, spritt ett meddelande som uttrycker missaktning för andra folkgrupper än främst den nordiska med anspelning på ras, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung. Åklagarna har i hovrätten gjort gällande, utöver att NMR är en öppet nationalsocialistisk rörelse vilande på idéer om att raser ska hållas åtskilda, att NMR vilar på idéer om våld som politisk metod.

Enligt åklagarna har meddelandet spritts genom ett antal omständigheter som är närmare preciserade i sex strecksatser i gärningsbeskrivningens andra stycke. Det gäller bl.a. att ett stort antal demonstranter har burit enhetlig, uniformsliknande klädsel med NMR:s symbol tyrrunan, vilket i kombination med att flera av dessa demonstranter har burit sköldar och hjälmar har gett ett militärt intryck *samt att* Fredrik Vejdeland har hållit ett tal i samband med demonstrationen där han förespråkat nationalsocialism som politisk idé och där personer som förekommit på plakat pekats ut som ansvariga för folkförräderi och folkmord mot det nordiska folket p.g.a. ”massinvandringen” och att dessa personer får sin makt från det judiska folket. Åklagarna har vid huvudförhandlingen i hovrätten understrukt att omständigheterna i de sex strecksatserna inte var för sig, utan sammantagna, påstås ha spritt ett meddelande av angivet slag.

Agerandet som framgår av de sex strecksatserna innebär enligt åklagarna ett tydligt förknippande med nationalsocialistiska rörelser under 1930- och 1940-talen och därmed med idéer om rasöverlägsenhet och rashat samt en allmän nedvärdering av andra folkgrupper än främst den nordiska. Enligt åklagarna har meddelandet spritts genom

stor massmedial bevakning, genom att filmer från demonstrationen spritts på Youtube och genom att ett stort antal människor var på plats.

Vad är utrett om de faktiska omständigheterna?

Som tingsrätten konstaterat är de faktiska omständigheter som åklagarna gjort gällande i gärningsbeskrivningen i stor utsträckning ostridiga. Hovrätten kan i likhet med tingsrätten konstatera att det är klarlagt att ett stort antal demonstranter har burit jackor med NMR:s symbol tyrrunan, att flera demonstranter har burit sköldar och hjälmar, att flera demonstranter har burit fanor med tyrrunan, att flera demonstranter har burit sköldar av trä med målad tyrruna, att någon eller några demonstranter ropat ”hell seger” i samband med det våldsamma upploppet, att flera demonstranter har burit plakat där ett stort antal välkända svenska personer pekas ut som förbrytare samt att Fredrik Vejdeland hållit ett tal vars innehåll framgår av en filminspelning som spelats upp vid hovrättens huvudförhandling. Det står vidare klart att ett stort antal människor varit på plats och att den massmediala bevakningen av händelserna varit omfattande.

Saknar hovrätten behörighet att pröva delar av åtalet?

- Inledning

Som ovan konstaterats är det bl.a. utrett att ett stort antal demonstranter har burit jackor med NMR:s symbol tyrrunan, att flera demonstranter har burit fanor med tyrrunan och att flera demonstranter har burit plakat där ett stort antal välkända svenska personer pekats ut som förbrytare.

Pär Öberg har yrkat att hovrätten avvisar åtalet i nämnda delar. Han har anfört att åklagarna inte har rätt att föra talan grundad på jackorna med tyrrunan, fanorna med tyrrunan samt plakaten med text och fotografier eftersom de är tryckta skrifter som omfattas av tryckfrihetsförordningen och Justitiekanslern är ensam åklagare i tryck- och yttrandefrihetsmål.

Åklagarna har förklarat att hovrätten inte ska pröva om själva innehavet av jackor och fanor med tyrrunan eller plakat med text och fotografier utgör brott, utan om användandet av dessa saker tillsammans med övriga omständigheter gör det.

- Rättsliga utgångspunkter

Den 1 januari 2019 trädde ett stort antal ändringar i tryckfrihetsförordningen i kraft. Några övergångsbestämmelser föreskrevs inte. De bestämmelser som är aktuella i detta mål har ändrats endast språkligt och redaktionellt. När det gäller de processuella bestämmelserna ska den nu gällande lydelsen tillämpas. (Se SFS 2018:1801, prop. 2017/18:49 samt rättsfallen NJA 2019 s. 72 och 279.)

Tryckfrihetsförordningen är, såvitt nu är aktuellt, tillämplig på skrifter som har framställts i tryckpress. Det är inte en förutsättning att en sådan skrift ska ha framställts i ett visst antal exemplar. Det finns ingen begränsning beträffande vilket material en skrift kan vara tryckt på, även t.ex. tyg omfattas. Alla metoder för mångfaldigande som innebär att färgen överförs från tryckmediet till tryckbäraren genom en direktkontakt och ett fysiskt tryck mellan dem är metoder där tryckpress används. En sådan metod, som bl.a. används på tyg, är maskinellt screentryck. (Se 1 kap. 1 § och 2 § första stycket tryckfrihetsförordningen, SOU 2001:28 s. 369 samt ovan nämnda rättsfall, jfr Hans-Gunnar Axberger, Tryckfrihetens gränser, 1984, s. 24.)

En skrift anses som en tryckt skrift när den är utgiven (1 kap. 3 § första stycket tryckfrihetsförordningen). En skrift anses utgiven när den har lämnats ut till försäljning eller för spridning på annat sätt i Sverige (1 kap. 3 § andra stycket tryckfrihetsförordningen). Utgivning föreligger så snart något exemplar av skriften i tryckt skick lämnats ut för spridning till andra än dem som befinner sig i en mindre, sluten krets. När det gäller tryckta plakat, affischer eller liknande kan utgivning ske t.ex. genom att ett plakat bärs omkring i en folksamling eller genom att en affisch anslås offentligt. Skriften måste dock vara behörigen utlämnad. En skrift som t.ex. spritts av misstag anses inte utgiven. Utgivningen utgör startpunkten för möjligheten att ingripa mot en skrift enligt tryckfrihetsförordningen. Censurförbudet i 1 kap. 8 § tryckfrihetsförordningen

medför att det inte heller är möjligt att med stöd av vanlig lag ingripa mot skriften före utgivningstidpunkten. (Se SOU 2001:28 s. 376 och 379 f. samt ovan nämnda rättsfall, jfr Axberger, a.a. s. 33.)

Enligt 1 kap. 9 § tryckfrihetsförordningen krävs stöd i förordningen för att någon ska kunna åtalas eller dömas till ansvar eller ersättningsskyldighet för missbruk av tryckfriheten eller medverkan till sådant missbruk. Detsamma gäller för att en tryckt skrift ska kunna konfiskeras eller tas i beslag. Bestämmelsen beskriver exklusivitetsprincipen, som innebär att tryckfrihetsförordningen är exklusiv sanktions- och processlag på tryckfrihetens område, liksom att tryckfrihetsförordningens innebörd och räckvidd ska fastställas utifrån en ändamålstolkning av förordningen, inklusive dess förarbeten och rättspraxis på tryckfrihetsrättens område. (Se Axberger, Tryckfrihetsförordningen [1949:105] 1 kap. 9 §, Karnov 2020-11-30 [JUNO].)

Exklusivitetsprincipens räckvidd avgörs av hur långt tryckfrihetsförordningens tillämpningsområde sträcker sig. Dess formella tillämplighet gäller alla skrifter som är eller anses tryckta. Allt slags innehåll i sådana skrifter skyddas dock inte av tryckfrihetsförordningen. Lagtextens uttryck ”missbruk av tryckfriheten” kan förstås som en påminnelse om den saken. Innehåll som överhuvudtaget inte kan aktualisera ett missbruk av det slaget kan nämligen bedömas i annan ordning. Det gäller t.ex. när ett meddelande i en tryckt skrift används som led i ett bedrägeribrott. Tidigt myntades uttrycket att vissa bruk av den tryckta skriften som medel inte har något ”med yttrandefrihetens gränser att göra”. Tryckfrihetsförordningen innehåller ingen uttrycklig regel till stöd för detta men enligt förarbetena skulle grundlagens materiella tillämpningsområde bestämmas utifrån tryckfrihetens ändamål sådant detta kom till uttryck i förordningens inledande bestämmelse. Detta gäller fortfarande. (Se Axberger, Tryckfrihetsförordningen [1949:105] 1 kap. 9 §, Karnov 2020-11-30 [JUNO].)

Tyngdpunkten har i praxis med stöd i förarbetena lagts på att säkerställa ett fritt meningsutbyte och en allsidig upplysning. Det innefattar fri nyhetsförmedling och obeskuren politisk debatt, men också vetenskaplig, konstnärlig, litterär, publicistisk och religiös yttrandefrihet. Utgångspunkten är att om en framställning till sin yttre

form omfattas av tryckfrihetsförordningen så skyddas även allt den innehåller. Det är först då det kan visas att innehållet till någon del är sådant att det inte har något alls med yttrandefriheten att göra som tryckfrihetsförordningen får sättas åt sidan i den delen. Med stöd av ändamålstolkningen kan exempelvis vilseledande och andra oredliga förfaranden på det ekonomiska området falla utanför tryckfrihetsförordningen, liksom förfalskningar och olovliga utnyttjanden av kännetecken, varumärken m.m. Ändamålstolkningen används för att avgränsa tryckfrihetsförordningen som sanktions- och processlag men inte för det skydd tryckfrihetsförordningen i övrigt ger tryckfriheten och dess utövare. Bestämmelsen i 1 kap. 9 § tryckfrihetsförordningen skyddar i första hand mot åtal och straffrättsligt ansvar. (Se Axberger, Tryckfrihetsförordningen [1949:105] 1 kap. 9 §, Karnov 2020-11-30 [JUNO].)

Tryckfrihetsförordningen skyddar inte bara publiceringen av en skrift utan hela dess framställningsförlopp, från anskaffandefrihet till rätten att sprida skrifter. Det som kallas spridningsrätt avser i viss mån olika företeelser. Den spridningsrätt som följer av 1 kap. 1 § tryckfrihetsförordningen där en skrifts spridning bland allmänheten skyddas, kan sägas vara den naturliga slutpunkten i framställandet och utgivandet av en skrift. Den spridningsrätt som regleras i 6 kap. 1 § tryckfrihetsförordningen kan däremot förstås som en näringsrätt: rätt att bedriva bokhandelsrörelse osv. I spridningsrätten i allmänhet ingår också en rätt att sprida redan spridda skrifter. I den meningen är spridningsrätten ”evig”. En generell begränsning av spridningsrätten föreligger enligt 1 kap. 8 § andra stycket tryckfrihetsförordningen där det framgår att ingrepp mot en tryckt skrift som inte är riktat mot dess innehåll faller utanför bestämmelsen. Spridning av skrifter på allmän plats kan exempelvis förbjudas, om förbudet inte har med innehållet i de enskilda skrifterna att göra. Hinder som motiveras av generellt gällande ordningskrav är således tillåtna. Av detta följer t.ex. att ordningsbestämmelser om förbud mot att affischera på viss plats kan meddelas i allmän lag om förbudet är generellt, dvs. gäller all affischering. Ibland kan det emellertid vara svårt att avgöra om ett ingripande mot spridande av tryckt skrift beror på skriftens innehåll eller andra omständigheter. Frågan har aktualiserats även i straffrättsliga sammanhang. (Se Axberger, Tryckfrihetsförordningen [1949:105] 1 kap. 8 §, Karnov 2020-11-30 [JUNO] och samma författare, a.a. s. 74 f.)

I doktrinen har uttalats, att vad som möjligen kan ifrågasättas är om kombinationen av ett visst innehåll och en viss typ av offentlighet kan sätta tryckfrihetsförordningen ur spel. Tanken avvisas emellertid och det konstateras att först då sättet att agera i sig är t.ex. förargelseväckande torde straff kunna inträda. Det sistnämnda anses dock kunna innebära att det som utgör medverkan till spridande av tryckt skrift kan vara straffbart som annat brott, oaktat det tryckfrihetsrättsliga ensamansvaret. Spridandet av tryckt skrift torde t.ex. om det sker på sådant sätt att detta fyller rekvisiten härför, kunna bestraffas som uppvigling eller hets mot folkgrupp. Den som således delar ut antisemitiska flygblad under samtidigt proklamerande av dessas innehåll kan åtalas enligt brottsbalken så länge åtalet inte grundar sig på flygbladets innehåll. Det är därvid tänkbart att flygbladets författare åtalas för tryckfrihetsbrott och spridaren för brott enligt brottsbalken. (Se Axberger, a.a. s. 76.)

Tryckfrihetsförordningen innehåller i 7 kap. en fullständig uppräkningslista av vilka gärningar som utgör tryckfrihetsbrott när de begås genom tryckt skrift och är straffbara enligt vanlig lag. I 7 kap. 6 § tryckfrihetsförordningen tas hets mot folkgrupp upp som en sådan gärning. För ansvar för tryckfrihetsbrott krävs alltså att gärningen också är straffbar enligt vanlig lag. Det innebär att ansvarsområdet för sådana brott kan inskränkas men inte utvidgas utan ändring av tryckfrihetsförordningen.

Reglerna om åtal och rättegång i tryckfrihetsmål innebär bl.a. att Justitiekanslern är ensam åklagare och att frågan om ett tryckfrihetsbrott föreligger ska prövas av en jury, om inte parterna avstår från det (se 9 kap. 2 § och 12 kap. 3 § tryckfrihetsförordningen). Tryckfrihetsförordningen innehåller vidare den s.k. instruktionen (se 1 kap. 10 § tryckfrihetsförordningen). Av den framgår att den som dömer över missbruk av tryckfriheten eller på annat sätt vakar över den alltid bör ha i åtanke att tryckfriheten är en grundval för ett fritt samhällsskick, alltid uppmärksamma ämnet och tanken mera än uttrycket, liksom syftet mer än framställningssättet samt i tveksamma fall hellre fria än fälla.

När en talan baserad på ett påstående om tryckfrihetsbrott har väckts ska domstolen vid en inledande prövning ta ställning till om tryckfrihetsförordningen är tillämplig, dvs. om talan ska prövas som ett tryckfrihetsmål och om domstolen är behörig tryckfrihetsdomstol. Ett led i prövningen är att bedöma om skriften i fråga är framställd i tryckpress eller annars är sådan att den omfattas av tryckfrihetsförordningens tillämpningsområde. Om rätten finner att tryckfrihetsförordningen inte är tillämplig ska åtalet avvisas på grund av rättegångshinder. Det är fråga om ett rättegångshinder som ska beaktas självmant av rätten (se 34 kap. 1 § rättegångsbalken). Om det först i ett senare skede av handläggningen framkommer att tryckfrihetsförordningen inte är tillämplig ska domstolen i det skedet fatta beslut om avvisning. Fullföljs talan i huvudsaken, har hovrätten att självmant pröva om underrätten har varit behörig, och vid nekande svar undanröja domen och avvisa talan. (Se t.ex. SOU 2004:114 s. 284 ff. och rättsfallet NJA 2019 s. 279, jfr rättsfallet NJA 2002 s. 583.) Detsamma torde gälla om ansvar på grund av gärning som utgör tryckfrihetsbrott väcks i den för brottmål stadgade ordningen. Om talan felaktigt väcks i den för brottmål stadgade ordningen har åklagaren inte rätt att föra talan om det aktuella brottet eftersom Justitiekanslern är ensam åklagare i tryckfrihetsmål. Rätten ska då omedelbart avvisa målet. (Se a. bet. s 284 ff., jfr Sörbom m.fl., Rättegångsbalken, 1 april 2020, JUNO, kommentaren till 34 kap.)

Högsta domstolen uttalade i rättsfallet NJA 2019 s. 279 att generellt sett är utgångspunkten att bevisbördan för att rätten är behörig vilar på den som vill inleda en rättslig process. När det gällde beviskravet för att en skrift är framställd i tryckpress betonade Högsta domstolen intresset av ett starkt skydd för tryckta skrifter och ansåg att det för tryckfrihetsförordningens tillämplighet bör vara tillräckligt att det vid en samlad bedömning framstår som mer sannolikt att en skrift är framställd i tryckpress än att så inte är fallet.

- Hovrättens bedömning

Någon närmare utredning om hur jackorna och fanorna har framställts har som tingsrätten konstaterat inte presenterats. Det gäller även plakaten. Med hänsyn till vad som

framgår om jackorna och fanorna av det åberopade filmmaterialet och till tidigare bedömningar av liknande material (se bl.a. Justitiekanslerns beslut den 10 november 2017 i ärende med diarienummer 9840-17-3.1) framstår det dock som mer sannolikt att jackorna och fanorna är framställda i tryckpress än att så inte är fallet. Högsta domstolen har i rättsfallet NJA 2019 s. 279 behandlat ett av de plakat som bars under demonstrationen den 30 september 2017. Högsta domstolen ansåg att det med hänsyn till den bevisning som åberopats i det målet framstod som mer sannolikt att plakatet i fråga är framställt i tryckpress än att så inte är fallet. Hovrätten har inte anledning att göra någon annan bedömning vare sig när det gäller detta eller de andra plakat som förekom under demonstrationen. Hovrätten anser alltså att det framstår som mer sannolikt att partijackor med NMR:s symbol tyrrunan, fanor med tyrrunan samt plakat med fotografier och text är framställda i tryckpress. Jackorna, fanorna och plakaten har burits vid en demonstration där allmänheten kunnat ta del av dem och har således getts ut (se bl.a. SOU 2001:28 s. 379). Partijackorna med NMR:s symbol tyrrunan, fanorna med tyrrunan samt plakaten med fotografier och text är alltså tryckta skrifter som omfattas av tryckfrihetsförordningen.

Det har inte påståtts av åklagarna att det förelegat någon begränsning av rätten att sprida dessa tryckta skrifter som varit motiverad av generellt gällande ordningskrav eller liknande. De aktuella jackorna, fanorna och plakaten har använts under en av NMR anordnad demonstration. Syftet med demonstrationen var enligt vad som framkommit i målet att starta partiets valrörelse och sprida dess politiska budskap. Det har således inte rört sig om ett sådant innehåll eller en sådan användning som inte har något alls med yttrandefriheten att göra. Innehållet i skrifterna har därmed omfattats av exklusivitetsprincipen och tryckfrihetsförordningen har varit exklusiv sanktions- och processlag.

Det anförda innebär att åklagarna inte haft rätt att föra talan grundad på innehållet i skrifterna i fråga. Att åklagarna åberopat även andra omständigheter till stöd för att det spritts ett meddelande som uttryckt missaktning ändrar inte den bedömningen. Åtalet för hets mot folkgrupp ska därför avvisas i de delar det avser innehållet i tryckt skrift, dvs. NMR:s symbol med tyrrunan på partijackor, tyrrunan på fanor samt fotografier

och text på plakat. Med hänsyn till utgången i tingsrätten föranleder detta inte något förordnande om undanröjande.

Utgör återstående omständigheter hets mot folkgrupp?

- Inledning

Tingsrätten har i sin dom redogjort för straffbestämmelsen om hets mot folkgrupp och dess tillämpning. Hovrätten ansluter sig till vad som där anförts.

I det föregående har hovrätten gjort bedömningen att rätten saknar behörighet att pröva åtalet i de delar det grundar sig på innehållet i tryckta skrifter. Som en följd av den bedömningen kommer hovrättens prövning av om de tilltalade gjort sig skyldiga till hets mot folkgrupp avse de omständigheter åklagarna har angett i gärningsbeskrivningens andra stycke, enligt följande:

- ett stort antal demonstranter har burit enhetlig, uniformsliknande klädsel vilket, i kombination med att flera av dessa demonstranter har burit sköldar och hjälmar, har gett ett militärt intryck
- flera demonstranter har burit fanor
- flera demonstranter har burit sköldar av trä med målad tyrruna
- någon eller några demonstranter har ropat ”hell seger” i samband med det våldsamma upploppet
- flera demonstranter har burit plakat
- Fredrik Vejdeland har hållit ett tal i samband med demonstrationen där han förespråkade nationalsocialism som politisk idé där dessa personer (se nedan) pekas ut som ansvariga för folkförräderi och folkmord mot det nordiska folket på grund av ”massinvandringen” och att dessa personer får sin makt från det judiska folket.

Som utgångspunkt för denna prövning noterar hovrätten att det av utredningen framgår, som tingsrätten också konstaterat, att NMR är ett nationalsocialistiskt parti enligt vars ideologi det finns olika mänskliga raser som ska hållas åtskilda. Åklagarna har i hovrätten justerat gärningsbeskrivningen i aktuell del genom att tillägga att NMR också vilar på idéer om våld som politisk metod. Till stöd för det har åklagarna som ny

bevisning i hovrätten åberopat artiklar av Simon Holmqvist och Simon Lindberg. Utifrån dessa artiklar, och vad som i övrigt förekommit i målet, uppfattar hovrätten det som att NMR på sikt ser väpnad kamp som något oundvikligt men inte i nuläget förespråkar användning av våld som politisk metod.

Som tingsrätten vidare har konstaterat finns det i dag inget direkt förbud mot att t.ex. bilda eller delta i rasistiska organisationer. Det saknas också möjlighet att tvångsupplösa sådana organisationer. Det kan också finnas skäl att erinra om att mötes- och demonstrationsfriheten är grundlagsreglerade friheter som var och en är tillförsäkrad i förhållande till det allmänna och som endast får begränsas enligt de förutsättningar som gäller enligt regeringsformen. (Se bl.a. dir. 2019:39 s. 9 och 12.)

Åklagarnas gärningsbeskrivning utgör som tidigare konstaterats ramen för hovrättens prövning. Enligt åklagarna innebär de tilltalades agerande, dvs. de av åklagarna åberopade omständigheterna sammantagna, ett tydligt förknippande med nationalsocialistiska rörelser under 1930- och 1940-talen och därmed med idéer om rasöverlägsenhet och rashat samt en allmän nedvärdering av andra folkgrupper än främst den nordiska.

Även om åklagarna har förklarat att de i gärningsbeskrivningen angivna omständigheterna inte var för sig, utan sedda tillsammans, utgör hets mot folkgrupp anser hovrätten, i likhet med tingsrätten, att det är rimligt att först behandla omständigheterna var för sig. Härefter får samtliga omständigheter beaktas i ett sammanhang och en bedömning göras av om agerandet sett som en helhet har inneburit att det spritts ett meddelande som uttryckt missaktning enligt vad som påstås.

- Ett stort antal demonstranter har burit enhetlig, uniformsliknande klädsel

Åklagarna har – i den utsträckning hovrätten kan pröva gärningspåståendet i den delen – gjort gällande att ett stort antal demonstranter har burit enhetlig, uniformsliknande klädsel vilket, i kombination med att flera av dessa demonstranter har burit sköldar och hjälmar, har gett ett militärt intryck.

Av filmer och fotografier framgår att ett stort antal demonstranter bar liknande svarta jackor och svarta byxor. Men som tingsrätten konstaterat var det också många demonstranter som hade andra kläder såsom byxor i annan färg eller annan helt ordinär klädsel. Hovrätten delar tingsrättens uppfattning att det som ger ett avvikande intryck i förhållande till andra politiska demonstrationer är de så kallade sköldbärarna som var enhetligt klädda i svart och utrustade med likadana svarta skyddshjälm, sköldar av plexiglas och i vissa fall även skyddsglasögon. Hovrätten anser dock, i likhet med tingsrätten, att sköldbärarna snarare för tankarna till kravallpolis än till militären.

Vid en samlad bedömning av demonstranternas klädsel och utrustning kommer hovrätten till samma slutsats som tingsrätten, nämligen att helhetsintrycket inte är militärt och inte heller ger otvetydiga kopplingar till nationalsocialistiska rörelser under 1930- och 1940-talen.

- Flera demonstranter har burit fanor

Att flera demonstranter burit fanor avviker inte från vad som typiskt sett förekommer i samband med andra politiska demonstrationer.

- Flera demonstranter har burit sköldar av trä med målad tyrruna

Som tingsrätten konstaterat var tyrrunan, såvitt framgått av utredningen, spraymålad på träsköldarna och omfattas därför inte av tryckfrihetsförordningen.

Åklagarna har i hovrätten åberopat ytterligare bevisning till stöd för tyrrunans användning i Tyskland och Sverige under 1930- och 1940-talen. Enligt hovrätten står det genom den kompletterande utredningen klart att tyrrunan bl.a. använts som symbol på uniformer som bars av den tyska militären under denna period. Som tingsrätten konstaterat är det emellertid inte tillräckligt att symbolen användes av den nationalsocialistiska rörelsen under den aktuella tiden utan det krävs också att symbolen i dag får anses vara starkt förknippad inte endast med den rörelsen utan också med dess idéer om rasöverlägsenhet och rashat.

För straffansvar för hets mot folkgrupp torde krävas att de personer som en symbol spritts till (mottagarna) måste anses ha haft kännedom om symbolens budskap. Den aktuella demonstrationen har, som tidigare berörts, varit föremål för stor massmedial bevakning och dessutom har ett stort antal människor varit på plats. Det är alltså allmänheten som varit mottagare och symbolens budskap behöver därför vara känt för allmänheten. (Se SOU 2019:27 s. 99 f.)

Tingsrätten har redogjort för domstolarnas och Justitiekanslerns praxis avseende straffansvaret för hets mot folkgrupp i fråga om tyrrunan. En genomgång av denna praxis gjordes av Utredningen om rasistiska symboler som överlämnade sitt betänkande i maj 2019. I korthet framkommer följande av utredningens genomgång. Tyrrunan har prövats en gång tidigare av domstol som då ogillade åtalet (Hovrättens för Nedre Norrland dom den 3 oktober 2018 i mål B 202-18). Hovrätten ansåg i det målet, som gällde händelser 2016, att tyrrunans närmare koppling till den nationalsocialistiska rörelsen inte är allmänt känd. Justitiekanslern har i ett stort antal ärenden prövat om förundersökning ska inledas avseende användande av tyrrunan i skrifter (klistermärken, affischer, banderoller, fanor m.m.) och på webbplatser. I samtliga ärenden har Justitiekanslern beslutat att inte inleda förundersökning. Justitiekanslern har således genomgående bedömt att spridande av symbolen inte utgjort hets mot folkgrupp. Det ska dock noteras att Justitiekanslern inte beaktar omständigheter utanför den skrift som är föremål för prövning och alltså inte har möjlighet att göra samma helhetsbedömning som när det gäller brottsbalksbrottet hets mot folkgrupp. (Se SOU 2019:27, särskilt s. 65 ff., och Justitiekanslerns beslut den 10 november 2017 i ärende med diarienummer 9840-17-3.1.) Här kan tilläggas att Hovrätten för Övre Norrland i en dom den 13 november 2019 (mål B 597-19) som gällde händelser i november och december 2017 bedömde att tyrrunans närmare koppling till den nationalsocialistiska rörelsen inte är allmänt känd.

Någon utredning som ger anledning att avvika från de bedömningar som redovisats ovan har inte lagts fram. Det kan således inte anses utrett att tyrrunans närmare koppling till den nationalsocialistiska rörelsen – vid tidpunkten för i målet aktuella händelser – var allmänt känd på samma sätt som beträffande t.ex. hakkorset.

- Någon eller några demonstranter har ropat ”hell seger” i samband med det våldsamma upploppet

Hovrätten delar tingsrättens uppfattning att det framgår av filmerna att några personer ropat ”hell seger” under det våldsamma upploppet men att det inte är klarlagt vilka som ropat.

Tingsrätten har redogjort för innebörden av uttrycket ”hell seger” och hur det har bedömts i praxis. I korthet har uttrycket, tillsammans med andra omständigheter, ansetts kunna innebära ett tydligt förknippande med nationalsocialistiska rörelser under 1930- och 1940-talen och med idéer om rasöverlägsenhet och rashat samt en allmän nedvärdering av andra folkgrupper än främst den nordiska.

Som tingsrätten angett framstår ropen i detta fall inte som samordnade eller inövade, utan det verkar snarare röra sig som spontana rop i samband med en tumultartad situation. Sedda för sig kan ropen inte anses utgöra ett sådant meddelande som avses i straffbestämmelsen om hets mot folkgrupp. Hovrätten återkommer nedan till om de, tillsammans med övriga omständigheter, ska bedömas på något annat sätt.

- Flera demonstranter har burit plakat

Att flera demonstranter burit plakat avviker inte från vad som typiskt sett förekommer i samband med andra politiska demonstrationer.

- Fredrik Vejdelds tal

Fredriks Vejdelds tal förekommer i det filmmaterial som åklagarna åberopat och spelat upp under huvudförhandlingen i hovrätten. Åklagarna har inte redogjort för talet i närmare detalj eller särskilt lyft fram delar i talet som enligt deras mening ger uttryck för vad de påstår i gärningsbeskrivningen. Talet får därför bedömas i dess helhet. Hovrätten noterar dock inledningsvis följande delar.

Hovrätten uppfattar att Fredrik Vejdeland i talet pekar ut de personer som förekommer på plakaten som ansvariga för folkmord mot det nordiska folket till följd av massinvandring. Genom att han på detta sätt hänvisat till plakaten har innehållet i dem blivit en del av talet. På plakaten avbildas ett stort antal välkända svenska personer. Enligt vad som får anses vara allmänt känt är flera av dem – dock inte huvuddelen – av judisk härkomst. Någon närmare utredning i den frågan har emellertid inte presenterats. Hänvisningen till personerna på plakaten kan därför inte i sig anses utpeka det judiska folket eller personer av judisk härkomst som ansvariga för bl.a. folkmord genom massinvandring, högförräderi och korruption enligt vad som anges i talet.

Fredrik Vejdeland nämner i talet flera personer som har judisk härkomst, framför allt i samband med negativa uttalanden om globalism. Vid ett tillfälle uttrycker han att all makt i Sverige utgår från det judiska folket. Han uttalar dock inte att ”dessa personer”, dvs. personerna på plakaten, får sin makt från det judiska folket, som åklagarna påstått. I talet hålls också ett stort antal politiker, myndighetsföreträdare och andra offentliga personer ansvariga för de ”förbrytelser” som räknas upp i talet. Dessa personer är, såvitt framkommit, emellertid inte av judisk härkomst och någon annan tydlig koppling mellan det judiska folket och de angivna ”förbrytelseerna” görs inte heller.

Det övergripande intrycket av talet är enligt hovrätten att det handlar om en aggressiv etablissemangskritik. Innehållet i talet kan tveklöst framstå som kränkande och störande. Som helhet ger dock talet inte tydligt uttryck för missaktning mot andra folkgrupper än den nordiska på det sätt åklagarna påstått. Anklagelserna i talet framstår snarare som riktade mot makthavare, generellt sett.

- Bedömningen av omständigheterna sammantagna

Hovrätten har härefter att ta ställning till om omständigheterna sammantagna – inom ramen för gärningsbeskrivningen – kan anses innebära en spridning av ett meddelande som uttrycker missaktning för andra folkgrupper än främst den nordiska med anspelning på ras, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung. I praxis finns exempel på den

typen av samlade bedömningar. I rättsfallet NJA 1996 s. 577 uttalade Högsta domstolen att bärande av märken som kanske inte ensamma kan anses sprida ett meddelande som uttrycker en allmän nedvärdering av andra folkgrupper än den nordiska, kan innebära en sådan spridning när det bärs tillsammans med t.ex. klädsel av viss färg och visst snitt (se också t.ex. rättsfallet RH 1997:53).

Som inledningsvis berörts finns det inte något förbud mot att bilda eller delta i rasistiska organisationer och det är som tingsrätten konstaterat inte straffbart att vara medlem i NMR eller sympatisera med den politik NMR står för. Frågan hovrätten har att bedöma är om de tilltalade, tillsammans och i samförstånd med andra demonstrationsdeltagare, genom omständigheterna sammantagna har gett uttryck för missaktning för andra folkgrupper än främst den nordiska på ett sätt som är straffbart enligt bestämmelsen om hets mot folkgrupp.

Hovrätten gör följande överväganden.

Ett stort antal deltagare i demonstrationen har haft liknande svarta jackor och svarta byxor, men många har också haft helt ordinär klädsel. Vidare har ett flertal demonstrationsdeltagare haft fanor, plakat eller träsköldar med målad tyrruna. Demonstranternas klädsel samt förekomsten av fanor och plakat avviker enligt hovrättens mening inte på något avgörande sätt från vad som typiskt sett förekommer i politiska demonstrationer. Det som däremot i viss utsträckning ger ett avvikande intryck är sköldbärarna och träsköldarna med målad tyrruna. Som hovrätten ovan konstaterat leder sköldbärarnas klädsel och utrustning i första hand tankarna till kravallpolis, snarare än till militär. Träsköldarna framstår som relativt enkla i sitt utförande och har enligt vad som framkommit i målet till viss del använts som ett slags plakat. De ger enligt hovrättens uppfattning till sin utformning inte något militärt intryck. På träsköldarna har tyrrunan varit målad. Hovrätten har när tyrrunan behandlats för sig kommit fram till att det inte kan anses utrett att den vid nu aktuell tidpunkt innebar en tydlig koppling till den nationalsocialistiska rörelsen under 1930- och 1940-talen. Satt i ett sammanhang som i övrigt anknyter till den nationalsocialistiska rörelsen skulle tyrrunan möjligen kunna förstärka det intrycket. Hovrätten anser dock inte att det visuella intrycket av

demonstrationen i övrigt varit sådant att det kan tydligt förknippas med nationalsocialismen under 1930- och 1940-talen.

Till de omständigheter som nu behandlats kommer Fredrik Vejdelds tal och ropen om ”hell seger” under det våldsamma upploppet. Eftersom talet hölls innan det våldsamma upploppet utbröt har ropen inte förekommit under talet och inte heller i omedelbar anslutning till det. Det har rört sig om spontana rop under ett kortvarigt, tumultartat förlopp som inträffat efter talet. Ropen kan därför inte sägas bidra till ett intryck av ett på förhand uppgjort och samordnat agerande. Parollen för demonstrationen den aktuella dagen var ”Revoltera mot förbrytarna” och talet som Fredrik Vejdeld höll får sägas ha utgått från den parollen. Hovrätten anser som ovan framgått att talet kan framstå som kränkande och störande men att Fredrik Vejdeld inte under talet kan anses ha gett tydligt uttryck för missaktning mot andra folkgrupper än den nordiska på det sätt åklagarna gjort gällande. Talet har inte heller sett tillsammans med de övriga omständigheter hovrätten nu har att ta hänsyn till inneburit ett tydligt förknippande med nationalsocialistiska rörelser under 1930- och 1940-talen och därmed med idéer om rasöverlägsenhet och rashat samt en allmän nedvärdering av andra folkgrupper än främst den nordiska enligt vad åklagarna påstått.

Sammanfattningsvis instämmer hovrätten alltså i tingsrättens bedömning att åklagarna inte har visat att det samlade agerandet – i den utsträckning hovrätten haft behörighet att pröva det – har utgjort hets mot folkgrupp. Åtalet ska därför ogillas. Vid denna bedömning saknas det skäl för hovrätten att ta ställning till i vilken utsträckning de tilltalade varit delaktiga i händelseförloppet och om var och en av dem haft uppsåt.

Åtalet för ohörsamhet mot ordningsmakten – William Bergström och Mathias Stöckert

Hovrätten ansluter sig till de bedömningar tingsrätten gjort när det gäller såväl William Bergström som Mathias Stöckert. Hovrätten delar också tingsrättens uppfattning att de ska dömas för ohörsamhet mot ordningsmakten i konkurrens med våldsam upplopp. Tingsrättens dom ska alltså fastställas i dessa delar.

Åtalet för brott mot ordningslagen – Jimmy Andersson

Vad som framkommit genom förhören med Anna Janesjö Jerksten, Tony Olsson och Fredrik Ohlquist talar som tingsrätten konstaterat för att Jimmy Andersson haft inflytande över verksamheten på plats vid de tre olika tillfällen som är aktuella i åtalet. Hovrätten delar emellertid också tingsrättens uppfattning att Jimmy Anderssons uppgifter om hur han fick kännedom om aktiviteterna och vilken roll han hade i samband med dem inte kan lämnas utan avseende. I brist på ytterligare utredning kan det därför inte anses utrett att Jimmy Andersson haft en sådan roll att han är att anse som anordnare.

Vid den bedömningen saknas det skäl att pröva invändningen att aktiviteterna den 11 februari 2017 respektive den 28 oktober 2017 inte varit allmänna sammankomster eller offentliga tillställningar som krävt tillstånd.

Åtalet för brott mot ordningslagen ska alltså, som också tingsrätten kommit fram till, ogillas i dess helhet. Tingsrättens dom ska fastställas i dessa delar.

Påföljder

Generella utgångspunkter

William Bergström och Mathias Stöckert ska dömas för våldsamt upplopp och ohörsamhet mot ordningsmakten. Dan Dalén, Stefan Lund, Anders Sundström och Danny Millheimer ska dömas för våldsamt upplopp.

Hovrätten anser, i likhet med tingsrätten, att det saknas anledning att göra individuella skillnader vid bedömningen av straffvärdet för det våldsamma uploppet. Hovrätten instämmer också i tingsrättens bedömning att straffvärdet motsvarar fängelse i två till tre månader. Som tingsrätten konstaterat är våldsamt upplopp brottslighet av sådan art att det finns en presumtion för att välja fängelse som påföljd, dock är presumtionen inte starkare än att domstolar ofta anser att den kan brytas genom en frivårdspåföljd i

förening med samhällstjänst om straffvärdet uppgår till ett fåtal månader. Hovrätten delar tingsrättens uppfattning att artvärdet inte beträffande någon av de tilltalade är sådant att det utesluter annan påföljd än fängelse. Det gäller även Danny Millheimer.

Som tingsrätten angett brukar påföljden för ohörsamhet mot ordningsmakten normalt sett bestämmas till böter. Det finns inte anledning att göra någon annan bedömning i detta fall, vare sig beträffande William Bergström eller Mathias Stöckert.

Tingsrätten har ansett att det förflutit lång tid sedan brotten begicks och att detta ska beaktas vid påföljdsbestämningen. Hovrätten instämmer i det, även med beaktande av att det är fråga om ett förhållandevis omfattande mål med många tilltalade. Sen lagföring kan som tingsrätten konstaterat beaktas såväl vid straffmätningen som vid påföljdsvalet. Hovrätten bedömer att lindringsvärdet för den sena lagföringen motsvarar någon månads fängelse.

Hovrätten har under våren 2020 ställt in en planerad huvudförhandling i målet till följd av den pågående coronapandemin. Det har inneburit att de tilltalade fått vänta ytterligare tid på ett slutligt avgörande i målet. Hovrätten anser dock – mot bakgrund av framför allt målets omfattning och komplexitet – att det inte är fråga om ett sådant dröjsmål i handläggningen att det kan anses innebära att de tilltalades rätt enligt Europakonventionen till rättegång inom skäl tid har kränkts. Någon påföljdsreduktion ska därför inte medges på grund av långsam handläggning.

När det slutligen gäller bedömningen av om de tilltalade kan anses lämpliga för samhällstjänst instämmer hovrätten i vad tingsrätten anfört. Hovrätten anser alltså, i likhet med tingsrätten, att det inte föreligger något generellt hinder mot att döma någon av de tilltalade till en frivårdspåföljd i kombination med en föreskrift om att utföra samhällstjänst.

Beträffande var och en av de tilltalade gör hovrätten härafter följande bedömning.

William Bergström

William Bergström har efter tingsrättens dom dömts för bl.a. grov kvinnofridskränkning till fängelse i ett år (Hovrättens för Västra Sverige dom den 5 augusti 2020 i mål B 3701-20). Hovrätten tillämpade då 34 kap. brottsbalken.

Hovrätten anser i likhet med tingsrätten att det gemensamma straffvärdet för den brottslighet William Bergström nu döms för, våldsamt upplopp och ohörsamhet mot ordningsmakten, motsvarar fängelse i två till tre månader. Med beaktande av den sena lagföringen uppgår straffmättningsvärdet som tingsrätten konstaterat till fängelse i två månader.

William Bergström har tidigare dömts för likartad brottslighet. De brotten ligger dock så långt tillbaka i tiden att de inte ska beaktas vid påföljdsbestämningen för nu aktuell brottslighet. Däremot är den brottslighet som William Bergström nu döms för, som ovan berörts, av sådan art att det föreligger en presumtion för fängelse.

Vid påföljdsbestämningen beträffande William Bergström ska också beaktas att han den 19 juni 2018 dömdes för misshandel till en månads fängelse. Nu aktuell brottslighet är nyupptäckt i förhållande till den domen, vilket innebär att den så kallade asperationsprincipen ska tillämpas.

Med hänsyn till att William Bergström nyligen dömts till ett längre fängelsestraff framstår en påföljdscombination med samhällstjänst inte som lämplig. Påföljden ska därför, som också tingsrätten kommit fram till, bestämmas till fängelse. Med tillämpning av asperationsprincipen ska fängelsestraffets längd bestämmas till en månad. Tingsrättens dom ska ändras i enlighet med det anförda.

Dan Dalén

Dan Dalén har efter tingsrättens dom dömts för misshandel till en månads fängelse (Västmanlands tingsrätts dom den 27 februari 2020 i mål B 3352-19). Tingsrätten tillämpade då 34 kap. brottsbalken.

Straffvärdet för det våldsamma upploppet motsvarar som ovan konstaterats fängelse i två till tre månader. Hovrätten instämmer i tingsrättens bedömning när det gäller såväl val av påföljd som antalet timmar samhällstjänst och längden på det alternativa fängelsestraffet. Tingsrättens påföljd för Dan Dalén ska därför fastställas.

Stefan Lund

Straffvärdet för det våldsamma upploppet motsvarar som ovan konstaterats fängelse i två till tre månader. Hovrätten instämmer i tingsrättens bedömning när det gäller såväl val av påföljd som antalet timmar samhällstjänst och längden på det alternativa fängelsestraffet. Tingsrättens påföljd för Stefan Lund ska därför fastställas.

Mathias Stöckert

Hovrätten anser att det gemensamma straffvärdet för de brott som Mathias Stöckert nu döms för, våldsamt upplopp och ohörsamhet mot ordningsmakten, motsvarar fängelse i två till tre månader. Hovrätten instämmer i tingsrättens bedömning när det gäller såväl val av påföljd som antalet timmar samhällstjänst och längden på det alternativa fängelsestraffet. Tingsrättens påföljd för Mathias Stöckert ska därför fastställas.

Anders Sundström

Straffvärdet för det våldsamma upploppet motsvarar som ovan konstaterats fängelse i två till tre månader. Hovrätten instämmer i tingsrättens bedömning när det gäller såväl val av påföljd som antalet timmar samhällstjänst och längden på det alternativa fängelsestraffet. Tingsrättens påföljd för Anders Sundström ska därför fastställas.

Danny Millheimer

Danny Millheimer dömdes i oktober 2015 för misshandel och hets mot folkgrupp till ungdomsvård (Lunds tingsrätts dom den 8 oktober 2015 i mål B 1493-15). I maj 2016 dömdes han för våldsamt upplopp och försök till misshandel till ungdomsvård och

ungdomstjänst 25 timmar (Stockholms tingsrätts dom den 16 maj 2016 i mål B 977-16). Han dömdes därefter i september 2016 för brott mot knivförbudslagen till dagsböter och i april 2017 för ringa vapenbrott och brott mot knivförbudslagen, även då till dagsböter (Lunds tingsrätts dom den 12 september 2016 i mål B 3865-16 och den 12 april 2017 i mål B 174-17). I augusti 2018 dömdes han för misshandel och ringa vapenbrott till skyddstillsyn (Helsingborgs tingsrätts dom den 31 augusti 2018 i mål B 3563-17). Han dömdes i oktober samma år för övergrepp i rättssak till fängelse i två månader (Lunds tingsrätts dom den 1 oktober 2018 i mål B 6391-17). I december 2018 dömdes han av dansk domstol för narkotikabrott till böter. Senast dömdes han i maj 2020 för försök till utpressning och olaga hot till fängelse i fyra månader (Hovrättens över Skåne och Blekinge dom den 19 maj 2020 i mål B 405-20).

Danny Millheimer döms nu för våldsamt upplopp. Straffvärdet för det våldsamma upploppet motsvarar som ovan konstaterats fängelse i två till tre månader. Danny Millheimer var 19 år då gärningen begicks. Straffvärdet för brottet motsvarar med hänsyn till hans ungdom fängelse i två månader. Med hänsyn till den sena lagföringen motsvarar straffmättningsvärdet någon månads fängelse.

Danny Millheimer har återfallit i likartad brottslighet, vilket utgör skäl för att bestämma påföljden till fängelse. Som ovan konstaterats är våldsamt upplopp dessutom brottslighet av sådan art att det föreligger en fängelsepresumtion. Det finns mot bakgrund av det anförda inte utrymme att välja någon annan påföljd än fängelse.

Den brottslighet Danny Millheimer nu döms för utgör nyupptäckt brottslighet i förhållande till domarna den 31 augusti 2018, den 1 oktober 2018 och den 19 maj 2020. Vid en tillämpning av den så kallade asperationsprincipen får nu aktuell brottslighet begränsad betydelse för den påföljd som skulle ha dömts ut för den samlade brottsligheten. Det finns dock inte förutsättningar att besluta att det senast utdömda fängelsestraffet ska avse också nu aktuell brottslighet (se prop. 2015/16:151 s. 89 f., jfr rättsfallet NJA 1994 s. 143).

Påföljden ska med hänsyn till det ovan anförda bestämmas till fängelse i 14 dagar.

Övrigt

Eftersom Danny Millheimer döms för ett brott för vilket det ingår fängelse i straffskalan ska han betala en avgift enligt lagen om brottsofferfond.

Den ersättning som har begärts av försvararna är skälig och ska utgå. För Carl-Oskar Morgårdens del får viss merkostnad anses ha uppkommit till följd av att han är verksam i Stockholm. Hovrätten anser att det mot bakgrund av målets speciella karaktär finns särskilda skäl för staten att ersätta även dessa kostnader. Staten stå för kostnaden för försvararnas ersättning.

Jimmy Andersson har begärt ersättning för rättegångskostnad avseende privat försvarare. Med hänsyn till utgången i målet i hovrätten ska han få ersättning av staten för sådan kostnad. Den begärda ersättningen är skälig och ska utgå. (Jfr rättsfallet NJA 2015 s. 62.)

ÖVERKLAGANDE, se bilaga B

Överklagande senast den 15 januari 2021

Domare: Hovrättspresidenten Anders Hagsgård (skiljaktig), hovrättsrådet Anne Rapp, tf. hovrättsassessorn Parya Chehrazi och nämndemannen Ingegerd Granath (skiljaktig)

SKILJAKTIG MENING, se nedan

SKILJAKTIG MENING

Från domen är hovrättspresidenten Anders Hagsgård och nämndemannen Ingegerd Granath skiljaktiga och anför följande.

Vi anser att Fredrik Vejdeland ska dömas för hets mot folkgrupp enligt 16 kap. 8 § första stycket brottsbalken, i dess lydelse före den 1 januari 2019, till fängelse två månader.

Vi gör en annan bedömning än majoriteten av det tal som Fredrik Vejdeland höll och hans ansvar för detta.

Gärningsbeskrivningen beträffande åtalet för hets mot folkgruppen innehåller i sitt andra stycke sex strecksatser. Åklagaren har i hovrätten justerat sin gärningsbeskrivning beträffande den sjätte strecksatsen och gör nu gällande att ”Fredrik Vejdeland har hållit ett tal i samband med demonstrationen där han förespråkar nationalsocialism som politisk idé och där dessa personer pekas ut som ansvariga för folkförräderi och folkmord mot det nordiska folket på grund av ’massinvandringen’ och att dessa personer får sin makt från det judiska folket.” ”Dessa personer” syftar tillbaka på en tidigare strecksats i gärningsbeskrivningen där det hänvisas till plakat där ett stort antal välkända svenskar personer, varav flera är av judisk härkomst, pekas ut som förbrytare.

Brottsbeskrivningen för brottet hets mot folkgrupp har tre rekvisit. För det första ska gärningen ske i ett uttalande eller i ett annat meddelande som sprids. För det andra ska den bestå i hot eller uttryck för missaktning. För det tredje ska gärningen avse en folkgrupp eller en annan sådan grupp av personer med anspelning på ras, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung, trosbekännelse eller sexuell läggning. För ansvar krävs uppsåt.

När det gäller det första rekvisitet kan det inte råda någon tvekan om att kravet på spridning är uppfyllt eftersom Fredrik Vejdeland hållit sitt tal inför en stor folksamling. Vi går därför över till att pröva om det andra och tredje rekvisitet är uppfyllda.

Åklagaren har åberopat en ca tolv minuter lång filminspelning av det tal som Fredrik Vejdeland höll vid Fabriksgatan någon gång på eftermiddagen den aktuella dagen.

I sitt tal pekar Fredrik Vejdeland ut vissa personer och grupper som förbrytare och som ansvariga för bl.a. folkförräderi och folkmord. Han säger bl.a. att de som har makten i Sverige i dag är de som äger de stora mediahusen, de som kontrollerar propaganda-apparaten, de som kontrollerar folks sinnen och som beslutar kring åsiktskorridoren. Vidare säger han att plutokratin Sverige inte är någon rättsstat utan en lydstat för globalistiska och sionistiska intressen. Längre fram i sitt tal undrar han varför ”förbrytarna” och massmedia hetsar mot etniskt medvetna svenskar. Han ställer därefter följande fråga. Varför är det inte lika allvarligt att vara etniskt medveten jude? Han besvarar sedan sin fråga på följande sätt. ”Jo, för att de som äger de stora mediahusen i Sverige är familjeklaner som Bonnier och Hjärne och banker som Goldman Sachs och Bank of New York. Det är inte direkt familjerna Jonsson, Andersson och Svensson som bestämmer hur svenskar ska tycka och tänka. Vore det inte då mer ärligt att säga att all makt i Sverige utgår från det judiska folket?”

I sitt tal säger han också att den verkliga makten finns hos mäktiga globalister såsom Rothschild, Blankfein, Soros och många fler. Globalister, som enligt honom, köper upp politiker och kontrollerar väljare genom sina mediahus. Mot slutet av sitt tal säger han att stening är en metod som uppfanns av det s.k. utvalda folket, samma oskyldiga fromma lamm som firar sitt Jom kippur här i Göteborg.

När man tittar på filminspelningen från talet framstår det som uppenbart att med förbrytarna avses även de personer som finns på de plakat som bars under demonstrationen. Som hovrätten kommit fram till kan hovrätten inte pröva innehållet i de tryckta plakaten i sig eftersom de omfattas av reglerna om tryckfrihet. Det finns dock inte

något hinder för hovrätten att pröva innehållet i plakaten när det refereras till det i Fredrik Vejdelds tal.

Någon närmare utredning om vilka personer som är avbildade på plakaten eller hur många av dem som har judisk härkomst har inte presenterats av åklagaren. Av de filmer och bilder som åklagaren åberopat framgår som tingsrätten angett att det fanns bilder på bl.a. Mona Sahlin, Annie Lööf, Stefan Löfven, Ebba Busch, Fredrik Reinfeldt, Anders Thornberg, Erik Nordh, Magnus Ranstorp, Jan Helin, Alexandra Pascalidou, Bert Karlsson Willy Silberstein, Göran Rosenberg, Jerzy Sarnecki, Robert Aschberg, Carl-Johan Bonnier, Emerich Roth och Jan Scherman. Av de uppräknade personerna får det dock anses allmänt känt att de sju sist uppräknade personerna är av judisk härkomst.

Nästa fråga är om åklagaren bevisat sitt påstående om att Fredrik Vejdeld i sitt tal pekat ut personerna på plakaten som ansvariga för folkförräderi och folkmord mot det nordiska folket på grund av ”massinvandringen” och att dessa personer får sin makt från det judiska folket. När man lyssnar på talet i sin helhet kan det inte råda någon tvekan om att enskilda judar och det judiska folket direkt och indirekt pekas ut av Fredrik Vejdeld som ansvariga för att personerna på plakaten gör sig skyldiga till ”folkförräderi och folkmord mot det nordiska folket på grund av massinvandringen”. Åklagarens påstående i denna del är således styrkt.

Det som är avgörande för vår prövning är inte vilka personer som är avbildade på plakaten utan påståendet att det är det judiska folket som står bakom dessa personers påstådda handlingar och brottsliga gärningar. I vår prövning beaktar vi att Fredrik Vejdeld i sitt tal på olika sätt förstärker sitt påstående om att makten kommer från det judiska folket, t.ex. genom att hänvisa till ett antal kända personer och namn av judisk härkomst.

Därefter blir frågan om Fredrik Vejdeld genom sina uttalanden spritt ett meddelande som uttrycker missaktning för andra folkgrupper än främst den nordiska med anspelning på ras, hudfärg nationellt eller etniskt ursprung.

I samband med en ändring 2003 av bestämmelsen i 16 kap. 8 § brottsbalken om hets mot folkgrupp diskuterades rekvisitet ”uttrycker missaktning” (se prop. 2001/02:59 s. 21 f.). Detta rekvisit infördes 1970 och har i praxis fått en vidsträckt tillämpning (se rättsfallen NJA 1982 s. 128 och 1996 s. 577). Alla uttalanden av nedsättande eller förnedrande natur omfattas dock inte. Uttalanden som inte kan anses överskrida gränserna för en saklig kritik av en grupp faller utanför det straffbara området. För straffbarhet krävs att det är fullt klart att uttalandet överskrider gränsen för en saklig och vederhäftig diskussion rörande gruppen i fråga. Hänsyn till opinionsfriheten och kritikrätten får inte åberopas som skydd för uttalanden som uttrycker missaktning mot en grupp på grund av att den t.ex. tillhör en viss nationalitet och av denna anledning skulle vara mindre värd. (Se prop. 1970:87 s. 130, jfr prop. 2001/02:59 s. 14 f och 37 f.)

Vid prövningen av om en gärning utgör hets mot folkgrupp måste den alltid bedömas i sitt sammanhang. Motiven för gärningen måste beaktas. Ett visst utrymme för straffria kritiska eller liknande uttalanden måste självfallet finnas. Avgörande blir hur meddelandet framstår vid en objektiv bedömning. Vidare måste den med hänsyn till sammanhanget stå klart att gärningsmannens uppsåt med meddelandet varit att sprida ett sådant meddelande som innefattar hot mot eller missaktning för gruppen i fråga. (Se prop. 2001/02:59 s. 41.)

Det får sammantaget anses klart att Fredrik Vejdels uttalanden om det judiska folket tydligt överskrider gränsen för en saklig och vederhäftig diskussion och ger uttryck för missaktning av det judiska folket på grund av deras etnicitet enligt den innebörd av 16 kap. 8 § brottsbalken som kommit till uttryck i lagmotiven.

Frågan uppkommer då om hänsynen till yttrandefrihetsintresset ska medföra att ordet missaktning bör ges en mera restriktiv tolkning än vad som omedelbart framgår av lagtexten och dess förarbeten (jfr rättsfallet NJA 2006 s. 467). Denna prövning görs i förhållande till både den svenska grundlagen och till Europakonventionen.

Den yttrandefrihet som envar enligt 2 kap. 1 § första stycket 1 regeringsformen är tillförsäkrad får i viss utsträckning begränsas genom lag (2 kap. 20, 21 och 23 §§). Begränsningar i yttrandefriheten får göras endast för att tillgodose ändamål som är godtagbara i ett demokratiskt samhälle. Begränsningen får aldrig gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till det ändamål som har föranlett den och inte heller sträcka sig så långt att den utgör ett hot mot den fria åsiktsbildningen såsom en av folkstyrelsens grundvalar. Begränsningen får inte göras enbart på grund av politisk, religiös, kulturell eller annan sådan åskådning (21 §). Vidare anges i 23 § första stycket ett antal särskilda intressen med hänsyn till vilka yttrandefriheten får begränsas varibland anges förebyggandet och beivrandet av brott. Uppräkningen kompletteras med att yttrandefriheten i övrigt får begränsas om särskilt viktiga skäl föranleder det. I paragrafens andra stycke anges att det vid bedömandet av vilka begränsningar som får ske med stöd av första stycket särskilt ska beaktas vikten av vidaste möjliga yttrandefrihet i politiska, religiösa, fackliga, vetenskapliga och kulturella angelägenheter.

Intresset av att skydda den judiska folkgruppen mot hot och uttryck för missaktning är utan tvekan ett sådant särskilt skäl som enligt regeringsformen kan medge inskränkning i yttrandefriheten.

Den bedömning som därefter ska göras är om frågan om ansvar påverkas av artikel 10 i Europakonventionen som reglerar yttrandefriheten. Yttrandefriheten enligt första stycket i artikel 10 innefattar frihet att ta emot och sprida uppgifter och tankar utan offentlig myndighets inblandning. Enligt artikelns andra stycke får yttrandefriheten, med hänsyn till att dess utövande medför ansvar och skyldigheter, underkastas sådana inskränkningar eller straffpåföljder som är föreskrivna i lag och som är nödvändiga i ett demokratiskt samhälle med hänsyn till statens säkerhet, den territoriella integriteten eller den allmänna säkerheten, till förebyggande av oordning och brott, till skydd för hälsa eller moral eller för annans goda namn och rykte eller rättigheter. Medan yttrandefriheten enligt första stycket i artikeln överensstämmer med regeringsformens yttrandefrihet, innefattar det andra stycket i artikeln en snävare ram för de begränsningar av yttrandefriheten som får göras enligt konventionen än enligt regeringsformen.

Europadomstolen har i sin praxis uttryckt att yttrandefriheten utgör en av de väsentliga grundvalarna för ett demokratiskt samhälle och en av de grundläggande förutsättningarna för dess framsteg och för varje människas utveckling. Domstolen har vidare uttryckt att yttrandefriheten omfattar inte endast information och idéer som mottas positivt eller kan anses ofarliga utan också dem som kränker, chockerar eller stör staten eller någon del av befolkningen. (Se domstolens dom den 7 december 1976 i målet Handyside mot Förenade Konungariket, Publications Serie A nr 24).

Europadomstolen har i olika mål framhållit betydelsen av yttrandefriheten i allmänna angelägenheter, t.ex. i politiska sammanhang (jfr t.ex. domstolens dom den 10 juli 2003 i målet Murphy mot Irland, p. 67, Reports of judgments and decisions 2003-IX s. 1). Emellertid har domstolen också understrukt att den som utnyttjar sina rättigheter och friheter enligt artikel 10, som anges i dennas andra stycke, har ansvar och skyldigheter. Bland dessa ingår en plikt att så långt möjligt undvika uttalanden som är omotiverat kränkande för andra och sålunda utgör angrepp på deras rättigheter och därför inte bidrar till någon form av allmän debatt som kan medföra framsteg i umgänget mellan människor (jfr bl.a. domstolens dom den 24 september 1994 i målet Otto-Preminger-Institut mot Österrike, p. 49, Publications serie A 295-A).

När Europadomstolen bedömer om en påstådd inskränkning är nödvändig i ett demokratiskt samhälle prövar domstolen om den svarar mot ett angeläget samhällsligt behov, om den är proportionell med det legitima ändamål som ska tillgodoses och om de skäl som de nationella myndigheterna anger för att berättiga den är relevanta och tillräckliga (domstolens dom den 26 april 1979 i målet Sunday Times mot Storbritannien, p. 62, Publications Serie A nr 30). När det gäller uttryckssätt som sprider, förespråkar, uppmuntrar eller rättfärdigar hat grundat på intolerans – ”hate speech” – anser Europadomstolen att det kan vara nödvändigt att bestraffa eller till och med hindra uttalanden av det slaget. En samlad bedömning ska göras av omständigheterna, bl.a. innehållet i det som sagts och det sammanhang i vilket uttalandena gjorts, för att avgöra om inskränkningen är proportionerlig i förhållande till ändamålet och om skälen för den är relevanta och tillräckliga. (Se domen i Gündüz-målet, p. 40; jfr också domstolens dom

den 9 juni 2004 i målet Abdullah Aydin mot Turkiet, p. 35; application 42435/98, ej publ.)

Mot bakgrund av Europadomstolens tillämpning av artikel 10 bör det vid tolkningen av uttrycket missaktning i bestämmelse hets mot folkgrupp göras en samlad bedömning av omständigheterna i kring Fredrik Vejdelds tal och då särskilt beakta följande. Fredrik Vejdeld har i sitt tal påstått att det judiska folket har utövat sin makt så att de personer som finns på plakaten har gjort sig skyldiga till folkförräderi och folkmord mot det nordiska folket på grund av ”massinvandringen”. Detta är ett uttalande som varit klart kränkande och nedsättande för det judiska folket och i strid med plikten i artikel 10 att så långt möjligt undvika uttalanden som är omotiverat kränkande för andra och sålunda utgör angrepp på dess rättigheter och därför inte bidrar till någon form av allmän debatt som kan medföra framsteg i umgänget mellan människor. Det anförda leder sammantaget till slutsatsen att en konventionsenlig tillämpning av 16 kap. 8 § brottsbalken tillåter att ansvar utdöms enligt straffbestämmelsen under de i målet aktuella omständigheterna.

Att Fredrik Vejdeld haft uppsåt till gärningen kan det inte råda något tvivel om. Fredrik Vejdeld ska därför fällas till ansvar för hets mot folkgrupp. Brottet kan inte anses som ringa.

Fredrik Vejdeld förekommer tidigare med tre domar i belastningsregistret. Vid samtliga tillfällen har han dömts för bl.a. hets mot folkgrupp. Den senaste domen meddelades av Göta hovrätt den 27 februari 2015. I den domen dömdes han för hets mot folkgrupp vid 26 tillfällen och uppvigling vid 2 tillfällen till fängelse fyra månader.

Efter beaktande av den sena lagföringen kan gärningens straffmättningsvärde anses motsvara fängelse i två månader. Med hänsyn till att Fredrik Vejdeld återfallit i samma typ av brott finns det inte utrymme att välja en icke frihetsberövande påföljd. Påföljden för Fredrik Vejdeld ska därför bestämmas till fängelse i två månader.

Åtalet för hets mot folkgrupp avser förutom Fredrik Vejdeland ytterligare tretton personer. Ingen av de övriga tilltalade kan dock anses som gärningsman i förhållande till talet.

Överröstad i denna del är vi i övrigt ense med majoriteten.

GÖTEBORGS TINGSRÄTT
Avdelning 1

DOM (DELDOM)
2019-10-25
meddelad i
Göteborg

Mål nr: B 3046-18

B 5611-17, B 7523-18

PARTER (Antal tilltalade: 15)

Tilltalad

WILLIAM Lars Rickard Bergström, 19921222-1635
Järnvägsgränd 10
681 30 Kristinehamn

Offentlig försvarare:
Advokat Reine Nelson
Advokatbyrå Reine Nelson
Kungsgatan 26
111 35 Stockholm

Åklagare

Kammaråklagare Jonas Martinsson och Viktor Törneke
Åklagarmyndigheten
Göteborgs åklagarkammare Göteborg
Box 129
401 22 Göteborg

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

1. Våldsam upplöpp, 16 kap 2 § brottsbalken
2017-09-30
2. Ohörsamhet mot ordningsmakten, 16 kap 3 § brottsbalken
2017-09-30

Åtal som den tilltalade frikänns från

Hets mot folkgrupp, 16 kap 8 § 1 st brottsbalken
2017-09-30

Påföljd m.m.

Fängelse 2 månader

Lagrum som åberopas

34 kap 1 § 1 st brottsbalken

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
404 83 Göteborg	Ullevigatan 15	031-701 10 00	031-701 13 01	måndag - fredag
		E-post: avdelning1tgg@dom.se		08:00-16:30
		www.goteborgstingsratt.domstol.se		

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

1. Reine Nelson får ersättning av staten med 312 779 kr. Av beloppet avser 191 820 kr arbete, 36 053 kr tidspillan, 22 350 kr utlägg och 62 556 kr mervärdesskatt.
2. Staten ska stå för kostnaden för försvararen.

Övrigt

Yrkandet om avvisning av delar av åtalspunkten 2 avslås.

GÖTEBORGS TINGSRÄTT
Avdelning 1

DOM (DELDOM)
2019-10-25
meddelad i
Göteborg

Mål nr: B 3046-18

B 5611-17, B 7523-18

Tilltalad

JOHAN Michael Decker, 19880913-5752
Myrtuvevägen 69 Lgh 1102
461 67 Trollhättan

Offentlig försvarare:

Advokat Tommy Nilsson
Advokatfirma Tommy Nilsson AB
Box 89
461 22 Trollhättan

Åklagare

Kammaråklagare Jonas Martinsson och Viktor Törneke
Åklagarmyndigheten
Göteborgs åklagarkammare Göteborg
Box 129
401 22 Göteborg

DOMSLUT

Åtal som den tilltalade frikänns från

Hets mot folkgrupp, 16 kap 8 § 1 st brottsbalken
2017-09-30

Ersättning

1. Tommy Nilsson får ersättning av staten med 260 001 kr. Av beloppet avser 178 020 kr arbete, 26 565 kr tidsspillan, 3 416 kr utlägg och 52 000 kr mervärdesskatt.
  2. Staten ska stå för kostnaden för försvararen.
-

GÖTEBORGS TINGSRÄTT
Avdelning 1

DOM (DELDOM)
2019-10-25
meddelad i
Göteborg

Mål nr: B 3046-18

B 5611-17, B 7523-18

Tilltalad

Lars Johan MARKUS Larsson, 19881123-6952
Talby 506 A Lgh 1102
715 94 Odensbacken

Offentlig försvarare:

Advokat Per Sandell
Heilborns Advokatbyrå HB
Box 353
611 27 Nyköping

Åklagare

Kammaråklagare Jonas Martinsson och Viktor Törneke
Åklagarmyndigheten
Göteborgs åklagarkammare Göteborg
Box 129
401 22 Göteborg

DOMSLUT

Åtal som den tilltalade frikänns från

Hets mot folkgrupp, 16 kap 8 § 1 st brottsbalken
2017-09-30

Ersättning

1. Per Sandell får ersättning av staten med 196 033 kr. Av beloppet avser 115 920 kr arbete, 34 155 kr tidsspillan, 6 751 kr utlägg och 39 207 kr mervärdesskatt.
2. Staten ska stå för kostnaden för försvararen.

Övrigt

Yrkandet om avvisning av delar av åtalspunkten 2 avslås.

GÖTEBORGS TINGSRÄTT
Avdelning 1

DOM (DELDOM)
2019-10-25
meddelad i
Göteborg

Mål nr: B 3046-18

B 5611-17, B 7523-18

Tilltalad

DAN Ola Dalén, 19810625-6970
Edsholmsgatan 2
664 32 Grums

Offentlig försvarare:

Advokat Lennart Lefverström
Ahlford Advokatbyrå i Karlstad HB
Box 644
651 14 Karlstad

Åklagare

Kammaråklagare Jonas Martinsson och Viktor Törneke
Åklagarmyndigheten
Göteborgs åklagarkammare Göteborg
Box 129
401 22 Göteborg

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Våldsam upplöpp, 16 kap 2 § brottsbalken
2017-09-30

Påföljd m.m.

Villkorlig dom med samhällstjänst 75 timmar. Om fängelse i stället hade valts som påföljd skulle fängelse 2 månader ha dömts ut.

Frivårdskontor

Frivården Västerås

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

Lennart Lefverström får ersättning av staten med 274 581 kr. Av beloppet avser 180 780 kr arbete, 35 420 kr tidsspillan, 3 465 kr utlägg och 54 916 kr mervärdesskatt. Dan Dalén ska betala 15 000 kr av denna kostnad till staten.

GÖTEBORGS TINGSRÄTT
Avdelning 1

DOM (DELDOM)
2019-10-25
meddelad i
Göteborg

Mål nr: B 3046-18

B 5611-17, B 7523-18

Tilltalad

Knut KENNETH Stig Ragnar Malmqvist, 19880510-3697
Malörtsvägen 26 C Lgh 1102
231 36 Trelleborg

Offentlig försvarare:

Advokat Jörgen Malmunger
Björnunger Advokatbyrå HB
Box 1077
271 00 Ystad

Åklagare

Kammaråklagare Jonas Martinsson och Viktor Törneke
Åklagarmyndigheten
Göteborgs åklagarkammare Göteborg
Box 129
401 22 Göteborg

DOMSLUT

Åtal som den tilltalade frikänns från

Hets mot folkgrupp, 16 kap 8 § 1 st brottsbalken
2017-09-30

Ersättning

1. Jörgen Malmunger får ersättning av staten med 168 188 kr. Av beloppet avser 126 960 kr arbete, 7 590 kr tidsspillan och 33 638 kr mervärdesskatt.
  2. Staten ska stå för kostnaden för försvararen.
-

GÖTEBORGS TINGSRÄTT
Avdelning 1

DOM (DELDOM)
2019-10-25
meddelad i
Göteborg

Mål nr: B 3046-18

B 5611-17, B 7523-18

Tilltalad

Hans STEFAN Lund, 19870308-7851
Johannisberg 482
840 10 Ljungaverk

Offentlig försvarare:

Advokat Per Borgblad
Advokatfirman Glimstedt Dalarna AB
Box 1283
791 12 Falun

Åklagare

Kammaråklagare Jonas Martinsson och Viktor Törneke
Åklagarmyndigheten
Göteborgs åklagarkammare Göteborg
Box 129
401 22 Göteborg

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Våldsam upplöpp, 16 kap 2 § brottsbalken
2017-09-30

Åtal som den tilltalade frikänns från

Hets mot folkgrupp, 16 kap 8 § 1 st brottsbalken
2017-09-30

Påföljd m.m.

Villkorlig dom med samhällstjänst 75 timmar. Om fängelse i stället hade valts som påföljd skulle fängelse 2 månader ha dömts ut.

Frivårdskontor

Frivården Östersund

Lagrum som åberopas

34 kap 1 § 1 st brottsbalken

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

Per Borgblad får ersättning av staten med 323 566 kr. Av beloppet avser 193 200 kr arbete, 39 958 kr tidsspillan, 25 695 kr utlägg och 64 713 kr mervärdesskatt. Stefan Lund ska betala 15 000 kr av denna kostnad till staten.

GÖTEBORGS TINGSRÄTT
Avdelning 1

DOM (DELDOM)
2019-10-25
meddelad i
Göteborg

Mål nr: B 3046-18

B 5611-17, B 7523-18

Tilltalad

Tor FREDRIK Vejdeland, 19781003-8237
Hällebergsgatan 66 Lgh 1102
442 54 Ytterby

Offentlig försvarare:

Advokat Rickard Fagerberg
Advokatbyrån Semper Fidelis AB
Box 5243
402 24 Göteborg

Åklagare

Kammaråklagare Jonas Martinsson och Viktor Törneke
Åklagarmyndigheten
Göteborgs åklagarkammare Göteborg
Box 129
401 22 Göteborg

DOMSLUT

Åtal som den tilltalade frikänns från

Hets mot folkgrupp, 16 kap 8 § 1 st brottsbalken
2017-09-30

Ersättning

1. Rickard Fagerberg får ersättning av staten med 220 189 kr. Av beloppet avser 167 613 kr arbete, 8 538 kr tidsspillan och, rätt räknat, 44 038 kr mervärdesskatt.
2. Staten ska stå för kostnaden för försvararen.

Övrigt

Yrkandet om avvísning av delar av åtalspunkten 2 avslås.

Tilltalad

PÄR Olof Öberg, 19710728-4379
Sekreteress, se Partsbilaga sekretess

Offentlig försvarare:

Advokat Sargon De Basso
Advokatfirman De Basso AB
Hantverkargatan 42 B
112 21 Stockholm

Åklagare

Kammaråklagare Jonas Martinsson och Viktor Törneke
Åklagarmyndigheten
Göteborgs åklagarkammare Göteborg
Box 129
401 22 Göteborg

DOMSLUT

Åtal som den tilltalade frikänns från

1. Brott mot ordningslagen, 2 kap 29 § 1 st 1 p ordningslagen (1993:1617) i sin lydelse före 1 juli 2019
2018-09-07
2. Hets mot folkgrupp, 16 kap 8 § 1 st brottsbalken
2017-09-30

Sekretess

Sekretessen enligt 22 kap 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska vara fortsatt tillämplig på Pär Öbergs adressuppgifter som framgår av sekretessbilaga till denna dom.

Ersättning

1. Sargon De Basso får ersättning av staten med 214 268 kr. Av beloppet avser 125 235 kr arbete, 28 463 kr tidsspillan, 17 716 kr utlägg och 42 854 kr mervärdesskatt.
2. Staten ska stå för kostnaden för försvararen.

Övrigt

Yrkandet om avvisning av delar av åtalspunkten 2 avslås.

GÖTEBORGS TINGSRÄTT
Avdelning 1

DOM (DELDOM)
2019-10-25
meddelad i
Göteborg

Mål nr: B 3046-18

B 5611-17, B 7523-18

Tilltalad

BJÖRN Rikard Martin Jonasson, 19680210-5699
Nyhem
Ryavägen 2
511 68 Hyssna

Offentlig försvarare:

Advokat Niklas Hellberg
Advokatbyrån STARK i Väst AB
Storgatan 53
411 38 Göteborg

Åklagare

Kammaråklagare Jonas Martinsson och Viktor Törneke
Åklagarmyndigheten
Göteborgs åklagarkammare Göteborg
Box 129
401 22 Göteborg

DOMSLUT

Åtal som den tilltalade frikänns från

Hets mot folkgrupp, 16 kap 8 § 1 st brottsbalken
2017-09-30

Ersättning

1. Niklas Hellberg får ersättning av staten med 254 788 kr. Av beloppet avser 189 888 kr arbete, 12 650 kr tidspillan, 1 292 kr utlägg och 50 958 kr mervärdesskatt.
  2. Staten ska stå för kostnaden för försvararen.
-

GÖTEBORGS TINGSRÄTT
Avdelning 1

DOM (DELDOM)
2019-10-25
meddelad i
Göteborg

Mål nr: B 3046-18

B 5611-17, B 7523-18

Tilltalad

PÄR Ivar Sjögren, 19791205-7176
Box 958
781 29 Borlänge

Offentlig försvarare:

Advokat Carl-Oskar Morgården
Försvarsadvokaterna Stockholm HB
Box 12107
102 23 Stockholm

Åklagare

Kammaråklagare Jonas Martinsson och Viktor Törneke
Åklagarmyndigheten
Göteborgs åklagarkammare Göteborg
Box 129
401 22 Göteborg

DOMSLUT

Åtal som den tilltalade frikänns från

Hets mot folkgrupp, 16 kap 8 § 1 st brottsbalken
2017-09-30

Ersättning

1. Carl-Oskar Morgården får ersättning av staten med 248 466 kr. Av beloppet avser 142 830 kr arbete, 30 099 kr tidsspillan, 25 844 kr utlägg och 49 693 kr mervärdesskatt.
2. Staten ska stå för kostnaden för försvararen.

Övrigt

Yrkandet om avvisning av delar av åtalspunkten 2 avslås.

Tilltalad

Mathias Stöckert, 19830412-6538
Långsbo 15
571 97 Forserum

Offentlig försvarare:

Advokat Christian Berntö
Berntö Advokatbyrå AB
Box 305
573 24 Tranås

Åklagare

Kammaråklagare Jonas Martinsson och Viktor Törneke
Åklagarmyndigheten
Göteborgs åklagarkammare Göteborg
Box 129
401 22 Göteborg

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

1. Våldsam upplöpp, 16 kap 2 § brottsbalken
2017-09-30
2. Ohörsamhet mot ordningsmakten, 16 kap 3 § brottsbalken
2017-09-30

Åtal som den tilltalade frikänns från

Hets mot folkgrupp, 16 kap 8 § 1 st brottsbalken
2017-09-30

Påföljd m.m.

Villkorlig dom med samhällstjänst 75 timmar. Om fängelse i stället hade valts som påföljd skulle fängelse 2 månader ha dömts ut.

Frivårdskontor

Frivården Jönköping

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

Christian Berntö får ersättning av staten med 269 051 kr. Av beloppet avser 180 090 kr arbete, 19 703 kr tidsspillan, 15 448 kr utlägg och 53 810 kr mervärdesskatt. Mathias Stöckert ska betala 15 000 kr av denna kostnad till staten.

GÖTEBORGS TINGSRÄTT
Avdelning 1

DOM (DELDOM)
2019-10-25
meddelad i
Göteborg

Mål nr: B 3046-18

B 5611-17, B 7523-18

Tilltalad

ANDERS Tomas Sundström, 19930519-0879
Anders-Mats
Bricka 35 A
824 79 Bjuråker

Offentlig försvarare:

Advokat Svante Thorsell
Advokatfirman ABC AB
Överås Parkväg 12
412 74 Göteborg

Åklagare

Kammaråklagare Jonas Martinsson och Viktor Törneke
Åklagarmyndigheten
Göteborgs åklagarkammare Göteborg
Box 129
401 22 Göteborg

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Våldsam upplöpp, 16 kap 2 § brottsbalken
2017-09-30

Åtal som den tilltalade frikänns från

Hets mot folkgrupp, 16 kap 8 § 1 st brottsbalken
2017-09-30

Påföljd m.m.

Villkorlig dom med samhällstjänst 75 timmar. Om fängelse i stället hade valts som påföljd skulle fängelse 2 månader ha dömts ut.

Frivårdskontor

Frivården Sollentuna

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

1. Svante Thorsell får ersättning av staten med 261 590 kr. Av beloppet avser 176 640 kr arbete, 30 360 kr tidspillan, 2 272 kr utlägg och, rätt räknat, 52 318 kr mervärdesskatt.
  2. Staten ska stå för kostnaden för försvararen.
-

Tilltalad

WILLIAM Erik Börjesson, 19940821-2372
Talavidsvägen 5 Lgh 1101
439 62 Frillesås

Ombud och försvarare:

Advokat Patrik Lindh
Lagbergs Advokatbyrå AB
Västra Hamngatan 11
411 17 Göteborg

Åklagare

Kammaråklagare Jonas Martinsson och Viktor Törneke
Åklagarmyndigheten
Göteborgs åklagarkammare Göteborg
Box 129
401 22 Göteborg

DOMSLUT

Åtal som den tilltalade frikänns från

Hets mot folkgrupp, 16 kap 8 § 1 st brottsbalken
2017-09-30

Ersättning

1. Patrik Lindh får ersättning av staten med 236 900 kr. Av beloppet avser 179 400 kr arbete, 10 120 kr tidsspillan och 47 380 kr mervärdesskatt.
2. Staten ska stå för kostnaden för försvararen.

Övrigt

Yrkandet om avvisning av delar av åtalspunkten 2 avslås.

GÖTEBORGS TINGSRÄTT
Avdelning 1

DOM (DELDOM)
2019-10-25
meddelad i
Göteborg

Mål nr: B 3046-18

B 5611-17, B 7523-18

Tilltalad

JIMMY Dick Ingvar Andersson, 19890925-6995
Synnerby Ängen 1
532 95 Skara

Offentlig försvarare:

Advokat Carl Ridderstråle
Advokatfirman Carl Ridderstråle
Artillerigatan 6, 1 tr
114 51 Stockholm

Åklagare

Kammaråklagare Jonas Martinsson och Viktor Törneke
Åklagarmyndigheten
Göteborgs åklagarkammare Göteborg
Box 129
401 22 Göteborg

DOMSLUT

Åtal som den tilltalade frikänns från

1. Brott mot ordningslagen, 2 kap 29 § 1 st 1 p ordningslagen (1993:1617)
2017-02-11 -- 2017-11-11 (3 tillfällen)
2. Våldsamt upplopp, 16 kap 2 § brottsbalken
2017-09-30
3. Hets mot folkgrupp, 16 kap 8 § 1 st brottsbalken
2017-09-30

Ersättning

1. Carl Ridderstråle får ersättning av staten med, rätt räknat, 287 816 kr. Av beloppet avser 198 720 kr arbete, 13 420 kr tidsspillan, 18 113 kr utlägg och 57 563 kr mervärdesskatt.
  2. Staten ska stå för kostnaden för försvararen.
-

Tilltalad

DANNY Nathaniel Joey Millheimer, 19980610-4676
Östergatan 107 C Lgh 1201
261 34 Landskrona

Offentlig försvarare:
Advokat Jörgen Rosén
Norra Långgatan 24
261 31 Landskrona

Åklagare

Kammaråklagare Jonas Martinsson och Viktor Törneke
Åklagarmyndigheten
Göteborgs åklagarkammare Göteborg
Box 129
401 22 Göteborg

DOMSLUT

Åtal som den tilltalade frikänns från

1. Våldsam upplöpp, 16 kap 2 § brottsbalken
2017-09-30
2. Hets mot folkgrupp, 16 kap 8 § 1 st brottsbalken
2017-09-30

Ersättning

1. Jörgen Rosén får ersättning av staten med 280 823 kr. Av beloppet avser 191 820 kr arbete, 25 300 kr tidspillan, 7 539 kr utlägg och 56 164 kr mervärdesskatt.
  2. Staten ska stå för kostnaden för försvararen.
-

INNEHÅLLSFÖRTECKNING**DOMSLUT**

Domslut William Bergström.....	1
Domslut Johan Decker.....	3
Domslut Markus Larsson.....	4
Domslut Dan Dalén.....	5
Domslut Kenneth Malmqvist.....	6
Domslut Stefan Lund.....	7
Domslut Fredrik Vejdeland.....	8
Domslut Pär Öberg.....	9
Domslut Björn Jonasson.....	10
Domslut Pär Sjögren.....	11
Domslut Mathias Stöckert.....	12
Domslut Anders Sundström.....	13
Domslut William Börjesson.....	14
Domslut Jimmy Andersson.....	15
Domslut Danny Millheimer.....	16
YRKANDEN M.M.	22
DE TILLTALADES INSTÄLLNINGAR	22
TINGSRÄTTENS DOMSKÄL	25
Åtalen avseende händelserna den 30 september 2017	25
Utredningen	25
Bakgrund.....	26
Våldsamt upplopp (åtalspunkt 1 i domsbilaga 1).....	28
Brottet våldsamt upplopp.....	28
Värderingen av bevisningen	30
Har det varit fråga om ett våldsamt upplopp?.....	31
Vad är utrett angående var och en av de tilltalades delaktighet?	37
Hets mot folkgrupp (åtalspunkt 2 i domsbilaga 1).....	46
Vad är utrett om vad som hände på platsen?	46

Ska delar av åtalet avvisas med hänsyn till tryckfrihetsförordningens bestämmelser?	48
Brottet hets mot folkgrupp	51
Skyddet för fri- och rättigheter enligt regeringsformen och Europakonventionen	52
Bedömningen av gärningsbeskrivningens olika delar	54
Bedömningen av det samlade agerandet	63
Medgärningsmannaskap och uppsåt	66
Ohörsamhet mot ordningsmakten (domsbilagorna 2 och 3)	69
Brott mot ordningslagen (domsbilagorna 4 och 5)	71
Brott mot ordningslagen (domsbilaga 6)	74
Påföljd	76
Generellt om straffvärdesbedömning och påföljdsval	76
William Bergström	78
Dan Dalén	79
Stefan Lund	79
Mathias Stöckert	80
Anders Sundström	80
Övriga frågor	81
Ersättning till försvarare och återbetalningsskyldighet	81
Sekretess av adressuppgifter	83
Brottsofferfond	83
HUR MAN ÖVERKLARAR	83

YRKANDEN M.M.

Åklagarens yrkanden, se domsbilagorna 1-6 med där antecknade justeringar.

William Bergström, Markus Larsson, Fredrik Vejdeland, Pär Öberg, Pär Sjögren och William Börjesson har yrkat att åtalet ska avvisas i de delar som avser jackor med symbolen tyrrunan, fanor med tyrrunan och plakat, då gärningsbeskrivningen omfattar skrifter för vilka tryckfrihetsförordningen är tillämpning.

Åklagaren har motsatt sig avvisningsyrkandet.

DE TILLTALADES INSTÄLLNINGAR

De tilltalade har angett följande inställningar till åklagarens gärningspåståenden.

William Bergström har förnekat gärningarna. William Bergström har medgett att han varit på platsen, men invänt att han saknat uppsåt. Avseende gärningen i domsbilaga 3 har han också gjort gällande att han inte uppfattat någon befallning från polisen och att han inte förstod vilken väg som var den anvisade.

Johan Decker har förnekat gärningen. Han har medgett att han varit på platsen och att han burit en sköld med påmålad tyrruna.

Markus Larsson har förnekat gärningen. Han har medgett att han befunnit sig på platsen i viss klädsel. Han har gjort gällande att gärningsbeskrivningen objektivt sett inte innefattar hets mot folkgrupp.

Dan Dalén har förnekat gärningen. Dan Dalén har medgett att han varit på platsen men han har inte begått något brott.

Kenneth Malmqvist har bestritt ansvar för brott.

Stefan Lund har förnekat gärningarna.

Fredrik Vejdeland har bestritt ansvar för brott. Han har gjort gällande att gärningsbeskrivningen objektivt sett inte utgör hets mot folkgrupp. Fredrik Vejdeland har medgett att han var på platsen och att han hållit ett tal men bestritt att hans agerande uttryckt missaktning för andra grupper.

Pär Öberg har förnekat gärningarna och bestritt ansvar för brott. Han har avseende åtalet för hets mot folkgrupp medgett att han varit på platsen. Avseende gärningen i domsbilaga 6 har han bestritt ansvar för brott med hänvisning till att han varken agerat med uppsåt eller förfarit oaktsamt. Han har medgett att han anordnat den allmänna sammankomsten.

Björn Jonasson har förnekat gärningen. Han har medgett att han varit på den i åtalet angivna platsen och att han burit en sköld. Björn Jonasson har förnekat att han tillsammans och i samförstånd med andra gjort sig skyldig till hets mot folkgrupp.

Pär Sjögren har förnekat gärningen. Han har medgett att han befunnit sig på platsen och att han burit en partijacka. Han har förnekat att han vare sig på egen hand eller tillsammans med andra gjort sig skyldig till brott. Han har gjort gällande att gärningsbeskrivningen objektivt sett inte innefattar hets mot folkgrupp. Han har i vart fall saknat uppsåt.

Mathias Stöckert har förnekat gärningarna. Avseende gärningen i domsbilaga 2 har han också gjort gällande att han inte uppfattat någon befallning från polisen och att han inte förstod vilken väg som var den anvisade.

Anders Sundström har förnekat gärningarna. Han har medgett att han varit på platsen. Han har förnekat att han uppsåtligen deltagit i någon handling att med förenat våld sätta sig upp mot polisen eller tvinga fram någon åtgärd. Han har förnekat att han stött med fanor, kastat föremål eller försökt skada polisen.

William Börjesson har förnekat gärningen. Han har medgett att han varit på den i åtalet angivna platsen och att han burit hjälm och sköld i skyddssyfte. Han har bestritt ansvar på såväl objektiva som subjektiva grunder. Han har förnekat att han agerat tillsammans och i samförstånd med andra.

Jimmy Andersson har förnekat gärningarna. Han har medgett att han varit på platsen, men har bestritt att det objektivt sett förekommit våldsamt upplopp. I vart fall har Jimmy Andersson inte deltagit i ett sådant upplopp. Han har förnekat att han haft en roll som anförare, då han varken befunnit sig i det främre ledet eller tagit ledning över folksamlingens agerande. Jimmy Andersson har vidgått att han tidigare under dagen packat upp och delat ut några få hjälmar och sköldar. Jimmy Andersson har vidare vidgått att han under dagen sagt till sköldbärare att ta ett steg framåt mot journalister, men det har bestritts att denna instruktion ledde till några våldsamheter. Jimmy Andersson har bestritt att han haft någon möjlighet att påverka händelseförloppet.

Han har avseende åtalen för brott mot ordningslagen (domsbilagorna 4-5) avseende två av åtalpunkterna gjort gällande att det inte varit fråga om någon allmän sammankomst för vilken tillstånd krävs. Han har avseende samtliga åtalpunkter förnekat att han varit anordnare.

Danny Millheimer har förnekat gärningarna.

TINGSRÄTTENS DOMSKÄL**Åtalen avseende händelserna den 30 september 2017****Utredningen**

Samtliga tilltalade har hörts över åtalen. På åklagarens begäran har vittnesförhör hållits med journalisterna och fotograferna Jonas Lindstedt, Jerker Ivarsson, Paul Hansen, Lars Pehrson, Frida Sundkvist och Negra Efendic, poliserna Kristian Nordh, Jörgen Olsson, Göran Martinsson, Ulf Jonsson, Markus Eriksson och Johan Andersson samt analytikern Ahn-Za Hagström.

På Pär Sjögrens begäran har vittnesförhör hållits med polisen Jörgen Petersson.

Åklagaren har åberopat den skriftliga bevisning som framgår av domsbilaga 1, promemoria upprättad av Säkerhetspolisen, samt filmer från demonstrationsdagen.

William Börjesson har som skriftlig bevisning åberopat utdrag från Wikipedia avseende symbolen svastika, Waffen-SS och svenska flaggan samt fotografier på gravsten, bro/mur och staty.

Pär Öberg har som skriftlig bevisning åberopat flygblad från polisen, polisanmälan, tidningsartikel i Dagens Nyheter av den 18 september 2017, krönika av Jonas Hartelius i Dagen Juridik och NMR:s partiprogram. Pär Öberg har även åberopat bilder på plakat med bilder på samhällsföreträdare, bilder på partijackor samt fotografier från rikspartidagar i Nürnberg 1937 och 1938.

Pär Sjögren har som skriftlig bevisning åberopat tidningsartikel i Dagens Nyheter av den 18 september 2017.

Björn Jonasson har åberopat fotografi från förundersökningsprotokollet.

Jimmy Andersson har åberopat en film.

Vid huvudförhandlingen har samtliga förhör spelats in. De åberopade filmerna har spelats upp i rättssalen, och den övriga bevisningen har gåtts igenom. Tingsrätten har beaktat alla de omständigheter som kommit fram, men i domen redovisas uppgifter ur bevisningen endast i den utsträckning det behövs för att förstå hur tingsrätten kommit fram till sina slutsatser.

Bakgrund

Till en början antecknar tingsrätten följande bakgrund till de åtalade händelserna den 30 september 2017.

Denna dag samlades flera hundra personer i Göteborg i syfte att delta i en demonstration anordnad av Nordiska motståndsrörelsen (hädanefter NMR). NMR hade inför denna dag erhållit tillstånd att demonstrera från de södra delarna av Sten Sturegatan till Nya allén i höjd med Heden. Demonstrationstillståndet var till sin omfattning inskränkt i förhållandet till vad NMR ursprungligen ansökt om, vilket bidragit till ett missnöje hos somliga inom NMR.

NMR samlades vid en parkering vid Ica Maxi på Grafiska vägen i Göteborg. Väl på plats fick NMR, genom bl.a. Pär Sjögren och Pär Öberg, instruktioner från polisen om att demonstrationsdeltagarna med hjälp av polisen skulle gå fram till demonstrationens startpunkt vid Sten Sturegatan. Färdvägen som NMR informerades om var Grafiska vägen – Almedalsvägen – Nellickevägen – Sofierovägen – Fabriksvägen – Gudmundsgatan – Åvägen – Valhallagatan. NMR fick även instruktioner från polisen om att det inte var tillåtet att breda ut varken plakat, banderoller eller fanor under färdvägen. Det var vidare inte tillåtet att gå förbi Korsvägen eller Svenska mässan.

Framför resten av demonstrationståget gick bl.a. dialogpolisen Jörgen Pettersson och Pär Sjögren, som ansvarade för dialogen med polisen för NMR:s räkning, i syfte att visa övriga demonstrationsdeltagare den anvisade färdvägen.

När främre delen av demonstrationståget befann sig i höjd med Ica Focus började deltagare i tåget att ropa ”vänster” varefter deltagare i de främre leden började gå åt vänster i riktning mot Korsvägen och Svenska mässan.

William Bergström och Mathias Stöckert har inom ramen för detta mål åtalats för ohörsamhet mot ordningsmakten i anledning av nu nämnd ”vänstersväng”, se närmare under denna rubriken (domsbilaga 2-3).

Till följd av att polisen bedömde att demonstrationståget avvikit från den färdväg som anvisats dem och bedömde att denna ordningsstörning, liksom risken för ytterligare allvarliga ordningsstörningar, var påtaglig fattades beslut om s.k. PL24-område (avspärrat område enligt 24 § polislagen), vilket bl.a. innebär att polisen har rätt att förbjuda tillträde till visst område.

Demonstrationståget kom aldrig längre än till denna plats. Ett stort antal NMR-demonstranter blev kvar på platsen i flera timmar, även om antalet demonstrationsdeltagare minskat när sammankomsten slutligen upplöstes vid 17-tiden på eftermiddagen. På platsen befann sig under eftermiddagen även polismän och journalister, däribland samtliga hörda vittnen (förutom analytikern Ahn-Za Hagström).

En någorlunda stor grupp demonstranter utgjorde vad de tilltalade benämnt som *sköldbärare*. Sköldbärarna bar enhetlig klädsel och plexiglassköldar med texten Nordfront.se. Flera av dem bar även skyddsglasögon, hjälm varav somliga med visir, och skyddshandskar. De tilltalade som själva var sköldbärare har berättat att de var organiserade i mindre grupper och att deras övergripande syfte var att skydda

demonstranterna från påträngande fotografer, motdemonstranter och poliser. En del andra demonstranter bar fanor på stång.

Den som våldsamt upplopp rubricerade gärningen, ska enligt åklagaren ha inträffat senare på eftermiddagen, efter kl. 16, i och omkring det inringade område som framgår av bilden nedan, och sammanlagt pågått under omkring ett par minuters tid.

Bild över PL24-området hämtad ur förundersökningsprotokollet (ab 58) s 162.

Våldsamt upplopp (åtalpunkt 1 i domsbilaga 1)

Brottet våldsamt upplopp

Våldsamt upplopp föreligger – enligt 16 kap. 2 § brottsbalken – om en folksamling, med uppsåt att med förenat våld sätta sig upp mot myndighet eller på annat sätt framtvinga eller hindra viss åtgärd, går till förenat våld å person eller egendom. För den som bedöms som anförare är straffskalan strängare än den för den som bedöms som endast deltagare i det våldsamma upploppet.

Vad som utgör en folksamling har inte definierats i lagtext eller förarbeten. För att det ska vara fråga om en folksamling bör dock enligt doktrin krävas att det är fråga om i vart fall tio personer (se bl.a. Ulväng m.fl., Brotten mot allmänheten och staten, 2 uppl., 2014, s. 181). Med begreppet folksamling avses även avgränsade grupper inom en större folkmassa.

Det räcker inte med att enstaka personer på egen hand varit våldsamma, utan förutsätts att deltagare i folksamlingen gått till förenat våld. Att sätta sig upp mot myndighet är detsamma som att försöka hindra eller framtvinga viss myndighetsutövning. Det krävs inte att folksamlingen bildats för att genomdriva ett sådant uppsåt eller att det fattats beslut därom. En folksamling kan uppvisa ett ordningsstörande uppsåt även om inte alla personer som ingår i folkmassan har ett sådant uppsåt. Det är inte en förutsättning för ansvar för våldsamt upplopp att deltagarna känner varandra eller att de planerat upploppet eller haft ett syfte att uppträda ordningsstörande när de kom till platsen. Däremot måste den som deltagit i folksamlingen för att bli dömd för våldsamt upplopp ha insett folksamlingens ordningsstörande uppsåt och att folksamlingen gått till förenat våld. Det uppsåtskrav som uttrycks i lagtexten kan alltså sägas gälla kollektivet (se Ulväng m.fl., a.a. s. 182).

Med våld å person avses misshandel samt mer eller mindre fullständigt betvingande av någons kroppsliga rörelsefrihet (jfr rättsfallet RH 2017:46). Det krävs inte att man utövar våld för att anses som deltagare i folksamlingens göranden. Det räcker för straffansvar att sympatisera med våldsutövningen t.ex. genom att uttala hotfulla eller hetsande rop eller genom att springa med i folkmängder som går till attack. Alla personer som deltagit i det som folksamlingen gjort är att bedöma som gärningsmän.

För att dömas enligt den strängare straffskala som gäller för anförare förutsätts att man i ord eller gärning tagit ledningen för folksamlingens förehavanden.

Värderingen av bevisningen

Ett stort antal polismän, journalister och fotografer har hörts. Samtliga nu nämnda personer har varit på platsen med anledning av sin yrkesutövning. Såvitt framkommit har ingen av dem någon relation till någon av de tilltalade. Det saknas anledning för tingsrätten att tro att någon av dem medvetet lämnat oriktiga uppgifter.

När det gäller tillförlitligheten av nu nämnda vittnesmål bör några generella anmärkningar göras.

Händelsen den 30 september 2017 var mycket bevakad i media och ett stort antal filmer från händelsen spreds via nyhetsreportage, sociala medier och Youtube. Det har under vittnesförhören framkommit att flera av vittnena tagit del av sådana filmer i tiden mellan händelsen och huvudförhandlingen. När det gäller vissa av vittnesmålen finns det enligt tingsrätten fog för att minnesbilden kan ha förvanskats till följd av detta. Det sagda innebär att vittnenas berättelser måste värderas med viss försiktighet.

Åklagarens bevisning består även av ett antal filmer. Det har framgått att det rört sig om ett stort filmmaterial som gått igenom. Ur detta material har polisens IT-forensiker gjort en sammanställning som är avsedd att spegla det aktuella händelseförloppet från början till slut. Eftersom det är fråga om ett sammanställt material följer att det inte kan avspegla alla detaljer under de aktuella händelserna.

Vid en sammanvägd bedömning av de tilltalades uppgifter, vittnenas berättelser och det åberopade filmmaterialet anser tingsrätten trots allt att filmen ger en relativt god bild av händelseförloppet i stora drag och i de avseenden som är av avgörande betydelse för bedömningen av åtalet.

Det som dock kan anmärkas är att samma händelseförlopp spelas upp flera gånger från olika kameravinklar, vilket lätt kan ge intryck av att det är fråga om ett längre förlopp än endast någon eller några få minuter. Filmmaterialet ger, när detta förhållande beaktas, enligt tingsrätten inte stöd för att det våldsamma upploppet pågick i mer än någon enstaka minut. – På filmen syns att Jimmy Andersson tillkallar sköldbärare via radio, och att han säger till sköldbärare att ta ett steg fram. Genom vittnesförhören, med bl.a. Jörgen Olsson och Jonas Lindstedt, har det framkommit att det gått betydligt längre tid mellan dessa olika kontakter än vad filmen ger intryck av.

Har det varit fråga om ett våldsamt upplopp?

Det står klart att nu aktuell händelse inleddes med att ett antal sköldbärare ställde upp sig på rad med sköldarna framför sig och började gå fram mot journalister och fotografer som stod med ryggarna mot de uppställda polisfordonen 1-4 (se bilden ovan).

Vad är utrett om vad som hände på platsen?

Tingsrätten anser att det av utredningen framgår följande. På filmerna syns en grupp med poliser ta sig fram till journalisterna och ställa sig mellan dem och demonstranterna varefter situationen lugnade ned sig något. Någon sekund senare trappades våldet upp på nytt, efter att en polisman gått fram till en av demonstranterna. Göran Martinsson har berättat att det var han som tog tag i demonstranten efter att denne stött en fanstång i magen på honom. Ett antal personer vände då ner sina fanor med änden riktad mot polisen, ett antal personer tryckte sina sköldar mot polisen och ett antal personer försökte ta sig mellan polisfordonen och runt på andra sidan. Demonstranter som bar på fanor använde även fanstängerna för att trycka mot framförvarande demonstranter. Samtidigt som detta skedde ropade folksamlingen olika slagord, bl.a. ”hell seger” och hejarop. Föremål, bl.a. plakat, kastades mot polisen. Ett stort antal poliser anslöt till platsen och poliserna, som bar skyddsutrustning och hjälm, bildade en kedja som inom loppet

av någon minut lyckades trycka tillbaka demonstranterna, bort från raden av polisfordonen. Därefter lugnade hela situationen ned sig.

Enligt tingsrättens mening bör händelseförloppet ses i ett enda sammanhang. Visserligen har våldsamheterna under en kortare tid avtagit men det är fråga om endast sekunder. Det hela avtog slutligen först efter att fler poliser anlät till platsen och slutligen lyckats trycka tillbaka demonstrationsdeltagarna.

Har det varit en folksamling?

I detta mål har åklagaren påstått att den ordningsstörande folksamlingen inte utgjorts av NMR-demonstranter i största allmänhet, utan av den mindre grupp som gått till förenat våld. Åklagaren har förtydligat att den folksamling som görs gällande består av personer som står i närheten av området runt de fyra polisfordon som stod uppställda platsen i närheten av Lisebergs station (se översiktsbild ovan).

Som tingsrätten redogjort för i det föregående har i litteraturen grupper bestående av omkring tio personer ansetts bära bedömas som en folksamling i lagrummets mening. Det har genom utredningen inte framgå exakt antal personer som deltagit i den angivna folksamlingen, men att det varit fråga om betydligt fler än ett tiotal är helt utrett. Det är därför fråga om tillräckligt många personer för att anses utgöra en folksamling i den mening som avses i 16 kap. 1 och 2 §§ brottsbalken.

Hade folksamlingen ett ordningsstörande uppsåt?

I denna del antecknar tingsrätten till att börja med följande uppgifter ur utredningen.

Jörgen Olsson har berättat: Han var biträdande avdelningschef den aktuella dagen. En stund innan händelsen hade han en diskussion med Pär Öberg från NMR med anledning av att NMR önskade få bort journalister området. Samtalet föranleddes av att en journalist frågat Jörgen Olsson om vem som fick vara på platsen. Diskussionen med Pär Öberg och ytterligare en person från NMR handlade om vem

som fick bestämma över vilka som fick vara i PL24-området. Pär Öberg förklarade att det var de som bestämde medan Jörgen Olsson förklarade att det var polisen som bestämde över vem som fick vara där. Samtalet slutade med att han frågade vad Pär Öberg skulle göra åt saken och Pär Öberg sa ”det får du se”. Därefter satte han sig med sin personal i ett av polisfordonen uppställda på platsen. Efter en stund såg han ett tjugotal personer med sköldar trycka sig mot journalisterna. Han har svårt att bedöma hur lång tid det gick emellan, det kan ha varit fem-tio minuter, kanske mer. Han tolkade det som att NMR ville visa vem som bestämde och ett stort antal poliser anslöt därefter för att hjälpa journalisterna.

En del av samtalet mellan Jörgen Olsson och Pär Öberg framkommer också på den återopade filmen.

Flera av de journalister och fotografer som hörts i målet har uppgett att de fick uppfattningen att NMR ville ha bort dem från platsen och att det var därför som sköldbärare började trycka med sina sköldar mot dem.

Tingsrätten anser att utredningen visar att det bakomliggande syftet med sköldbärarnas agerande var att få undan journalister och fotografer från det område där demonstranterna ansåg sig ha rätt att bestämma vilka som fick närvara, och därmed sätta sig upp mot polisens rätt att fatta beslut som syftar till upprätthållande av ordningen på platsen.

Av filmmaterialet och förhören framgår att ett stort antal personer i nu aktuell folksamling burit skyddsutrustning. Flera av de åtalade har vidgått att ett av syftena med skyddsutrustningen var att skydda sig just mot polisen. – Tingsrätten bedömer att utrustningen använts mot polisen på vad som framstår som ett samordnat sätt, t.ex. har sköldbärarna ställt upp sig och rört sig i linjeformation och fanbärarna använt fanorna till att kroka i varandra och pressa på folksamlingen framför sig.

Tingsrätten anser att utrustningen och tillvägagångssättet också talar för att folksamlingen haft ett ordningsstörande uppsåt och en beredskap för att sätta sig upp mot myndighet.

Polismännen var på platsen för att upprätthålla den allmänna ordningen. Det står klart att poliserna agerat i syfte att undvika en konfrontation eller sammanstötning mellan demonstranter och journalister. Polismännens närvaro och vad de hade för uppdrag på platsen kan inte ha undgått någon som var där. Demonstranterna efterkom inte polismännens anvisningar om att backa tillbaka. Att deras agerande skulle hindra polismännen i deras uppgift att upprätthålla ordningen och avstyra konfrontation måste framstått som uppenbart för alla närvarande.

Tingsrättens slutsats av det ovan sagda är därför att folksamlingen som sådan har uppvisat uppsåt att störa allmän ordning och sätta sig upp mot myndighet.

Har folksamlingen gått till förenat våld mot person?

Åklagaren har angett att det våld som riktats mot polisen inte lett till skador, förutom ett fall av yrsel och nacksmärta, beroende på att poliserna bar skyddsutrustning. Agerandet har vidare, enligt åklagaren, betvingat polisernas rörelsefrihet.

I denna del antecknas följande uppgifter ur utredningen.

Johan Andersson har berättat: I samband med att han och andra poliser tryckte tillbaka demonstranterna blev han träffad av en stor träskylt i huvudet. Det var en tung träskylt som satt på en tjock regel, och det blev en rejäl smäll. Hans uppfattningen är att det krävs rejäl kraft för att kunna kasta iväg en sådan skylt. Träffen medförde att han kände sig yr och backade ur ledet med poliser för att rätta till sin hjälm, för att efter en stund återvända till polisarbetet. Efteråt kände han sig stel i nacken.

Genom såväl vittnena Jörgen Olssons, Lars Pehrssons och Negra Efendics uppgifter som filmer från händelsen, har framgått att ett stort antal föremål kastats mot polisen, däribland flaskor och skyltar. Det står även klart att flera föremål träffat polismän.

Mot bakgrund av att det varit fråga om ett stort tungt föremål som kastats mot Johan Anderssons huvud anser tingsrätten – alldeles oavsett att det varit fråga om en inte alltför allvarlig smärta – att våldet har varit av sådant kvalificerat slag att det är att bedömas som våld å person i den mening som krävs för våldsamt upplopp. Det står klart att det varit en deltagare i folksamlingen som kastats skylten.

Tingsrätten kan även konstatera att det genom utredningen är visat att deltagarna i folksamlingen tryckt sina sköldar och stött med sina fanor mot polisen. Mot bakgrund av den skyddsutrustning som polisen burit har förfarandet inte lett till något annat än hastigt övergående smärta, som inte är att kvalificeras som våld i den meningen som här är aktuell.

Tingsrätten kommer nedan fram till att det är bevisat att Dan Dalén utdelat två slag mot en polisman. Inte heller här ger bevisningen, i linje med vad åklagaren gjort gällande, att någon skada eller bestående smärta uppstått.

När det gäller om det är bevisat att folksamlingens deltagare betvingat polisernas rörelsefrihet gör tingsrätten följande överväganden. Som ovan redovisats krävs för att det ska vara fråga om våld å person ett mer eller mindre fullständigt betvingande av någons kroppsliga rörelsefrihet. Genom utredningen står klart att folksamlingen rörde sig framåt och tryckte sina skyltar och fanor mot polisen på ett sådant sätt att en grupp av polisen och journalister trycktes mot det polisfordon som stod uppställt bakom.

Poliserna Göran Martinsson och Ulf Jonsson har beskrivit att de tog sig in i glipan mellan poliser och journalister efter att det hade blivit tryck mot poliskedjan som försökte hjälpa journalisterna. De har båda beskrivit att våldet kort därefter eskalerade och att de blev upptryckta mot ett av polisfordonen. De har inte närmare beskrivit hur länge de blev upptryckta eller hur begränsade de var i sin rörelsefrihet i denna situation. De har däremot beskrivit att demonstranterna tryckte sina sköldar mot dem samt vände ner fanorna och stötte dem mot dem. De blev båda träffade av fanorna.

Nu nämnda uppgifter vinner vidare stöd av den filmsekvens som åklagaren presenterat. Det framgår enligt tingsrätten dock inte tydligt av filmen hur nära poliserna kom polisfordonen i denna situation. Filmerna ger inte stöd för att denna situation pågått mer än i någon enstaka sekund.

Mot bakgrund härav anser tingsrätten anser att det inte är bevisat annat än att polismännen blivit något begränsade i sin rörelsefrihet. Det är därmed inte visat att det har varit ett så fullständigt betvingande som kan kvalificeras som våld mot person.

Sammanfattningsvis är det alltså utrett att i vart fall ett fall av våldsutövning som utfördes av folksamlingen orsakade smärta. Till detta kommer att ett flertal personer i folksamlingen – däribland ett par av de tilltalade vilket utvecklas nedan – utövade våld. Alldeles uppenbart var syftet att utdela slag, kasta föremål och stöta med fanor att åsamka poliserna smärta. Sammantaget anser tingsrätten det visat att folksamlingen gick till förenat våld mot person.

Har det stått klart för folksamlingen att det var polisen som angreps?

Vissa av de tilltalade har bestritt ansvar på den grunden att de varit av uppfattningen att motdemonstranter och inte polismän som angripit dem. De i målet hörda poliserna, däribland Kristian Nordh, Jörgen Olsson, Göran Martinsson, Markus

Eriksson och Jörgen Pettersson, har berättat att det inte fanns några motdemonstranten i närheten av demonstrationståget vid den här tiden på eftermiddagen. Polisen gjorde insatser mot motdemonstranter, men dessa befann sig då på ett avsevärt avstånd från NMR:s demonstration, framförallt vid Lisebergs entré och andra sidan bron över Mölndalsån, där också polisfordon ställts upp för att hålla dem på avstånd. Detta bekräftas även av de helikopterfilmer som presenterats.

Tingsrätten anser att det härigenom är visat att det inte fanns några motdemonstranter i närheten av platsen vid denna tidpunkt. Att det varit på det sättet måste ha framstått som fullkomligt klart för de som befann sig folksamlingen varför invändningen saknar fog.

Det har varit fråga om ett våldsamt upplopp

Åklagaren har följaktligen styrkt påståendet om våldsamt upplopp. Som tingsrätten ovan redovisat har det framkommit att nu aktuellt händelseförlopp var över på en mindre än ett par minuter. Förutsatt att samtliga i lagtexten uppräknade förutsättningar är uppfyllda finns det dock inte någon speciell nedre gräns för hur kort tid ett våldsamt upplopp kan pågå. Däremot kan tiden ha betydelse vid bedömningen av straffvärdet.

Vad är utrett angående var och en av de tilltalades delaktighet?

Tingsrätten övergår nedan till att för varje tilltalad bedöma om det är ställt utom rimligt tvivel att denna person har deltagit i folksamlingens agerande på ett sådant sätt att han därför ska dömas för våldsamt upplopp.

William Bergström

William Bergström har i huvudsak uppgett följande. Det är han som är inringad i den film som åklagaren presenterat. Han har varken rört sig mot polisen eller haft någon sådan avsikt. Han hörde inte poliserna instruera dem att backa och hade inte

heller fysisk möjlighet att efterfölja en sådan instruktion eftersom det var så mycket folk bakom honom.

Av filmerna framgår att William Bergström, som bar skyddsglasögon, befann sig i de främre leden av folksamlingen precis framför ett polisfordon. William Bergström stod alldeles intill poliser, journalister och fotografer. Det framgår av filmerna att William Bergström själv bar en fana och att han stod bredvid andra meddemonstranter som inledningsvis höll sina fanor i tvärgående riktning. Vidare framgår av filmen att personer i William Bergströms närhet därefter vinklat ned sina fanor i riktning mot framförvarande poliser och stött med fanorna i riktning mot poliserna.

Tingsrätten anser förvisso att filmerna ger stöd för att William Bergström under ett skede, till följd av hur bakomvarande meddemonstrant hållit upp sin fana, haft svårt att röra sig bakåt. Det framgår däremot att det varit möjligt för William Bergström att röra sig till vänster och på så sätt röra sig bort från folksamlingen. Ingenting tyder dock på att William Bergström haft för avsikt att lämna platsen. I stället anser tingsrätten att utredningen visar att William Bergström aktivt agerat i syfte att sätta sig upp mot myndighet och störa allmän ordning genom att trycka de framförvarande meddemonstranterna mot polisen. Med hänsyn till närheten till övriga aktiva deltagare anser tingsrätten det uteslutet att William Bergström själv skulle ha varit omedveten om övriga deltagares förehavanden. William Bergström som har befunnit sig mitt i oroligheterna måste ha varit medveten om våldsanvändningen. Han har solidariserat sig med det förenade våld som folksamlingen i övrigt utövade. Han ska därför dömas för våldsamt upplopp.

Dan Dalén

Dan Dalén har bekräftat att det är han som syns inringad på den filmsekvens som åklagaren presenterat. Dan Dalén har uppgett att han enbart använde sin väska för att skydda sig när det plötsligt kom tio poliser mot honom. Han höjde reflexmässigt

sin hand för att skydda sig själv, och då åkte väskan med upp eftersom han höll den i handen.

Av presenterade filmer framgår att Dan Dalén befann sig något längre bort från polisfordonen, där det våldsamma upploppet initierades, jämfört med de medtilltalade. Utredningen visar att Dan Dalén stod intill en person som bar en skylt med ett fotografi av Stefan Löfven på, vilket gör att hans position framgår, även om Dan Dalén inte själv syns i samtliga vinklar. Av en filmsekvens – filmad med hjälp av en polismans kamerautrustning – syns Dan Dalén slå med sin väska mot en polisman vid två tillfällen. På filmen ser man att polismannens hjälm flyger av och att Dan Dalén, tillsammans med personer i sin omgivning, sparkar polismannens hjälm i riktning bort från polismannen.

Nu nämnda filmsekvens överensstämmer med vad polismannen Markus Eriksson berättat i förhör. Markus Eriksson har berättat: Han stod i mitten av den linje av polismän som försökte trycka tillbaka demonstranterna efter att NMR hade gett sig på journalister. I samband med att han sade till en man med skylt att backa så kom en tjock, skäggig man fram och svingade sin väska mot honom. Markus Erikssons hjälm for av i samband med detta. Han tog då upp sin batong i syfte att komma åt sin hjälm varpå han fick ett ytterligare slag med väskan. Han minns inte om slagen träffade. Det gjorde i vart fall inte ont.

Tingsrätten bedömer att det på filmen tydligt syns att slagen med väskan träffade Markus Eriksson. Mot bakgrund av hur slagen utdelats anser tingsrätten, till skillnad från vad Dan Dalén själv uppgett, att det är uppenbart att slagen utdelats med syfte att träffa och orsaka smärta. Markus Eriksson har dock inte berättat att slagen orsakat någon skada eller smärta.

Sammantaget anser tingsrätten att Dan Dalén befunnit sig något längre från polisfordonen jämför med de övriga tilltalade. Han har dock befunnit sig i omedelbar

anslutning till det block av personer som vänt ner sina fanor och ropat slagord mot poliserna. Han har vidare befunnits sig så pass nära såväl polismännen som polisfordonen att han måste förstått vad som hänt. Av filmerna framgår också att personer i Dan Daléns närhet kastat träskylt och annat föremål mot poliskedjan. Nu nämnda omständigheter förenat med det faktum att Dan Dalén – i stället för att backa undan – utdelat två slag med sin väska mot en polisman kan inte tolkas på annat sätt än att han valt att delta i den ordningsstörande folksamlingen och att han sympatiserat med våldsutövningen. Han ska därför dömas för våldsamt upplopp.

Stefan Lund

Stefan Lund – som har vidgått att han är den inringade person i klarblå luvtröja i den av åklagaren presenterade filmsekvensen – har uppgett: Han gick fram till polisfordonen för att kolla vad som hände. Han själv blev tryckt framåt och har inte aktivt puttat meddemonstranter framåt i riktning mot poliserna. Han försökte endast ta skydd bakom personen framför honom och hitta en lucka så att han kunde ta sig från platsen. Han hörde inte polisen skrika åt dem att backa.

Tingsrätten konstaterar inledningsvis att det är lätt att identifiera Stefan Lund på filmen, eftersom han bar den ovan nämnda klarblå tröjan. Av filmen framgår att Stefan Lund aktivt sökt sig mot det tumult som då inletts mellan demonstranter och polis. Det framgår därefter att Stefan Lund ställt sig precis intill bakre delen av ett polisfordon och att han böjt sig framåt och tryckt mot den meddemonstranten som stod precis framför honom, i riktning mot polisen. Intill Stefan Lund stod de medtilltalade Anders Sundström och Mathias Stöckert.

Under en kortare tid av filmsekvensen syns även Jimmy Andersson. Jimmy Andersson tar sig först fram i närheten av Stefan Lund och rör sig därefter bort från platsen. Härav framgår att även Stefan Lund under händelseförloppet haft möjlighet att backa undan och ta sig iväg från situationen. Trots detta har han valt att stå kvar i de främre leden närmast polisen i utrymmet mellan polisfordonen.

Med hänsyn till att Stefan Lund aktivt rört sig mot platsen efter att tumultet inletts i förening med den omständigheten att han stod mycket nära såväl polisfordon som polismän är det för tingsrätten helt klart att Stefan Lund varit införstådd med att den folksamlingen han ingått i har stört den allmänna ordningen, hindrat polisens tjänsteåtgärder samt gått till förenat våld mot person. Stefan Lund har genom sitt agerande sympatiserat med våldsutövningen. Stefan Lund har därmed agerat på ett sådant sätt och med ett sådant uppsåt som åklagaren har påstått och han ska därför dömas för att ha deltagit i det våldsamma upploppet.

Mathias Stöckert

Mathias Stöckert – som vidgått att han är den inringade personen i den av åklagaren presenterade filmsekvensen – har uppgett: Han sprang fram mot polisfordonen för att kolla vad som hänt eftersom han, i egenskap av sköldbärare, hade ansvar att skydda demonstrationståget. Han visste inte om det var poliser eller motdemonstranter som orsakade tumultet. På grund av tumultet kunde han inte urskilja vem som skrek vad. Han har inte tryckt sin sköld framåt.

Av presenterade filmer framgår att Mathias Stöckert, från att ha befunnit sig nedanför polisfordonen, snabbt har rört sig i riktning mot gruppen av personer närmast polisfordonen. Det framgår vidare att Mathias Stöckert därefter ställde sig i öppningen mellan polisfordonen och aktivt med sin sköld tryckt framåt mot personerna framför honom. Mathias Stöckert, som bar skyddsglasögon, befann sig i de främre leden.

Det är härigenom visat att Mathias Stöckert valt att delta i den ordningsstörande folksamlingen och att han understött våldsanvändningen mot polisen. Mot bakgrund av hur nära Mathias Stöckert stått i förhållande till såväl poliserna som polisfordonen är det uppenbart att han förstått att han satt sig upp mot polisen genom att trycka med sin sköld mot framförvarande meddemonstranter. Han ska därför dömas för våldsamt upplopp.

Anders Sundström

Anders Sundström – som vidgått att han är den person som är inringad på den av åklagaren presenterade filmsekvensen och att han tryckts sin sköld mot polisen – har uppgett att han försökte ta sig därifrån då han upplevde sig vara inringad. Han har vidare uppgett att det inte var möjligt att ta sig från platsen.

Av presenterade filmer syns Anders Sundström gå emellan de uppställda polisfordonen. Han bar hjälm och plexiglassköld. Genom filmen framgår det vidare att polisen sagt till Anders Sundström och de andra sköldbärare som stod bredvid Anders Sundström att backa. Trots detta stod de kvar och satte sedermera sig till motvärn genom att bilda en murformation och med hjälp av sina sköldar trycka mot poliserna. Av filmen framgår att andra personer bakom dem rör sig från platsen.

Tingsrätten anser att det av filmen framgår att det är alldeles uppenbart att syftet med Anders Sundströms, och personernas omkring honom, agerande är att förhindra polismännen att ta sig till PL24-området på andra sidan polisfordonen.

Anders Sundström, som befunnit sig i det främsta ledet, har genom sitt agerande aktivt valt att delta i den ordningsstörande folksamlingen och att han sympatiserat med våldsanvändningen mot polisen. Han ska därför dömas för våldsamt upplopp.

Jimmy Andersson

Jimmy Andersson har vidgått att han varit på platsen och att han förekommer i de filmer som presenterats. Jimmy Andersson har berättat: Den aktuella dagen agerade han som säkerhetsansvarig för NMR:s räkning och var av den anledningen försedd radio med öronsnäcka. Det var många andra som också hade det. Alla som hade radio och öronsnäcka kunde därigenom kommunicera med bl.a. olika grupper av sköldbärare. Det stämmer att han gav sköldbärare instruktioner om att komma till Lisebergs station och ställa sig framför journalister där. Detta gjorde han i syfte att fotografer inte skulle kunna fotografera enskilda demonstranter. Detta skedde dock en lång stund före den händelse som åklagaren menar är att bedömas som våldsamt

upplopp. En stund senare bad han en annan sköldgrupp ta ett steg fram för att göra mer plats för allsång, och sade sedan till dem att det räckte. Han har inte agerat som anförare för det påstådda våldsamma upploppet.

Filmerna visar att Jimmy Andersson vid i vart fall två tillfällen gett instruktioner till sköldbärarna, vilka sköldbärarna även efterkommit. Filmerna visar – vilket Jimmy Andersson själv vidgått – att han instruerat sköldbärare att komma till Lisebergs station, vilket var platsen där det våldsamma upploppet senare kom att inledas. I målet har olika uppgifter lämnats om hur lång tid det gick mellan detta tillfälle, då Jimmy Andersson i samband med att Pär Öberg talat med en journalist ropade fram sköldbärare, och det andra tillfället då Jimmy Andersson säger till en grupp sköldbärare att ta ett steg fram eller något liknande. De hörda tidsangivelser har varierat från några minuter upp till 30-45 minuter. Det kan också konstateras att det var olika grupper av sköldbärare. Några säkra slutsatser är därför svåra att dra, men det är i vart fall inte visat att dessa två tillfällen haft ett nära tidsmässigt samband. Av filmen framgår också att efter att Jimmy Andersson i det senare skedet bad en grupp av sköldbärarna att ta ett steg framåt i riktning mot journalisterna, sade någon ”det räcker, det räcker”. Det kan inte uteslutas att det var Jimmy Andersson som sade detta.

Av filmerna syns även Jimmy Andersson, efter att tumultet inletts i området kring de uppradade polisfordonen, röra sig fram genom folksamlingen i riktning mot poliserna. Det ser ut som att Jimmy Andersson försökte komma i kontakt med någon demonstrant. Kort därefter börjar han röra sig från platsen. Det framgår inte av filmen, eller någon annan utredning, vad Jimmy Andersson i detta sammanhang uppgett till andra meddemonstranter i sin närhet eller om han gav några instruktioner i sin radio.

Åklagaren har gjort gällande att Jimmy Andersson är att anse som anförare av det våldsamma upploppet. Åklagaren har härvid påstått att Jimmy Andersson befunnit

sig i det främre ledet i folksamlingen och med ord tagit ledning över folksamlingens agerande. Han har gjort detta genom att dela ut hjälmar och sköldar, genom att tillkalla sköldbärare, genom att säga till dem att ta ett steg framåt mot journalister och genom att inte ha avbrutit deras agerande.

En anförare i den bemärkelsen som här är aktuell, är den som i ord eller handling tar ledning när folksamlingen uppvisat sitt ordningsstörande uppsåt. Anföraren behöver inte själv ha deltagit i folksamlingen utan också den som leder folksamlingens förhållanden från annan plats kan vara anförare. Som exempel kan nämnas upphetsande rop eller framryckningstecken (se Ulväng m.fl., a.a, s. 182 och Westerlund, Ordningsstörande brott, 4:e uppl., 2011, s. 217 f.).

Jimmy Andersson har själv vidgått att han packat upp viss skyddsutrustning i samband med att demonstranterna samlades på förmiddagen vid Ica Maxi. Det finns dock ingenting i utredningen som stödjer åklagarens påstående om att Jimmy Andersson skulle delat ut utrustning eller att det finns en koppling mellan ett sådant agerande och det våldsamma upploppet som ägde rum på annan plats flera timmar senare.

Att Jimmy Andersson, i samband med intervjun med Pär Öberg, tillkallat sköldbärare, kan i någon mån anses tala för att Jimmy Andersson haft ett uppsåt att sätta sig upp mot myndighet. Mot bakgrund av vad tingsrätten ovan funnit om den tid som gått mellan hans agerande och det våldsamma upploppet kan inte den omständigheten medföra bedömningen att Jimmy Andersson är att anse som anförare.

Detsamma kan anses gälla för Jimmy Anderssons agerande i det senare skedet, när han ber sköldbärarna att kliva fram. I den motsatta riktningen talar däremot det förhållandet att Jimmy Andersson därefter sade att det räcker och gått från platsen. I den delen kan också konstateras att det av filmen framgår att Jimmy Andersson inte

själv deltar aktivt i utförande av några våldshandlingar, vilket inte heller påstås av åklagaren, utan att han snabbt går fram för att se vad som händer och sedan efter mycket kort tid rör sig bort från platsen för det våldsamma upploppet och försvinner ur bild.

Sammantaget anser tingsrätten det inte visat att Jimmy Andersson med ord tagit ledning över folksamlingen på sätt som åklagaren påstått. Inte heller ger bevisningen stöd för att Jimmy Andersson haft något sådant uppsåt.

Åklagaren har i andra hand gjort gällande att Jimmy Andersson ska dömas såsom anförare av upplopp enligt 16 kap. 1 § brottsbalken. Tingsrätten konstaterar härvid att nämnda bestämmelse inte är tillämplig i detta fall, eftersom den förutsätter att gärningsbeskrivningen innehåller ett påstående om att folksamlingen inte har skingrat sig på myndighetens befallning.

Jimmy Andersson ska därför frikännas helt i fråga om denna åtalspunkt.

Danny Millheimer

Danny Millheimer har bestritt att han är den person som syns på de av åklagaren presenterade filmerna. Danny Millheimer har dock vidgått att han deltog i demonstrationståget aktuell dag och att han bar skyddsglasögon samt en sköld, utan att närmare precisera vilket typ av sköld. Det finns ingen anledning att ifrågasätta Danny Millheimers uppgift om att han deltog i demonstrationståget.

Tingsrätten bedömer att Danny Millheimer inte är olik den person som förekommer i filmerna och som åklagaren påstått är han. Det kan dock konstateras att det enbart finns stillbilder i profil och inte någon bild där personens ansikte ses framifrån, vilket försvårar identifieringen. Det finns inga särskilda kännetecken i Danny Millheimers utseende som överensstämmer med bilderna och filmen. Någon

utredning om t.ex. vilka kläder Danny Millheimer bar den aktuella dagen, och om dessa i så fall överensstämmer med personen på filmen finns inte heller.

Någon annan bevisning som binder Danny Millheimer till området där det våldsamma upploppet ägde rum finns inte, t.ex. i form av utpekanden från andra hörda personer.

Åklagare har åberopat uppgifter från polisförhör med Danny Millheimer där det framgår att Danny Millheimer i förhöret vidgått att det varit han som syns på bilderna. Konfronterad med dessa uppgifter har Danny Millheimer uppgett att det måste blivit något missförstånd mellan honom och förhørsledaren. Tingsrätten anser att detta i och för sig är klart besvärande för Danny Millheimer. Av rättssäkerhetsskäl måste dock iaktas en försiktighet vid värdering av uppgifter från förhör under förundersökningen, och därför kan dessa uppgifter inte ensamma ligga till grund för bedömningen att det är Danny Millheimer på filmen.

Vid denna bedömning är det alltså inte visat att Danny Millheimer befunnit sig i den folksamling som satt sig upp mot myndighet. Han ska därför frikännas från ansvar för våldsamt upplopp.

Hets mot folkgrupp (åtalspunkt 2 i domsbilaga 1)

Vad är utrett om vad som hände på platsen?

Åklagaren har gjort gällande att fjorton av de tilltalade tillsammans och i samförstånd med ett stort antal meddemonstranter spritt ett meddelande som uttrycker missaktning för andra folkgrupper än främst den nordiska med anspelning på ras, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung. Åklagaren har också gjort gällande att meddelandet spritts genom en stor massmedial bevakning, genom att filmer från demonstrationen spritts på Youtube och genom att ett stort antal människor var på plats. Som alltid i brottmål är det åklagaren som har bevisbördan för det som läggs

de tilltalade till last, både vad avser de objektiva rekvisiten, det som utgör de straffbelagda handlingen, och de subjektiva rekvisiten, de tilltalades uppsåt.

I huvudsak är åklagarens påståenden om vad som hänt på platsen ostridiga. Således är det inte ifrågasatt att ett stort antal demonstranter burit jackor med NMR:s symbol tyrrunan, att flera demonstranter har burit sköldar och hjälmar, att flera demonstranter har burit fanor med tyrrunan, att flera demonstranter burit sköldar av trä med målad tyrruna, att någon eller några demonstranter ropat ”hell seger” i samband med det våldsamma upploppet och att flera demonstranter har burit plakat där ett stort antal välkända svenska personer pekats ut som förbrytare. Det är också ostridigt att Fredrik Vejdeland hållit ett tal, och i vart fall stora delar innehållet i talet är även det ostridigt eftersom det framgått genom att en inspelning av talet spelats upp vid huvudförhandlingen.

Vad gäller de tilltalades deltagande i de olika momenten i gärningsbeskrivningen anser tingsrätten att följande är utrett.

Till att börja med konstaterar tingsrätten att det inte visats att någon av de tilltalade ropat ”hell seger” eller burit på något plakat.

Som tingsrätten konstaterat i det föregående (avseende åtalspunkt 1) är det inte visat att det är Danny Millheimer på de fotografier som åklagaren åberopat som bevisning. Danny Millheimer har själv vidgått att han var på platsen i syfte att delta i demonstrationen. Han har berättat att han var med från starten, och att han vid något tillfälle fick en sköld att bära. Det finns ingen anledning att tro att Danny Millheimer lämnat felaktiga uppgifter om de här sakerna, och tingsrätten utgår därför från att han varit på platsen och burit på en sköld, oklart av vilken sort.

Jimmy Andersson, Pär Öberg och Pär Sjögren hade samtliga svarta jackor med NMR:s symbol tyrrunan i ett kugghjul på bröstet, och texten Nordic Resistance

Movement på ryggen (den s.k. partijackan) på sig. – Johan Decker och Kenneth Malmqvist hade på sig andra plagg (luvtröja och rock) med NMR:s symbol på. Johan Decker bar dessutom en träsköld. – William Bergström hade på sig partijackan och bar en fana på stång. – Mathias Stöckert, Anders Sundström, Markus Larsson och William Börjesson var sköldbärare och hade på sig partijackor och bar på plastsköldar. Anders Sundström, Markus Larsson och William Börjesson hade också hjälmar. – Björn Jonasson bar en träsköld. – Stefan Lund bar ingen av de nämnda sakerna. – Fredrik Vejdeland hade partijackan på sig och höll som redan konstaterats ett tal.

Vad avser spridningen av meddelandet, så kan det konstateras att det varit ett stort antal människor på den aktuella platsen och det har också varit en stor massmedial bevakning av aktiviteten. Att det skulle bli så har varit väl känt redan innan demonstrationen hölls, och den som var på plats måste ha insett att så var fallet. Att meddelandet spritts till ett stort antal människor är därmed visat.

Ska delar av åtalet avvisas med hänsyn till tryckfrihetsförordningens bestämmelser?

Flera av de tilltalade har gjort gällande att åtalet i de delar som avser bärande av jackor med NMR:s symbol tyrrunan, fanor med tyrrunan på och plakat med fotografier på inte ska prövas av tingsrätten eftersom dessa skrifter faller under tryckfrihetsförordningens tillämpningsområde. Åklagaren har därvid gjort gällande att tingsrätten inte ska pröva om själva innehavet av kläder m.m. med tyrrunan eller plakaten utgör brott, utan om användandet av dessa saker tillsammans med övriga omständigheter utgör ett brott.

Tryckfrihetsförordningen är avsedd att skydda den fria kommunikationen mellan medborgare i samhället. För att säkerställa detta skydd tar tryckfrihetsförordningen sikte på kommunikationens medier. Av 1 kap 2 § första stycket tryckfrihets-

förordningen framgår att lagen är tillämplig på skrifter som har framställts i tryckpress. (Det finns i andra stycket regleringar även avseende vissa andra skrifter, som inte är av intresse i detta mål.)

Någon utredning om hur jackorna och fanorna framställts finns inte i målet. Tingsrätten anser sig, trots avsaknaden av utredning, kunna utgå från att de aktuella sakerna är tryckta (jfr Justitiekanslerns beslut den 10 november 2017 i ärende med diarienummer 9840-17-3.1). Vad gäller plakaten så har Högsta domstolen i ett avgörande, NJA 2019 s. 279, uttalat att det får anses visat att ett av de plakat som bars vid demonstrationen har framställts i tryckpress. Frågan om konfiskering av plakatet skulle därför prövas som ett tryckfrihetsmål. Tingsrätten har inte anledning att göra någon annan bedömning avseende samtliga plakat, och utgår därför från att även plakaten ska anses vara tryckta skrifter.

En tryckt skrift som offentligt förevisas vid en demonstration på det sätt som ska ha skett anses som utgiven, se t.ex. SOU 2001:28 s. 379.

Inte endast författande och utgivning av tryckta skrifter skyddas av tryckfrihetsförordningen. Enligt 6 kap 1 § tryckfrihetsförordningen har var och en rätt att själv eller med hjälp av andra sprida tryckta skrifter. Spridning är ett vitt begrepp och t.ex. har Högsta domstolen i ett rättsfall, NJA 2019 s. 72, uttalat att den som hissade en flagga med ett hakkors på ett torg därigenom spred den till allmänheten.

Tingsrätten anser mot denna bakgrund att spridningen som skett genom bärandet i samband med demonstrationen av jackor med tryckta tyrrunor, fanor med tryckta tyrrunor och plakat med tryckta bilder och namn med texten förbrytare omfattas av tryckfrihetsförordningen.

Av 1 kap 9 § tryckfrihetsförordningen framgår den s.k. exklusivitetsprincipen. Den stadgar att för att någon ska kunna åtalas eller dömas till ansvar för missbruk av

tryckfriheten krävs stöd i tryckfrihetsförordningen. Exklusivitetsprincipen innebär att tryckfrihetsförordningen ensam reglerar i vad mån staten äger hindra eller beivra kommunikation i tryckt skrift. Det innebär att om tryckfrihetsförordningen är tillämplig så är endast den tillämplig och inte t.ex. brottsbalkens bestämmelser.

Det sagda innebär inte att det aldrig skulle kunna vara aktuellt att istället tillämpa brottsbalkens regler på ett spridande av tryckta skrifter. En spridare kan göra sig skyldig till brott i samband med ett spridande, t.ex. om spridandet i sig bryter mot ett straffbud. I rättsfallet NJA 1973 s. 29 ansågs det inte strida mot tryckfrihetsförordningens regler om rätten att sprida tryckta skrifter när en värnpliktig åtalades för att i strid med föreskrivna bestämmelser på regementet sprida en politisk valskrift.

I litteraturen har det getts uttryck för att ett spridande av tryckt skrift, om det sker på ett sådant sätt att spridandet i sig uppfyller rekvisiten, skulle kunna bestraffas som t.ex. hets mot folkgrupp enligt brottsbalken. Den som delar ut flygblad med anti-semitiskt innehåll under samtidigt proklamerande av dessas innehåll kan åtalas enligt denna bestämmelse så länge åtalet inte grundar sig på flygbladets innehåll. Det är därvid tänkbart att flygbladets författare åtalas för tryckfrihetsbrott och spridaren för brott enligt brottsbalken (se Axberger, Tryckfrihetens gränser, s. 76).

Åklagaren har förklarat att åtalet inte avser spridningen av innehållet som sådant, utan användandet av de tryckta skrifterna i detta sammanhang. Tingsrätten anser mot bakgrund av det ovan sagda att det finns ett, om än mycket begränsat, utrymme att tillämpa brottsbalkens regler på ett spridande som utgör ett icke tryckfrihetsrättsligt skyddat användande av skrifts innehåll. Det finns därför inte skäl att avvisa åtalet på denna grund.

Brottet hets mot folkgrupp

Regleringen angående hets mot folkgrupp återfinns i 16 kap 8 § brottsbalken som har följande lydelse. Den som i ett uttalande eller annat meddelande som sprids hotar eller uttrycker missaktning för en folkgrupp eller en annan sådan grupp av personer med anspelning på ras, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung, trosbekännelse, sexuell läggning eller könsöverskridande identitet eller uttryck, döms för hets mot folkgrupp.

Brottet hets mot folkgrupp består alltså av tre delar. Det ska vara fråga om ett uttalande eller ett annat meddelande som sprids. Uttalandet eller meddelandet ska bestå i hot eller ge uttryck för missaktning. Det ska också avse en sådan grupp av personer som framgår av lagtexten. Hets mot folkgrupp är ett uppsåtligt brott, och det krävs alltså att gärningsmannen haft uppsåt i samtliga dessa tre delar.

Ett meddelande behöver inte vara skriftligt eller i tal, utan kan också avse bilder eller åtbörder av olika slag. Högsta domstolen har i rättsfallet NJA 1996 s. 577 uttalat att i den mån sådana indirekta åsiktsyttringar entydigt förmedlar ett budskap ligger det nära till hands att inrymma dem under lagrummet. En jämförbar indirekt åsiktsyttring kan vara bärande av emblem eller uppträdande i viss klädsel. Om emblemet och/eller klädseln otvetydigt ger en koppling till en viss åsiktsriktning är det befogat att se detta som ett meddelande i lagens mening.

Att t.ex. bära olika märken på sin klädsel, hissa flaggor med vissa symboler eller dela bilder på Facebook har i rättspraxis bedömts vara ett sådant meddelande som kan bedömas som hets mot folkgrupp.

Åklagaren gör inte gällande att något hot skulle ha spridits, utan det är istället fråga om att meddelandet sprider missaktning för andra folkgrupper än främst den nordiska. I uttrycket missaktning ligger att även andra kränkande omdömen än sådana som kan bedömas som förtal eller smädelser är straffbelagda. Det räcker att

ett uttalande om t.ex. en viss ras eller folkgrupp är nedsättande för gruppens anseende.

I det ovan nämnda rättsfallet, NJA 1996 s. 577, uttalade Högsta domstolen att vissa under 1930- och 1940-talen använda symboler idag får anses vara starkt förknippade inte endast med nationalsocialistiska rörelser under denna tid utan också i hög grad med idéerna om rasöverlägsenhet och rashat som ledde till förföljelse och utrotning särskilt av människor av judisk härkomst och som är intimt förbundna med dessa rörelserns ideologi. Exempel på en sådan symbol som numera också förknippas med en allmän nedvärdering av andra folkgrupper än den nordiska utgör hakkorset.

Skyddet för fri- och rättigheter enligt regeringsformen och Europakonventionen

Av praxis från Högsta domstolen (se t.ex. rättsfallen NJA 2005 s. 805 och NJA 2006 s. 467) framgår att tillämpningsområdet för bestämmelsen om straff för hets mot folkgrupp begränsas med hänsyn till regeringsformens skydd för fri- och rättigheter som yttrandefrihet och religionsfrihet och av Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen).

Av 2 kap 1 § regeringsformen framgår bl.a. att var och en gentemot det allmänna är tillförsäkrad yttrandefrihet: frihet att i tal, skrift eller bild eller på annat sätt meddela upplysningar samt uttrycka tankar, åsikter och känslor. Enligt samma grundlag får yttrandefriheten i viss utsträckning begränsas genom lag för att tillgodose ett ändamål som är godtagbart i ett demokratiskt samhälle, dock aldrig utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till det ändamål som föranlett den. En inskränkning får inte heller sträcka sig så långt att den utgör ett hot mot den fria åsiktsbildningen såsom en av folkstyrelsens grundvalar samt inte göras enbart på grund av politiskt, religiös, kulturell eller annan sådan åskådning. Vid bedömandet av vilka

begränsningar som får göras ska särskilt beaktas vikten av vidaste möjliga yttrandefrihet och informationsfrihet i politiska, religiösa, fackliga, vetenskapliga och kulturella angelägenheter.

I Europakonventionens artikel 10 framgår att var och en har rätt till yttrandefrihet. Denna rätt innefattar åsiktsfrihet, samt frihet att ta emot och sprida uppgifter och tankar utan offentlig myndighets inblandning och oberoende av territoriella gränser. Av samma artikel framgår att eftersom utövandet av de nämnda friheterna medför ansvar och skyldigheter får det underkastas sådana formföreskrifter, villkor, inskränkningar eller straffpåföljder som är föreskrivna i lag och som i ett demokratiskt samhälle är nödvändiga med hänsyn till statens säkerhet, till den territoriella integriteten eller den allmänna säkerheten, till förebyggande av oordning eller brott, till skydd för hälsa eller moral eller för annans goda namn och rykte eller rättigheter, för att förhindra att förtroliga underrättelser sprids eller för att upprätthålla domstolars auktoritet och opartiskhet.

Genom Europadomstolens praxis följer att yttrandefriheten i artikel 10 är en av demokratins grundpelare. I målet *Handyside mot Förenade Kungariket* uttrycker domstolen att ”Yttrandefriheten utgör en av de väsentliga grundvalarna för ett [demokratiskt] samhälle, en av de grundläggande förutsättningarna för dessa framsteg och för varje människas utveckling. Den omfattar inte endast information och idéer som mottas positivt eller anses ofarliga utan också dem som kränker, chockerar eller stör staten eller någon del av befolkningen.” (efter Danelius, *Mänskliga rättigheter i europeisk praxis*, 4:e uppl., s. 429).

Domstolen har också understrukt att den som utnyttjar sina rättigheter och friheter enligt artikel 10 i konventionen har ansvar och skyldigheter. Bland dessa ingår en plikt att så långt möjligt undvika uttalanden och meddelanden som är omotiverat kränkande för andra och sålunda utgör ett angrepp på deras rättigheter och därför

inte bidrar till någon form av allmän debatt som kan medföra framsteg i umgänget mellan människor.

Uttryckssätt som sprider, förespråkar, uppmuntrar eller rättfärdigar hat grundat på intolerans, "*hate speech*", anser Europadomstolen kan vara nödvändiga att bestraffa eller till och med hindra uttalanden av. En samlad bedömning skall göras av omständigheterna, bl.a. innehållet i det som sagts och det sammanhang i vilket uttalandena gjorts, för att avgöra om inskränkningen är proportionerlig i förhållande till ändamålet och om skälen för den är relevanta och tillräckliga (se rättsfallet NJA 2005 s. 805).

Av Högsta domstolens praxis framgår att den inskränkning i de medborgerliga fri- och rättigheterna som lagbestämmelsen om straff för hets mot folkgrupp i och för sig innebär ryms inom de ramar som ställs upp i regeringsformen och Europakonventionen, men att tillämpningen i det enskilda fallet måste vara konventionsenlig.

Bedömningen av gärningsbeskrivningens olika delar

Frågan är i vad mån de omständigheter som åklagaren gjort gällande i gärningsbeskrivningen utgör hets mot folkgrupp. I denna del börjar tingsrätten med att ta ställning till varje påstående för sig, för att därefter övergå till frågan om summan av delarna ska bedömas på något annat sätt.

Bärande av jackor, fanor och plakat

Som tingsrätten konstaterat ovan avseende tryckfrihetsförordningen, finns det ett begränsat utrymme att bedöma användandet av dessa saker som hets mot folkgrupp. Mot bakgrund av det sammanhang det har varit fråga om, en politisk demonstration arrangerad av NMR, anser tingsrätten inte att själva användandet av sakerna i sig utgör hets mot folkgrupp.

Enhetlig uniformsliknande klädsel o.s.v.

Åklagaren har gjort gällande att ett stort antal demonstranter burit en enhetlig uniformsliknande klädsel med NMR:s symbol tyrrunan vilket, i kombination med att flera av dessa demonstranter har burit sköldar och hjälmar, har gett ett militärt intryck.

Av bilder och filmer på demonstrationståget framgår att många demonstranter har på sig den s.k. partijackan, en svart jacka med NMR:s symbol, en tyrruna i ett kugg-hjul tryckt i vitt, och svarta byxor. Det framgår också att många har annan klädsel, det kan vara fråga om att ha byxor i andra färger till jackan, eller vad som kanske kan betecknas som helt ordinär klädsel, byxor, jackor och väskor i olika modeller och färger. Det gäller dels de som bara går med i tåget, men även demonstranter som bär fanor med NMR:s symbol, plakat med bilder och texten "förbrytare" eller de s.k. träsköldarna med målad tyrruna.

Det som framstår som annorlunda eller avvikande från andra politiska demonstrationer är framförallt de personer som i målet kallats sköldbärare. De har, enligt egna uppgifter, haft en funktionärsroll i demonstrationståget som gått ut på att skydda deltagarna, dels från våld från motdemonstranter och polis, dels från att bli fotograferade av media. På filmerna och bilderna ser man att sköldbärarna genomgående har en mer enhetlig klädsel än övriga deltagare, med partijacka och svarta byxor. De är utrustade med svarta skyddshjälmar och vad som kanske närmast kan betecknas som "kravallsköldar" av plexiglas med en dekal med texten nordfront.se på. En del har också skyddsglasögon på sig. Tingsrätten anser att det sammantagna intrycket av sköldbärarna snarare är att jämföras med kravallutrustad polis och inte ett militärt intryck.

Samtliga tilltalade har bestritt att det varit fråga om någon i förväg samordnad klädsel, i den meningen att det t.ex. i förväg gått ut instruktioner om klädsel. Många har däremot gett uttryck för att det framstår som naturligt att man, om man har en

jacka med NMR:s symbol på, tar på sig den när man avser gå i ett demonstrations-tåg för organisationen. Pär Öberg har berättat att i den mån NMR generellt haft någon uppmaning så har det varit att man t.ex. gärna får ha blå jeans på sig till jackan för att det inte ska framstå som så militärt. Något annat är inte visat av åklagaren i denna del. Det är alltså inte visat att klädseln i demonstrationståget varit i förväg koordinerad och samordnad.

Tingsrätten anser att det sammantagna intrycket av demonstranterna i helhet, även med beaktande av sköldbärarnas utrustning och intryck, inte är militärt, och inte heller att det ger otvetydiga kopplingar till den nationalsocialistiska åsiktsriktningen under 1930- och 1940-talen i Tyskland.

Agerandet på den här punkten, sedd för sig, är inte att bedöma som hets mot folk-grupp.

Tyrrunan

Tingsrätten har ovan (avseende tryckfrihetsförordningen) konstaterat att utrymmet att beakta användandet av jackor och fanor med tyrrunan på är begränsat. Tyrrunan användes dock under demonstrationen även på flera sköldar av trä, och var då vad som synes vara spraymålad på dessa. Träsköldarna, och tyrrunan på dem, omfattas därför inte av tryckfrihetsförordningen. Om tyrrunan gör tingsrätten följande överväganden.

Nordiska motståndsrörelsen är ett politiskt parti, och har i viss omfattning ställt upp i allmänna val. Partiets symbol är en runa, tyr, som omges av antingen ett kugghjul eller en kvadrat som står på det ena hörnet, vilket av NMR själva betecknas som en annan runa, ing. Tyrrunan är svart, med en vit kontur mot ett omgivande grönt fält. På jackorna är den tryckt i vitt med ett vitt kugghjul runt om och på träsköldarna är den sprayad i vitt med en vit ing-runga runt omkring.

Pär Öberg har i förhör berättat: Han var en av dem som var med och tog fram partiets symbol. Vid den tiden kände han inte till att tyrrunan hade använts av nationalsocialister i Tyskland under 1930- och 1940-talen. I efterhand har han sett det i media. Bortsett från att det är samma runa tycker han inte att symbolerna är så lika. Den han sett på bilder från 1930- och 1940-talen har inte någon ram runt sig och har röd och vit bård. Skälet till att man valde just en runa var att man ville betona det nordiska arvet som är särskilt viktigt för partiet, och att tyrrunan enligt hans uppfattning står för saker som stämmer väl med partiets budskap, bl.a. kamp och seger.

Åklagaren har åberopat viss skriftlig bevisning när det gäller tyrrunans användande i Tyskland under 1930- och 1940-talen. I den delen kan följande anmärkas. Det åklagaren åberopat är en handling som anges vara sammanställd av en polis, som inte hörts i målet. Av sammanställningen framgår att den är en avskrift eller sammanfattning av en promemoria sammanställd av en person på polisens rättsenhet. Den personen är inte heller hörd i målet och den ursprungliga promemorian har inte heller åberopats eller getts in i målet. Mot denna bakgrund är det svårt att värdera uppgifterna i sammanställningen eftersom sammanhanget inte närmare framgår.

Det som framgår av sammanställningen är sammanfattningsvis att tyrrunan använts som symbol av flera ungdomsrörelser såsom Hitlerjugend, som examensbevis för SS-officerare från reichführerschule, som examensbevis i de s.k. Hitlerskolorna och som emblem för en tysk division som stred på Östfronten. I sammanfattningen finns fyra fotografier på tyska militärer som på sina uniformer bär en tyrruna.

Tingsrätten konstaterar att det, trots en viss försiktighet avseende omfattningen, inte finns anledning att ifrågasätta att tyrrunan i någon utsträckning bl.a. använts som symbol på uniformer som bars av den tyska militären under 1930- och 1940-talen.

Det kan dock också konstateras att tyrrunan haft en lång historia innan 1900-talet, och att den, enligt bilder som visats i målet, fortfarande används i helt andra sammanhang än vad det nu är fråga om.

Tyrrunan har behandlats i rättspraxis framförallt av Justitiekanslern, men också i bl.a. ett avgörande från Hovrätten för Nedre Norrland (den 3 oktober 2018 i mål B 202-18).

Justitiekanslern är ensam åklagare i tryckfrihetsmål och har vid många tillfällen haft anledning att pröva om det finns skäl att inleda förundersökning avseende tryckfrihetsbrottet hets mot folkgrupp avseende användande av tyrrunan, ensam eller i förening med annat. Justitiekanslern har i dessa beslut funnit att det inte finns anledning att inleda förundersökning, se t.ex. Justitiekanslerns beslut den 10 november 2017 (diarienummer 9840-17-3.1). Justitiekanslern beaktar dock, till skillnad från vad som gäller på brottsbalksområdet, inte omständigheter utanför den skrift som är föremål för prövning. Det innebär att det enbart är det meddelande som en symbol förmedlar som prövas och inte i vilket sammanhang skriften/bilden använts.

I avgörandet från Hovrätten för Nedre Norrland var det fråga om åtal mot en person för hets mot folkgrupp bestående av att denne lagt ut bilder på bl.a. tyrrunan på Facebook. När det gäller tyrrunan konstaterade hovrätten att åklagaren gjort gällande att symbolen på vissa sätt har en stark koppling till den national-socialistiska rörelsen, men att någon bevisning inte åberopats till styrkande därav. Hovrätten kom i sitt avgörande fram till att, till skillnad från vad som gäller bl.a. hakkorset, är inte tyrrunans närmare koppling till den nationalsocialistiska rörelsen allmänt känd. Eftersom något underlag om den kopplingen inte lagts fram kunde inte bilderna på tyrrunan ge stöd för åtalet för hets mot folkgrupp.

Som tingsrätten redogjort för i det föregående är det straffbart som hets mot folkgrupp att sprida ett meddelande som innebär missaktning för en av de i

lagbestämmelsen skyddade folkgrupperna. I Högsta domstolens avgörande NJA 1996 s. 577 konstaterades att ”vissa vid nyssnämnda tid förekommande symboler får idag anses vara starkt förknippade inte endast med de nämnda rörelserna i och för sig utan i hög grad också med idéerna om rasöverlägsenhet och rashat som ledde till förföljelse och utrotning särskilt av människor av judisk härkomst och som är intimt förbundna med dessa rörelserns ideologi.”

Mot den bakgrunden blir det väsentliga i målet inte enbart huruvida en viss symbol faktiskt användes av nationalsocialister under den aktuella tiden utan också, och kanske framförallt, om symbolen idag får anses vara starkt förknippad, inte endast med rörelsen i sig, utan med idéer om rasöverlägsenhet och rashat. I lagtexten finns inte något krav på att en symbols budskap är känt för en bredare allmänhet. Tingsrätten anser dock att det av Högsta domstolens uttalanden att det för straffansvar måste krävas att de personer som symbolen sprids till har kännedom om dess budskap.

Någon utredning i den delen har inte presenterats, och tingsrätten ansluter sig till den bedömning som gjorts av Hovrätten för Nedre Norrland nämligen att tyrrunan idag inte kan anses vara en symbol som på samma sätt som t.ex. hakkorset har den kopplingen till den nationalsocialistiska rörelsen som krävs för att den i sig ska kunna bedömas som hets mot folkgrupp.

Användandet av tyrrunan kan därmed, sett för sig, inte anses vara att bedöma som hets mot folkgrupp.

Ropandet av ”hell seger”

Åklagaren har gjort gällande att någon eller några ropat ”hell seger” i samband med det våldsamma upploppet.

På filmerna som spelats upp hörs det flera rop ”hell seger” och det får anses utrett att det är mer än en person som ropar det. Vilka som ropat är inte utrett i målet, och det är i vart fall inte visat att någon av de tilltalade ropat detta. Av filmerna framgår inte att det varit fråga om något samordnat eller inövat agerande, utan det framstår som om det är rop som kommer spontant i samband med en upprörd och tumult-artad situation i det som ovan bedömts som våldsamt upplopp.

”Hell seger” är en översättning av det tyska ”sieg heil”, en fras som är starkt förknippad med Nazityskland. Att ropa ”hell seger” i kombination med att höja sin högra arm uppåt i en hälsningsrörelse har av domstol tidigare bedömts som hets mot folkgrupp (se t.ex. Svea hovrätts dom den 21 mars 2018 i mål B 1099-18), liksom att i samband med en manifestation mot antisemitism i vart fall två gånger ropa ”hell seger” (se Svea hovrätts dom den 21 maj 2019 i mål B 2082-19). Det kan här noteras att de avgörandena ligger i tiden efter den nu aktuella gärningen.

Det kan tilläggas att det finns domstolsavgöranden avseende yttrandefrihetsbrott där domstol bedömt att det inte varit yttrandefrihetsbrottet hets mot folkgrupp att på en nationalsocialistisk webbsida publicera ett ensamt ”hell seger”.

Tingsrätten anser mot den nu redovisade bakgrunden att det finns omständigheter som talar för att ropen ”hell seger” har en sådan koppling till nationalsocialismen i 1930- och 1940-talens Tyskland att det i sig skulle kunna utgöra hets mot folkgrupp.

Tingsrätten återkommer nedan till frågan om någon av de tilltalade, som inte själva överbevisats om att ha ropat, kan hållas ansvarig i denna del.

Fredrik Vejdelds tal

Åklagaren har gjort gällande att Fredrik Vejdeland i sitt tal pekat ut ”dessa personer”, vilket måste förstås som de personer som syns på plakaten, som

ansvariga för folkförräderi och folkmord mot det nordiska folket på grund av ”massinvandringen”. Det är åklagarens gärningsbeskrivning som utgör ramen för tingsrättens prövning. Tingsrättens prövning ska därför endast omfatta huruvida Fredrik Vejdeland gjort sig skyldig till hets mot folkgrupp på det sätt som påstås av åklagaren, och inte om hans tal i övrigt innehåller något som skulle kunna utgöra hets mot folkgrupp.

Vad till att börja med avser vilka personer det är som pekats ut gör tingsrätten följande överväganden. Någon samlad utredning om hur många plakat det varit fråga om, hur många personer som pekats ut på dem och hur stor andel av dem som är av judisk härkomst, som åklagaren gjort gällande, finns inte. Av filmer och bilder på demonstrationen framkommer att det fanns bilder på bl.a. Mona Sahlin, Annie Lööf, Anders Thornberg, Erik Nordh, Willy Silberstein, Alexandra Pascalidou, Bert Karlsson, Göran Rosenberg, Jerzy Sarnecki, Stefan Löfven, Ebba Busch Thor, Robert Aschberg, Fredrik Reinfeldt, Carl-Johan Bonnier, Emerich Roth, Magnus Ranstorp, Jan Helin och Jan Scherman. Det är alltså i huvudsak fråga om politiker, myndighetsföreträdare från t.ex. polisen, journalister och debattörer.

Vad avser frågan om flera av dem är av judisk härkomst så konstaterar tingsrätten att t.ex. Emerich Roth är känd bl.a. som föreläsare på temat våld och rasism, och om hur han överlevde Förintelsen och Göran Rosenberg är författare och har bl.a. skrivit boken Ett kort uppehåll på vägen från Auschwitz om sin far som överlevde Auschwitz.

Det samlade intrycket av plakaten och de personer som pekats ut på plakaten är trots allt att det snarare är fråga om företrädare för det som skulle kunna kallas för etablissemangen i Sverige eller makthavare mer än företrädare för någon viss folkgrupp med anspelning på ras, etnisk eller religiös tillhörighet.

Tingsrätten börjar här med att konstatera att politiker, tjänstemän och journalister inte är en skyddad folkgrupp enligt 16 kap 8 § brottsbalken. Hets mot en folkgrupp kan i det avseendet inte anses föreligga genom Fredrik Vejdelds utpekande av dessa personer som ansvariga för folkmord och folkförräderi.

Frågan är om talet i övrigt innehåller ett meddelande som uttrycker missaktning för andra folkgrupper än främst den nordiska, närmare bestämt om det faktum att Fredrik Vejdeld talar om ”massinvandring” och att han benämner denna invandring som ett folkmord och de han anser vara ansvariga som skyldiga till folkförräderi är ett meddelande som uttrycker missaktning för en folkgrupp på ett sådant sätt att det är brottsligt.

I det sammanhanget konstaterar tingsrätten att det inte krävs något direkt uttryck för missaktning avseende just ras, hudfärg eller ursprung. Även uttalanden som innefattar kränkande beskyllningar om mindervärdiga egenskaper eller nedsättande handlingar som endast indirekt grundas på ras, hudfärg, ursprung, trosbekännelse eller sexuell läggning omfattas av straffbestämmelsen. Den kategori som det är fråga om behöver inte vara uttryckligen nämnd för att framställningen ska vara straffbelagd. Även en indirekt hänvisning till öknamn eller annan kränkande benämning på rasen eller invandrare i allmänhet omfattas.

Alla uttalanden av nedsättande eller förnedrande natur omfattas dock inte av straffbestämmelsen om hets mot folkgrupp. För straffbarhet krävs att det är fullt klart att uttalandet överskrider gränsen för en saklig och vederhäftig diskussion rörande gruppen i fråga. Hänsyn till opinionsfriheten och kritikerrätten får visserligen inte åberopas som skydd för uttalanden som uttrycker missaktning mot en hel folkgrupp på grund av att den t.ex. tillhör en viss nationalitet och av den anledningen skulle vara mindre värd, men kriminaliseringen ska inte utgöra hinder mot opinionsfrihet eller ett hot mot den fria åsiktsbildningen. I det sagda ligger också att sådana

påståenden som bäst bemöts eller tillrättaläggs i en fri och öppen debatt inte bör omfattas av kriminaliseringen.

Temat för Fredrik Vejdels tal är att politiker och myndighetsföreträdare samt medier i olika former är förbrytare som frångått folket dess rättmätiga makt, och att de ska ställas till svars för dessa upplevda förbrytelser. Han talar bl.a. om korruption och om sin uppfattning om hur NMR behandlats av myndigheter och media. Den övervägande delen av talet berör inte frågor om invandring eller folkmord.

Det är tveksamt om Fredrik Vejdels uttalanden är riktade mot en viss folkgrupp eller grupp av personer i den mening som straffstadgandet förutsätter. Han riktar, som framgått ovan, sina uttalanden mot de makthavare som han anser vara ansvariga för de missförhållanden han upplever i samhället, och återknyter till demonstrationens paroll som var ”revoltera mot förbrytarna”. Även om hans uttalanden skulle finnas vara riktad mot någon särskild grupp av personer så anser tingsrätten, med beaktande av de yttrandefrihetsrättsliga hänsyn som beskrivits ovan, att hans uttalanden inte når upp till en sådan nivå av missaktning som krävs för att de, sedda för sig, ska anses utgöra hets mot folkgrupp.

Bedömningen av det samlade agerandet

NMR är, som åklagaren gjort gällande i gärningsbeskrivningen, en rörelse som själva benämner sig som nationalsocialister. Det har under huvudförhandlingen genom bl.a. NMR:s partiprogram men också under förhör, framgått att en av de tankar som NMR står för är att det existerar olika mänskliga raser, och att det finns ett värde i att bevara dessa, då främst den nordiska rasen, genom att inte tillåta större grupper av människor från andra raser att bo och leva i Norden, d.v.s. en idé om att raser ska hållas åtskilda.

Det kan inledningsvis konstateras att enligt svensk rätt kan inte organisationer som främjar eller uppmanar till rashat eller rasdiskriminering förbjudas och det är inte

heller straffbelagt att vara medlem i en sådan organisation. Istället är det de gärningar som dessa medlemmar, och andra personer, begår genom att uttrycka hot och missaktning kriminaliserade.

Tingsrätten har i det föregående kommit fram till att det finns omständigheter som talar för att uttrycket ”hell seger” i sig kan utgöra hets mot folkgrupp, men att övriga delar av åklagarens gärningsbeskrivning, sedda för sig, inte gör det. Frågan är om det finns anledning att bedöma det samlade intrycket av demonstrationen på något annat sätt.

Att meddelanden måste ses i sitt sammanhang framgår bl.a. av Högsta domstolens avgörande NJA 1996 s. 577 där domstolen uttrycker att ”bärande av märken som kanske inte ensamma kan anses sprida ett meddelande av angivet slag kan innebära en sådan spridning när de bärs tillsammans med t.ex. klädsel av viss färg och visst snitt”.

I ett avgörande från hovrätt (RH 1997:53) dömdes tre personer för att tillsammans och i samförstånd ha begått hets mot folkgrupp. De hade under en demonstration till minne av Rudolf Hess i enhetlig uniformsliknande klädsel, i vilken det bl.a. fanns mössor med två märken, örn med hakkors och dödskele, flera gånger samordnat ropat ”sieg heil” och gjort en romersk hälsning. Av domen framgår att deras klädsel bestod av svarta byxor med bälten, svarta kängor, beigefärgade skjortor med likformig slips och var sin mörk skärmmössa. Tingsrätten konstaterade att deras uniformsliknande klädsel fick anses ha en otvetydig likhet med den klädsel som aktiva sympatisörer med nazismen bar under 1930- och 1940-talen. Hovrätten konstaterade i sina domskäl att detta agerande var ännu mer långtgående än det som varit uppe till prövning i Högsta domstolens dom NJA 1996 s. 577, och att det spred ett sådant budskap som var straffbart i lagens mening.

Tingsrätten anser, mot bakgrund av vad som framförts ovan avseende tryckfrihetsförordningen, att det vid den samlade bedömningen inte ska vägas in innehållet i de som tryckta skrifter bedömda sakerna, d.v.s. jackorna och fanorna med tyrrunan på samt plakaten, men att det faktum att det burits likadana jackor, fanor och plakat kan beaktas i det samlade intrycket.

Det samlade agerandet som nu är uppe till prövning ligger enligt tingsrättens mening långt ifrån de händelser som framgår av de tidigare avgörandena. Det är inte fråga om en uniformsliknande klädsel som har en otvetydig likhet med en klädsel som bars under 1930- och 1940-talen av nazister i Tyskland. Att en del av demonstranterna burit enhetliga jackor, att det burits flaggor och plakat skiljer sig enligt tingsrättens mening inte från andra politiska demonstrationer. Det är heller inte en demonstration med en paroll som i sig är ägnad att uppfattas som pro-nazistisk, och demonstranterna har inte heller i övrigt agerat på ett sätt som otvetydigt för tankarna till nazismen under 1930- och 1940-talen.

Tingsrätten anser därför inte att agerandet heller sett som helhet inneburit ett tydligt förknippande med nationalsocialistiska rörelser under 1930- och 1940-talen. Agerandet utgör inte av den anledningen hets mot folkgrupp.

Åklagaren har i sitt slutanförande gjort gällande att NMR:s politiska budskap, så som det framgår av bl.a. partiprogram och aktivisthandbok, är sådant att det i sig kan utgöra hets mot folkgrupp genom att förespråka rasåtskillnad och rasöverlägsenhet, samt att det är detta budskap som demonstranterna spridit denna dag genom sin klädsel, sin utrustning och sina uttalanden. Tingsrätten förstår det som att det läggs de tilltalade till last att de befunnit sig i ett sammanhang där de gett uttryck för en tillhörighet eller en sympati med NMR och att vilja att sprida information om organisationen och de åsikter som organisationen står för. Åklagaren har också i sitt slutanförande gjort gällande att NMR förespråkar våld

som politisk metod, och att de även denna dag spridit ett budskap om ett våldskapital.

I den delen konstaterar tingsrätten att det är möjligt att det hos åskådare kan väckas känslor av obehag och otrygghet av en demonstration av detta slag. Det i sig är inte tillräckligt för att demonstrationen som sådan ska anses ge uttryck för missaktning av en folkgrupp. Som tingsrätten också konstaterat ovan är det inte straffbart att vara medlem i NMR, och det kan även tåla att konstateras att det inte är straffbart i sig att hysa de åsikter som NMR kan anses stå för. Som åtalet är utformat saknas anledning för tingsrätten att pröva om NMR:s åsikter som de kommer till uttryck i bl.a. partiprogram eller andra skrifter skulle kunna utgöra hets mot folkgrupp, utan tingsrätten har att pröva om agerandet på Fabriksgatan den 30 september 2017, så som det beskrivits i gärningsbeskrivningen, utgör hets mot folkgrupp.

Att anse att detta, att i det offentliga, ge uttryck för en tillhörighet med eller sympati för NMR, är straffbart som hets mot folkgrupp vore att utsträcka det kriminaliserade området för långt och framstår inte som förenligt med grundlags- och konventions-skyddade principer om åsikts- och föreningsfrihet.

Tingsrätten anser mot denna bakgrund inte att åklagaren visat att det samlade agerandet utgör hets mot folkgrupp.

Medgärningsmannaskap och uppsåt

Som tingsrätten konstaterat ovan finns det omständigheter som talar för att ropen ”hell seger” kan utgöra hets mot folkgrupp. Som också konstaterats ovan är ingen av de tilltalade överbevisade om att själva ha ropat ”hell seger”. Frågan är om någon eller några av dem ändå ska hållas ansvariga i den delen.

En brottslig gärning består av två sidor, som brukar benämnas objektiva och subjektiva rekvisit. De objektiva rekvisiten är i lag straffbelagda handlingar, t.ex. att

med uppsåt att tillägna sig det olovligen tar vad som tillhör annan. De subjektiva rekvisiten handlar om vilket uppsåt (eller ibland oaktsamhet) gärningsmannen har. För att en gärning ska vara att bedömas som brott krävs att både de objektiva och de subjektiva rekvisiten föreligger. Utgångspunkten i svensk rätt är att var och en döms för sina gärningar såväl vad gäller de objektiva rekvisiten som vilket uppsåt man haft. Flera personer kan vara gärningsmän samtidigt trots att inte alla, och kanske inte ens någon av dem, självständigt uppfyller hela brottsbeskrivningen i ett straffbud, förutsatt att vad de gör tillsammans innebär att brottsbeskrivningen är uppfylld.

En viss försiktighet bör iakttas vid tillämpning av det utvidgade medgärningsmannskapet eftersom man annars riskerar att kränka den för rättssamhället grundläggande principen att straffets grund är den faktiskt företagna gärningen, inte det brottsliga sinnelaget (se Suzanne Wennberg, förhandlingarna vid det 36:e nordiska juristmötet 2002).

Det måste krävas att den som ska bedömas som medgärningsman på något sätt, fysiskt eller psykiskt, främjat den brottsliga gärningen. Den som endast närvarar på brottsplatsen kan inte anses som gärningsman, oavsett om han känt sympati för brottet eftersom det inte ligger något främjande endast i det (se Suzanne Wennberg, Juridisk Tidskrift 2002-03, s. 592).

I det tidigare berörda rättsfallet RH 1997:53 var det fråga om en demonstration för att hedra Rudolf Hess. I det målet uttalade tingsrätten att ”Blotta det förhållandet att någon deltar i en demonstration som anordnats för det syfte varom fråga är kan mot bakgrund av ovannämnda bestämmelser om yttrande- och demonstrationsfrihet i regeringsformen, på vilka tillståndsbeslutet grundat sig, knappast föranleda ansvar.” Tingsrätten ansluter sig till den bedömningen som är lika relevant i nu förevarande fall.

Någon utredning om hur de enskilda tilltalade, utöver det att de varit deltagare i demonstrationen, ska anses ha främjat gärningen finns inte.

Åklagaren har gjort gällande att NMR:s politiska metod är att befinna sig på gränsen till det tillåtna, och att samtliga tilltalade därför ska anses ha haft i vart fall ett likgiltighetsuppsåt i förhållande till brottet hets mot folkgrupp.

Av förhöret med Ahn-Za Hagström, analytiker på Säkerhetspolisen, framgår att NMR är en, vad Ahn-Za Hagström benämner som, ”lärande organisation”. I förhöret, och av den promemoria som Ahn-Za Hagström upprättat, framgår även bl.a. följande. NMR drar lärdom av hur myndigheterna tolkar lagstiftningen genom att begära ut förundersökningsprotokoll och fällande domar. På så sätt är organisationen väl medveten om var lagstiftningens gränser går och kan anpassa sin verksamhet därefter.

Av förhör med Pär Sjögren och dialogpolisen Jörgen Petersson framgår att, vid en tidigare demonstration, när polis för NMR påtalat att t.ex. en symbol på en banderoll inte var acceptabel har man tejpat över denna.

I en av åklagaren åberopad film där Pär Öberg intervjuas innan demonstrationen säger han att polisen gett information om att man inte får säga ”hell seger” för ”då åker man dit”. Det framgår av sammanhanget att Pär Öberg förhåller sig kritisk till den informationen, men ingenstans framgår att han avser att själv sätta sig upp mot eller uppmana andra till att sätta sig upp mot de instruktionerna.

Sammanfattningsvis anser tingsrätten att utredningen i den här delen inte särskilt starkt talar för att medlemmar i eller sympatisörer med NMR generellt skulle förhålla sig likgiltiga till om brott begås, utan kan lika gärna tala för motsatsen, d.v.s. att i vart fall vissa av dem är angelägna om att i det offentliga hålla sig på rätt sida gränsen, något som vanligen ses som eftersträvänsvärt.

Någon närmare utredning om var och en av de tilltalades individuella åsikter i den delen finns inte.

Slutsatsen blir att det inte är visat att någon av de tilltalade främjat gärningen bestående i ”hell seger”-rop och inte heller att någon av dem haft uppsåt, ens ett likgiltighetsuppsåt, i förhållande till detta.

Åtalet för hets mot folkgrupp ska därför i sin helhet lämnas utan bifall.

Ohörsamhet mot ordningsmakten (domsbilagorna 2 och 3)

Mathias Stöckert och William Bergström har hörts. Åklagaren har i denna delen åberopat avrapporteringspromemoria, fotografier och filmer.

Tingsrätten gör följande bedömning.

Ohörsamhet mot ordningsmakten föreligger enligt 16 kap. 3 § brottsbalken bl.a. om deltagare i folksamling som stör allmän ordning underlåter att efterkomma för ordningens upprätthållande meddelad befallning. För straffansvar krävs uppsåt.

Genom det film- och bildmaterial som åklagaren presenterat står klart att demonstrationståget under färden fram mot den tillståndsgivna demonstrationens startpunkt vek av från den av polisen anvisade färdvägen genom att gå åt vänster i närheten av Ica Focus. Av materialet framgår vidare att tåget valde att vika av i samband med att flera i tåget ropade ”vänster”. Poliser som stått och anvisat vägen sprang över till andra sidan av vägen och bildade tillsammans en murformation i syfte att förhindra demonstranterna att vika av till vänster. Därtill framgår av filmen att poliserna försökte hålla tillbaka de demonstranter som gick de främre leden av tåget genom att trycka mot demonstranternas sköldar. Polismännen skrek i samband härmed ”bakåt”, ”backa” samt ”fortsätt i den riktningen”. Samtidigt har många av

de polismän som stått i vägen för demonstranterna pekade vilken riktning som de avsåg att demonstranterna skulle ta vägen.

Det står enligt tingsrätten klart att polisen lämnat en befallning om att demonstranterna inte fick göra en vänstersväng utan att de i stället skulle fortsätta längs med Fabriksgatan. Det står även klart att befallningen var meddelad för ordningens upprätthållande.

Av filmmaterialet framgår att William Bergström befann sig i de främre leden av demonstrationståget, och att han fortsatt att gå i riktning mot poliserna samtidigt som han hållit i en fanstång och kroat arm med andra demonstranter som också hållit i fanstänger.

Mot bakgrund av vad polismännen befunnit sig, hur de pekade, vad de muntligen uttryckt samt hur de agerat anser tingsrätten det uteslutet att William Bergström inte förstått att polismännen lämnat befallning samt innehållet i densamma. Trots detta har William Bergström, som utgjort en deltagare i en folksamling som stört allmän ordning, underlåtit att efterfölja polisens befallningar. Han ska därför dömas för ohörsamhet mot ordningsmakten.

Av filmmaterialet framgår att Mathias Stöckert sprang fram och anslöt sig till demonstrationstågets främre led efter att tåget redan hade börjat avvika från den anvisade vägen. Mathias Stöckert, som burit på en plexiglassköld, har ställt sig nära polisen och fortsatt gå i riktning mot Svenska Mässan.

Mot bakgrund av vad som angetts ovan håller tingsrätten det för uteslutet att Mathias Stöckert inte förstått polisens befallning. Mathias Stöckert, som även han varit deltagare i folksamling som stört allmän ordning, har trots detta underlåtit att efterkomma polisens befallning. Även han ska därför dömas för ohörsamhet mot ordningsmakten.

Med hänsyn till att nu aktuell händelse inträffat flera timmar innan det våldsamma upploppet ägde rum anser tingsrätten att William Bergström och Mathias Stöckert ska dömas för båda brotten i konkurrens.

Brott mot ordningslagen (domsbilagorna 4 och 5)

Jimmy Andersson har hörts. På åklagarens begäran har vittnesförhör hållits med poliserna Anna Janesjö Jerksten, Fredrik Ohlquist och Tony Olsson. Åklagaren har som skriftlig bevisning presenterat uppgift angående tillstånd och fotografier.

Tingsrätten gör följande bedömning.

I målet är det ostridigt att NMR anordnade två samordnade aktiviteter, där bl.a. flygblad delades ut, den 11 februari 2017 respektive den 28 oktober 2017 i Göteborg. Parterna har dock varit av olika uppfattning angående huruvida aktiviteterna utgjort allmänna sammankomster alternativt offentliga tillställningar som krävt tillstånd. Parterna är däremot överens om att NMR den 11 november 2017 anordnade en allmän sammankomst i form av en demonstration på Södra vägen i Göteborg och att denna i och för sig krävt tillstånd.

Jimmy Andersson har berättat: Han minns inte varje särskilt tillfälle speciellt väl eftersom det har gått lång tid och han under den aktuella tiden deltog i ett stort liknande aktiviteter. Han var i och för sig på platsen vid samtliga nu aktuella tillfällen. Han hade dock inte varit med och anordnat dem. Han är ”nästeschef” inom NRM, vilket innebär att han är regionchef i bl.a. Västra Götaland. Varje lokalavdelning har en ”kampgrupp” och det är dessa som brukar planera och arrangera olika aktiviteter. De skickar information om planerade aktiviteter till honom och till andra lokalavdelningar. Han brukar försöka närvara så mycket han kan. När han är på plats brukar han sköta kontakten med polisen. Detta beror på att han i egenskap av högre befattningshavare inom organisationen har lång vana av att föra dialog

med polisen. Han vidarebeordrar då också viss information från polisen till övriga deltagare.

Tingsrätten avser att inleda sin prövning med frågan om Jimmy Andersson är att anse som anordnare av nu aktuella samordnade aktiviteter.

Allmänna sammankomster och offentliga tillställningar får inte utan tillstånd anordnas på offentliga platser. Enligt ordningslagen är det däremot inte straffbart att delta vid en demonstration eller allmän sammankomst som saknar tillstånd. Inte heller är en allmän sammankomst eller offentlig tillställning som saknar tillstånd i sig olaglig. Vad som däremot är belagt med straff är att *anordna* densamma utan att söka tillstånd.

Bedömningen av vem eller vilka som ska anses vara anordnare får avgöras efter beaktande av samtliga omständigheter i det enskilda fallet. I den juridiska doktrinen har anförts att den som på ett påtagligt sätt har inflytande över verksamhetens bedrivande och utformning regelmässigt bör vara att betrakta som anordnare (se Åberg, Ordningslagen, kommentarer och rättspraxis, 4:e uppl., 2017, s. 136).

I brist utav närmare vägledning anser tingsrätten att det med benämningen *anordnare* normalt får förstås den person som tar initiativ till och t.ex. bestämmer på vilken tid och plats som en sammankomst ska hållas och/eller initialt sprider en uppmaning till andra att samlas på en viss tid och plats. Eftersom anordnaren är skyldig att söka tillstånd måste denne rimligen – för att kunna uppfylla sin skyldighet att ansöka – i förväg ha sådan information om sammankomsten att denna kan lämna de uppgifter till Polismyndigheten som behövs för att ansökan ska kunna behandlas.

Åklagaren har till stöd för sitt påstående om att Jimmy Andersson är att anse som anordnare åberopat vittnesförhör med tre poliser: Anna Janesjö Jerksten som

närvarade vid händelsen den 11 februari 2017, Tony Olsson som närvarade vid händelsen den 28 oktober 2017 och Fredrik Ohlquist som närvarade vid händelsen den 11 november 2017.

De tre hörda poliser har redovisat sina respektive iakttagelser, bl.a. angående den kontakt som polisen och NMR hade vid respektive händelse. Poliserna har alla berättat att de på plats gjorde bedömningen att Jimmy Andersson var den från NMR som bestämde. De har bland annat hänvisat till att Jimmy Andersson var den som förde dialogen med polisen och att han vid vissa tillfällen tog kommando över övriga deltagare bl.a. genom att vidarebefordra information från polisen samt genom att vid ett tillfälle ge instruktion till övriga deltagare att vända om. Ingen av dem har uppgett att Jimmy Andersson har till dem sagt att han anordnat aktiviteterna. Samtliga har berättat att Jimmy Andersson bekräftade att han var den som poliserna kunde prata med. Vittnet Anna Janesjö Jerksten har dessutom med hänvisning till den tiden som förflutit inte med säkerhet kunnat berätta om hon överhuvudtaget samtalade med Jimmy Andersson vid tillfället, eller om hon fick informationen av en kollega.

Tingsrätten konstaterar att det genom vittnenas berättelser framkommit omständigheter som tyder på att Jimmy Andersson haft inflytande över verksamhetens bedrivande på plats. Jimmy Andersson har dock berättat att samtliga samordnade aktiviteter i Göteborg anordnas av den lokala ”kampgruppen” och att han själv fick information om händelserna via nämnda grupp. Det har inte presenterats någon bevisning som vederlagt Jimmy Anderssons uppgifter i denna del. Tingsrätten anser, bl.a. mot bakgrund av att Jimmy Andersson själv är bosatt på annan ort, att hans uppgifter i denna del inte är sådana att det finns anledning att lämna dem utan avseende. Vid en samlad bedömning anser tingsrätten inte att åklagaren bevisat att Jimmy Andersson är att bedöma som anordnare. Åtalen ska därför ogillas.

Brott mot ordningslagen (domsbilaga 6)

Pär Öberg har hörts. Åklagaren har som bevisning presenterat tillståndsbevis, beslut om ändring av tillståndsbevis inklusive karta, bilder och övervakningsfilm.

Genom utredningen står klart att Polismyndigheten den 26 juni 2018 fattade beslut om att ge NMR, genom Pär Öberg, tillstånd för allmän sammankomst bestående i politisk information och kaffebord under perioden den 2 juli 2018 till den 30 september 2018 på tre olika platser – varav en var korsningen Storgatan-Karlavägen – samtliga belägna i Ludvika kommun. I beslutet angavs vissa särskilda villkor för tillståndet varav några var enligt följande:

- Eventuella högtalares ljudstyrka ska anpassa så att de ej verkar störande på omgivningen,
- Framkomligheten för gångtrafikanter, utryckningsfordon och övrig trafik ska beaktas, och
- Eventuella plakat och banderoller ska vara utfärdade på ett ur säkerhets- och ordningssynpunkt tillfredställande sätt och ska efter demonstrationens slut bortföras genom anordnarens försorg.

Polisen fattade därefter, den 6 juli samma år, ett beslut om ändring av tidigare tillståndsbevis. Av beslutet framgår att Polismyndigheten mot bakgrund av en förnyad bedömning av ordningen och säkerheten vid sammankomsten beslutade även följande villkor. Vid de tillfällen då allmän sammankomst anordnas i Ludvika, korsningen Storgatan/Karlavägen, ska sammankomsten ske på den utpekade plats som framgår av den karta som fogats beslutet. På nämnda kartan finns en ruta markerad och under kartan står angivet ”norra sidan av korsningen i Storgatans mitt, med möjlighet till passage på båda sidor”.

Pär Öberg har berättat: Det var han som undertecknade tillståndsansökan eftersom han ansvarade för valrörelsen i Ludvika. Det sökta tillståndet avsåg att partiet skulle bedriva valrörelse genom olika aktiviteter. Det hela pågick under cirka tre månader

på tre olika platser i kommunen, och han rörde sig mycket mellan de olika platserna. Det stämmer att han varit på plats i NMR:s tält under tiden banderollen hölls uppe, och han noterade också att det stod personer med en banderoll. Det var dock inte han som instruerade någon om var banderollen skulle placeras. Det pågick mycket aktiviteter i området vid den här tiden eftersom alla partier bedrev valrörelse med tält, banderoller och utdelning av information. Själva hade de bl.a. kaffebord och en trubadur som spelade.

Åklagaren har presenterat såväl bilder som film där det framgår att tre personer under cirka en timmes tid hållit en banderoll med budskapet Motståndsrörelsen i Fullmäktige, Unika Ludvika, Nordiska-Motståndsrörelsen.se. Personerna med banderollen har stått en bit från NMR:s tält, intill ett stängsel, utanför den ruta som angavs i beslutet den 6 juli. På filmen syns också Pär Öberg i anslutning till tältet.

Tingsrätten gör följande bedömning.

Polisen får, enligt 2 kap. 16 § ordningslagen, meddela de villkor som behövs för att upprätthålla ordning och säkerhet vid allmänna sammankomster. Tingsrätten har inte att inom ramen för detta mål att överpröva de villkor som meddelats. Däremot har rätten att förhålla sig till huruvida villkoren i tillräcklig mån varit klara och tydliga vid bedömningen av om en anordnare begått en gärning med uppsåt eller av oaktsamhet.

Genom utredningen står det klart att Pär Öberg är att anse som anordnare av en allmän sammankomst i den mening som anges i 2 kap. 16 § första stycket ordningslagen.

Det är inte helt tydligt hur det nya villkoret som beslutades om den 6 juli 2018 är tänkt att förhålla sig till de tidigare villkoren som meddelats av polisen. Det framgår inte om Polismyndigheten avsett att samtliga högtalare, banderoller, kaffebord och

partiaktiva enbart haft att vara inom den ruta som angivits i den till beslutet bifogade kartan. Därtill har det i beslutet inte angetts storleken på det området inom vilket NMR getts tillstånd att hålla till.

Ingenting i den utredning som presenterats tyder på att Pär Öberg i egenskap av anordnare medvetet brutit mot ett av Polismyndigheten uppställt villkor. Det finns inget som talar emot hans uppgifter om att han inte gett instruktioner om att banderollen skulle placeras där den gjorde.

Det är inte utrett annat än att banderollen endast varit uppsatt under en timmes tid, vilket måste ställas i relation till att tillståndet omfattade totalt tre månader.

Vid en samlad bedömning av nu nämnda omständigheter anser tingsrätten inte att det är bevisat att Pär Öberg vare uppsåtligen eller av oaktsamhet brutit mot det uppställda villkoret. Åtalet ska därför ogillas i denna del.

Påföljd

Generellt om straffvärdesbedömning och påföljdsväl

Vid våldsamt upplopp ska vid straffvärdesbedömningen beaktas såväl avsikten med folksamlingens agerande som syftet med den tilltalades egna åtgärder (se rättsfallen NJA 2002 s.198 och NJA 2002 s. 533). En tilltalad som haft ett eget syfte att skada egendom eller skada och kränka enskilda personer och förverkligat detta genom egna handlingar bör alltså vid straffvärdesbedömningen bedömas strängare än den som visserligen anslutit sig till folksamlingens förehavanden men inte genom direkt eget handlande orsakat någon skada eller utsatt människor för fara.

Avseende det våldsamma upploppet konstaterar tingsrätten att det varit fråga om ett mycket kortvarigt händelseförlopp. I straffvärdeshöjande riktning ska hänsyn tas till att upploppet varit omfattande med många deltagare som gått till angrepp mot polis.

Det har inte framkommit några omständigheter som motiverar tingsrätten att göra skillnader i straffvärdesbedömningen för respektive deltagare. Tingsrätten bedömer att gärningarnas straffvärde motsvarar fängelse i två eller tre månader.

Vad gäller påföljdsvalet har Högsta domstolen i rättsfallet NJA 2002 s. 198 (rörande de s.k. Göteborgskravallerna) klargjort att stark presumtion för fängelse-påföljd gäller för den som under ett våldsamt upplopp själv gjort sig skyldig till våldshandlingar (jfr NJA 2002 s. 533 II där det vara var fråga om våld mot egendom). Även för andra deltagare i våldsamt upplopp finns visserligen en fängelsepresumtion, men denna är inte starkare än att domstolar ofta anser att den kan brytas genom en frivårdspåföljd i förening med samhällstjänst om straffvärdet uppgår till ett fåtal månader.

Ohörsamhet mot ordningsmakten är ett brott som normalt endast föranleder bötes-påföljd.

William Bergström, Dan Dalén, Stefan Lund, Mathias Stöckert och Anders Sundström har alla understött våldsanvändningen genom att trycka mot poliserna med sköldar och fanor samt såvitt avser Dan Dalén utdela två slag med väska mot polisen. Mot bakgrund av att nämnda våldshandlingar inte varit sådana att de resulterat i några egentliga skador anser tingsrätten att artvärdet i och för sig inte utesluter annan påföljd än fängelse. Vidare konstaterar tingsrätten att det förflutit lång tid mellan händelsen och lagföring, vilket ska beaktas såväl vid bedömningen av straffvärdet, som vid val påföljd.

Tingsrätten har inhämtat sedvanliga personutredningar. I samtliga yttranden avseende de tilltalade som nu döms för brott framkommer bl.a. följande bedömningar från frivården. På grund av de tilltalades anknytning till NMR, samt på grund av att denna anknytning anses utgöra en risk för hot och våld under en

eventuellt kommande verkställighet bedöms det saknas förutsättningar för samhällstjänst.

Tingsrätten konstaterar i den delen att bedömningarna inte framstår som individualiserade, utan samma typ av bedömning görs avseende samtliga. Det har inte framgått att den enskildes närmare anknytning till NMR eller vikt makt-miljön utretts, och det framstår i viss utsträckning som om den åtalade gärningen i sig är underlaget för bedömningen. Inte heller har frivården närmare redovisat vilka risker för hot och våld det rör sig om. Det framstår inte som rimligt att en tilltalad till följd av att denne deltagit i en politisk demonstration för ett visst parti, endast av detta skäl ska dömas till en strängare påföljd än vad som annars hade blivit fallet.

Tingsrätten anser därför att det inte föreligger något generellt hinder mot att döma en tilltalad till en frivårdspåföljd i kombination med en föreskrift om att utföra samhällstjänst.

William Bergström

William Bergström förekommer under tio avsnitt i belastningsregistret. Han dömdes den 26 mars 2015 av Södertörns tingsrätt för bl.a. olaga hot, skadegörelse, våldsamt upplopp och hets mot folkgrupp till fängelse i åtta månader. Han dömdes därefter den 19 juni 2018 av Stockholms tingsrätt för misshandel till en månads fängelse.

William Bergström döms nu för våldsamt upplopp och ohörsamhet mot ordningsmakten. Efter beaktande av den sena lagföringen anser tingsrätten att gärningarnas straffmättningsvärde motsvarar fängelse i två månader. Med hänsyn till att William Bergström återfallit i liknande brott, och att det trots allt rör sig om brottslighet med en presumtion för fängelse, finns det inte utrymme att välja en icke frihetsberövande påföljd. Påföljden för William Bergström ska därför bestämmas till fängelse i två månader.

Dan Dalén

Dan Dalén döms nu för våldsamt upplopp. Efter beaktande av den sena lagföringen anser tingsrätten att gärningens straffmättningsvärde motsvarar fängelse i två månader.

Vad som förekommer i belastningsregistret saknar betydelse vid bestämmandet av påföljd för Dan Dalén. Det saknas därmed även särskild anledning att befara att han kommer göra sig skyldig till fortsatt brottslighet. Vad som framkommit om Dan Daléns person talar enligt tingsrätten för att han är lämplig att utföra samhällstjänst, något han även samtyckt till. Påföljden ska därför bestämmas till villkorlig dom i förening med samhällstjänst. Alternativstraffet och antalet timmar samhällstjänst ska motsvara straffmättningsvärdet om två månader.

Stefan Lund

Stefan Lund döms nu för våldsamt upplopp. Efter beaktande av den sena lagföringen anser tingsrätten att gärningens straffmättningsvärde motsvarar fängelse i två månader.

Stefan Lund dömdes den 20 oktober 2015 av Svea hovrätt för olaga hot till villkorlig dom i förening med dagsböter. Med hänsyn till den tid som hade gått mellan den tidigare domen och det våldsamma uploppet anser tingsrätten att återfallet i liknande brottslighet inte är av sådan karaktär att en icke frihetsberövande påföljd av den anledningen är utesluten.

Vad som i övrigt framkommit om Stefan Lunds person talar för att det finns förutsättningar för villkorlig dom och att Stefan Lund är lämplig för samhällstjänst, något han även samtyckt till. Påföljden ska därför bestämmas till villkorlig dom i förening med samhällstjänst. Alternativstraffet och antalet timmar samhällstjänst ska motsvara straffmättningsvärdet om två månader.

Mathias Stöckert

Mathias Stöckert döms nu för våldsamt upplopp och ohörsamhet mot ordningsmakten. Efter beaktande av den sena lagföringen anser tingsrätten att gärningarnas samlade straffmättningsvärde motsvarar fängelse i två månader.

Mathias Stöckert förekommer inte i belastningsregistret sedan tidigare och det saknas särskild anledning att befara att han kommer göra sig skyldig till fortsatt brottslighet. Med beaktande av vad som framkommit om Mathias Stöckerts person bedömer tingsrätten att han är lämplig att utföra samhällstjänst, något han även samtyckt till. Påföljden ska därför bestämmas till villkorlig dom i förening med samhällstjänst. Alternativstraffet och antalet timmar samhällstjänst ska motsvara straffmättningsvärdet om två månader.

Anders Sundström

Anders Sundström döms nu för våldsamt upplopp. Efter beaktande av den sena lagföringen anser tingsrätten att gärningens straffmättningsvärde motsvarar fängelse i två månader.

Anders Sundström förekommer inte sedan tidigare i belastningsregistret. Det saknas särskild anledning att befara att han kommer göra sig skyldig till fortsatt brottslighet. Vad som i övrigt framkommit om Anders Sundström talar enligt tingsrätten för att han är lämplig att utföra samhällstjänst, något han även samtyckt till. Påföljden för Anders Sundström ska därför bestämmas till villkorlig dom i förening med samhällstjänst. Alternativstraffet och antalet timmar samhällstjänst ska motsvara straffmättningsvärdet om två månader.

Övriga frågor**Ersättning till försvarare och återbetalningsskyldighet**

En offentlig försvarare har rätt till skälig ersättning av allmänna medel för arbete, tidsspillan och utlägg som uppdraget har krävt. Ersättningen för arbete ska bestämmas med utgångspunkt i den tidsåtgång som är rimlig med hänsyn till uppdragets art och omfattning. I kostnadsräkningen skall den offentlige försvararen i skilda poster ta upp den ersättning som begärs för arbete, tidsspillan och utlägg. Kostnadsräkningen ska innehålla en arbetsredogörelse som ska vara så utförlig att ersättningsanspråkets skälighet kan bedömas. Den ska innefatta uppgift om tidsåtgången för varje åtgärd som inte är rutinmässig. (NJA 2008 s. 223).

Tingsrättens huvudförhandling har pågått under åtta dagar under perioden den 24 september till den 14 oktober. Samtliga försvarare har närvarat vid samtliga huvudförhandlingsdagar, förutom den 14 oktober då enbart Carl Ridderstråle närvarat.

Åklagaren har yttrat sig över samtliga försvarares ersättningsyrkanden och anfört: Antalet nedlagda arbetstimmar skiljer sig väldigt mycket åt, dels avseende den totala tidsåtgången, dels tidsåtgången i samband med huvudförhandlingen. Det är svårt att se bärande skäl till de stora skillnaderna, då utredningen avseende våldsam upplöpp och hets mot folkgrupp är i stora delar densamma. 100 timmars arbete torde kunna vara en utgångspunkt för en rimlig arbetsinsats, med ett påslag om 20-30 % för de försvarare som företrätt huvudmän som förekommer i flera åtalspunkter.

Det finns ingen anledning att ifrågasätta att försvararna lagt ned den tid som de redovisat i sina arbetsredogörelser. Tingsrätten anser mot bakgrund av målets art och omfattning att en tidsåtgång inte överstigande 140 timmars arbete generellt kan godtas som skälig i och för sig, förutsatt att tidsåtgången är väl specificerad i arbetsredogörelsen.

Carl Ridderstråle har yrkat ersättning för arbete under 144 timmar. Eftersom han företrätt Jimmy Andersson även avseende åtalen för brott mot ordningslagen vilka behandlas den sista huvudförhandlingsdagen anser tingsrätten att den begärda ersättningen är skälig.

Per Borgblad har yrkat ersättning för arbete under 169 timmar. Han har företrätt sin huvudman i två åtalspunkter. Hans arbetsredogörelse är med hänsyn till målets omfattning och det begärda arvodets storlek alltför knapphändig för att tjäna som underlag för bedömningen av arvodets skälighet. Tingsrätten bestämmer därför skäligt arvode för arbete till ett belopp motsvarande arbete under 140 timmar.

Patrik Lindh har yrkat ersättning för arbete under 155 timmar. Han har företrätt sin huvudman i en åtalspunkt. Hans arbetsredogörelse är med hänsyn till målets omfattning och det begärda arvodets storlek alltför knapphändig för att tjäna som underlag för bedömningen av arvodets skälighet. Tingsrätten bestämmer därför skäligt arvode för arbete till ett belopp motsvarande arbete under 130 timmar.

Övriga försvarare tillerkänns den begärda som skäligen ansedda ersättningen.

Med hänsyn till utgången i skuldfrågan såvitt avser Danny Millheimer, Jimmy Andersson, Kenneth Malmqvist, Johan Decker, Markus Larsson, William Börjesson, Pär Öberg, Pär Sjögren och Fredrik Vejdeland ska kostnaderna för deras försvar stanna på staten.

Om den tilltalade döms för brott i ett mål där åklagaren fört talan ska den tilltalade ersätta staten för försvararkostnaderna. Beloppet får sättas ned eller efterges om det finns skäl till det med hänsyn till bland annat den tilltalades ekonomiska förhållanden. När domstolen tar ställning till frågan om återbetalningsskyldighet ska detta ske med beaktande av den påföljd som bestämts för brottet, så att betalningsskyldigheten och påföljden tillsammans utgör en lämplig reaktion för brottet.

Med hänsyn till William Bergströms och Anders Sundströms ekonomiska situation ska staten svara för deras försvararkostnader.

Det finns inte skäl att helt efterge Stefan Lunds, Dan Daléns och Mathias Stöckerts ersättningsskyldighet till följd av deras personliga och ekonomiska förhållanden. De kostnader för deras försvar har till stor del orsakats av det sätt på vilket åtalet varit upplagt och att åtal mot flera tilltalade har förenats i en rättegång. Avseende Mathias Stöckert och Stefan Lund har de dessutom frikänts från ansvar såvitt avser åtalet för hets mot folkgrupp. Vid en sammantagen bedömning anser tingsrätten att deras ersättningsskyldighet ska begränsas till 15 000 kr vardera.

Sekretess av adressuppgifter

Det föreligger förutsättningar att förordna om fortsatt sekretess för Pär Öbergs adressuppgifter.

Brottsofferfond

Eftersom det ingår fängelse i straffskalan för de brott som William Bergström, Dan Dalén, Stefan Lund, Mathias Stöckert och Anders Sundström döms för ska de vardera betala 800 kr till brottsofferfonden.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se domsbilaga 7 (TR-01)

Överklagande ska ha kommit in till tingsrätten senast den 15 november 2019 och ställas till Hovrätten för Västra Sverige.

ÅKLAGARMYNDIGHETEN
Åklagarområde Väst
Göteborgs åklagarkammare
Kammaråklagare Jonas Martinsson

Stämningsansökan

2018-10-04

Sida 1(9)
Handling 283
Ärende AM-126364-17
Handläggare 410-B-BA

Ange dessa uppgifter vid kontakt med myndigheten

GÖTEBORGS TINGSRÄTT

Göteborgs tingsrätt
B 3046-18

Åklagarbundet

GÖTEBORGS TINGSRÄTT
Avdelning 1
GÖTEBORGS TINGSRÄTT
Avdelning 3
INKOM: 2019-09-24
MÅLNR: B 3046-18
MÅLNR: 2018-10-04
AKTBIL: 304
AKTBIL: 57

Stämningsansökan

Tilltalade

Danny Nathaniel Joey Jönsson (19980610-4676)
Företräds av advokat Jörgen Rosén.

~~Björn Isak Kajsajuntti (19880426-9010)~~ P
~~Företräds av advokat Christina Lehto.~~

~~Fredrik Benjamin Kosonen (19960827-3778)~~
~~Medborgare i Finland.~~
~~Företräds av Marie Westerlund.~~

Hans Stefan Lund (19870308-7851)
Företräds av Per Borgblad.

Mathias Stöckert (19830412-6538)
Företräds av advokat Christian Berntö.

Anders Tomas Sundström (19930519-0879)
Företräds av advokat Svante Thorsell.

Jimmy Dick Ingvar Andersson (19890925-6995)
Företräds av Carl Ridderstråle.

William Lars Rickard Bergström (19921222-1635)
Företräds av advokat Reine Nelson.

Dan Ola Dalén (19810625-6970)
Företräds av advokat Lennart Lefverström.

Knut Kenneth Stig Ragnar Malmqvist (19880510-3697)
Företräds av Jörgen Malmunger.

Johan Michael Decker (19880913-5752)
Företräds av advokat Tommy Nilsson.

P Justerat av åklagaren
vid huf 2019-09-24
/VIKE

⊕ Mollheimer

Justerat av åklagaren
vid huf 2019-09-24
/VIKE

Lars Johan Markus Larsson (19881123-6952)

Företräds av Per Sandell.

William Erik Börjesson (19940821-2372)

Företräds av advokat Patrik Lindh.

Björn Rikard Martin Jonasson (19680210-5699)

Företräds av advokat Niklas Hellberg.

Pär Olof Öberg (19710728-4379)

Företräds av Sargon De Basso.

Pär Ivar Sjögren (19791205-7176)

Företräds av advokat Carl-Oskar Morgården.

Tor Fredrik Vejdeland (19781003-8237)

Företräds av advokat Rickard Fagerberg.

Ansvarsyrkanden m.m.

1 **VÅLDSAMT UPPLOPP (Jimmy Andersson, William Bergström, Dan Dalén, Danny Jönsson, Björn Kajsajuntti, Fredrik Kosonen, Stefan Lund, Mathias Stöckert och Anders Sundström)**

5000-K1218643-17

~~Björn Kajsajuntti~~, William Bergström, Jimmy Andersson, Dan Dalén, ~~Fredrik Kosonen~~, Stefan Lund, Mathias Stöckert, Danny Jönsson och Anders Sundström har, under en icke tillståndsgiven demonstration arrangerad av Nordiska Motståndsrörelsen (NMR), ingått i en folksamling som med uppsåt att störa allmän ordning samt sätta sig upp mot myndighet med förenat våld gått till angrepp mot person. Deltagarna i folksamlingen har gjort detta

- genom att använda skyddsutrustning i form av skyddsvästar, sköldar, hjälmar, skyddsglasögon och handskar,
- genom att samordnat trycka upp flera journalister med plastsköldar mot en polisbuss och när polis ingrep trycka mot poliserna med sköldarna med stöd av bakomvarande personer
- genom att stöta med fanor på stång mot poliserna, kasta plakat och andra föremål mot poliserna
- genom att bete sig även i övrigt på ett hotfullt och aggressivt sätt mot polisen.

Genom att trycka med sköldar, stöta med fanor och kasta föremål har man försökt att skada poliserna. Att agerandet inte lett till skador, förutom i ett fall i form av yrsel och nacksmärta, berodde på att poliserna bar skyddsutrustning. Agerandet har betvingat polisernas rörelsefrihet.

P. Millheimer
Justerat av åklagaren vid
huf 2019-09-24 /VIKE

Justerat av åklagaren
vid huf 2019-09-24
/VIKE

Jimmy Andersson är att se som anförare av det våldsamma upploppet då han har befunnit sig i det främre ledet i folksamlingen och med ord har tagit ledning över folksamlingens agerande. Han har gjort detta genom att dela ut hjälmar och sköldar, genom att tillkalla sköldbärare, genom att säga till dessa att ta ett steg framåt mot journalister och genom att inte ha avbrutit deras agerande trots att han har varit närvarande i direkt anslutning till upploppet.

Stefan Lund, ~~Björn Kajsauntti och Fredrik Kosonen~~ har deltagit i det våldsamma upploppet genom att befinna sig i ~~det främre ledet~~ i folksamlingen och genom att trycka meddemonstranter med plastsköldar mot polisen trots polisens uppmaningar att backa.

William Bergström har, bärande skyddsglasögon, deltagit i det våldsamma upploppet genom att befinna sig i ~~det främre ledet~~ i folksamlingen och genom att trycka meddemonstranter med plastsköldar mot polisen trots polisens uppmaningar att backa.

Anders Sundström har, bärande hjälm, deltagit i det våldsamma upploppet genom att befinna sig i det främre ledet i folksamlingen och genom att trycka med en plastsköld mot polisen trots polisens uppmaningar att backa.

Mathias Stöckert har deltagit i det våldsamma upploppet genom att befinna sig i ~~det främre ledet~~ i folksamlingen och genom att trycka ~~med en~~ plastsköld och meddemonstranter med plastsköldar mot polisen trots polisens uppmaningar att backa.

Danny ~~Jönsson~~ har, bärande skyddsglasögon, deltagit i det våldsamma upploppet genom att befinna sig i ~~det främre ledet~~ i folksamlingen och genom att, med en fana på stång, trycka meddemonstranter med plastsköldar mot polisen trots polisens uppmaningar att backa.

✕ Müllerheimer
Justerat av
åklagaren vid
huf 2019-09-24
/VIKE

Dan Dalén har deltagit i det våldsamma upploppet genom att befinna sig i ~~det främre ledet~~ i folksamlingen och genom att utdela två slag med en väska mot en polis.

✕ de främre
leden

Det hände den 30 september 2017 på Fabriksgatan, Göteborg, Göteborgs stad.

Danny ~~Jönsson~~, Stefan Lund, Jimmy Andersson, William Bergström, ~~Björn Kajsauntti~~, Dan Dalén, ~~Fredrik Kosonen~~, Mathias Stöckert och Anders Sundström begick gärningen med uppsåt.

Justerat av åklagaren
vid huf 2019-09-25
/VIKE

Lagrum: 16 kap 2 § brottsbalken

P, bärande skydds-
glasögon,

Justerat av åklagaren
vid huf 2019-09-24
/VIKE

2 HETS MOT FOLKGRUPP (Jimmy Andersson, William Bergström, William Börjesson, Johan Decker, Björn Jonasson, Danny Jönsson, Björn Kajsajuntti, Fredrik Kosonen, Markus Larsson, Stefan Lund, Kenneth Malmqvist, Pär Öberg, Pär Sjögren, Mathias Stöckert, Anders Sundström och Fredrik Vejdeland)

5000-K1297303-17

~~Björn Kajsajuntti~~, Johan Decker, Jimmy Andersson, Stefan Lund, Mathias Stöckert, Markus Larsson, William Börjesson, Björn Jonasson, Kenneth Malmqvist, William Bergström, Fredrik Vejdeland, ~~Fredrik Kosonen~~, Pär Öberg, Pär Sjögren, Danny Jönsson och Anders Sundström har, under en icke tillståndsgiven demonstration arrangerad av Nordiska Motståndsrörelsen (NMR), tillsammans och i samförstånd med ett stort antal meddemonstranter, spritt ett meddelande som uttrycker missaktning för andra folkgrupper än främst den nordiska med anspelning på ras, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung. NMR är en öppet nationalsocialistisk rörelse vilande på idéer om att raser ska hållas åtskilda.

Detta har skett genom att

- ett stort antal demonstranter har burit enhetlig, uniformsliknande klädsel med NMR:s symbol Tyrrunan, vilket, i kombination med att flera av dessa demonstranter har burit sköldar och hjälmar, har gett ett militärt intryck,
- flera demonstranter har burit fanor med Tyrrunan,
- flera demonstranter har burit sköldar av trä med målad Tyrruna,
- någon eller några demonstranter har ropat "Hell seger" i samband med det våldsamma upploppet (se åtalpunkt 1),
- flera demonstranter har burit plakat där ett stort antal välkända svenska personer, varav flera är av judisk härkomst, pekas ut som förbrytare och
- Fredrik Vejdeland har hållit ett tal i samband med demonstrationen där dessa personer pekas ut som ansvariga för folkförräderi och folkmord mot det nordiska folket på grund av "massinvandringen"

Deras agerande innebär ett tydligt förknippande med nationalsocialistiska rörelser under 1930- och 1940-talen och därmed med idéer om rasöverlägsenhet och rashat samt en allmän nedvärdering av andra folkgrupper än främst den nordiska.

Meddelandet har spritts genom stor massmedial bevakning, genom att filmer från demonstrationen spritts på Youtube och genom att ett stort antal människor var på plats.

Det hände den 30 september 2017 på Fabriksgatan, Göteborg, Göteborgs stad.

^P
Danny ~~Jönsson~~, Pär Öberg, Kenneth Malmqvist, Fredrik Vejdeland, Stefan Lund, Jimmy Andersson, ^P~~Björn Kajsajuntti~~, Markus Larsson, William Börjesson, Björn Jonasson, Johan Decker, William Bergström, ~~Fredrik Kosonen~~, Mathias Stöckert, Anders Sundström och Pär Sjögren begick gärningen med uppsåt.

Lagrum: 16 kap 8 § 1 st brottsbalken

3 Muntlig bevisning

1. Förhör med den tilltalade **Jimmy Andersson** som förnekar brott.
2. Förhör med den tilltalade **William Bergström** som förnekar brott.
3. Förhör med den tilltalade **William Börjesson** som förnekar brott.
4. Förhör med den tilltalade **Dan Dalén** som förnekar brott.
5. Förhör med den tilltalade **Johan Decker** som förnekar brott.
6. Förhör med den tilltalade **Björn Jonasson** som förnekar brott.
7. Förhör med den tilltalade ^P~~Danny Jönsson~~ som förnekar brott.
- ~~8. Förhör med den tilltalade Björn Kajsajuntti som förnekar brott.~~
- ~~9. Förhör med den tilltalade Fredrik Kosonen som förnekar brott.~~
10. Förhör med den tilltalade **Markus Larsson** som förnekar brott.
11. Förhör med den tilltalade **Stefan Lund** som förnekar brott.
12. Förhör med den tilltalade **Kenneth Malmqvist** som förnekar brott.
13. Förhör med den tilltalade **Pär Öberg** som förnekar brott.
14. Förhör med den tilltalade **Pär Sjögren** som förnekar brott.
15. Förhör med den tilltalade **Mathias Stöckert** som förnekar brott.
16. Förhör med den tilltalade **Anders Sundström** som förnekar brott.
17. Förhör med den tilltalade **Fredrik Vejdeland** som förnekar brott.
18. Förhör med vittnet **Jonas Lindstedt** angående hans iakttagelser på platsen för att bevisa det våldsamma upploppet.

19. Förhör med vittnet **Jerker Ivarsson** angående hans iakttagelser på platsen för att bevisa det våldsamma upploppet.
20. Förhör med vittnet **Paul Hansen** angående hans iakttagelser på platsen för att bevisa det våldsamma upploppet.
21. Förhör med vittnet **Folke Lars Bertil Pehrson** angående hans iakttagelser på platsen för att bevisa det våldsamma upploppet.
22. Förhör med vittnet **Frida Sundkvist** angående hennes iakttagelser på platsen för att bevisa det våldsamma upploppet.
23. Förhör med vittnet **Negra Efendic** angående hennes iakttagelser på platsen för att bevisa det våldsamma upploppet.
24. Förhör med vittnet **Kristian Nordh** angående hans iakttagelser på platsen för att bevisa det våldsamma upploppet.
25. Förhör med vittnet **Jörgen Olsson** angående iakttagelser på platsen för att bevisa det våldsamma upploppet.
26. Förhör med vittnet **Göran Martinsson** angående iakttagelser på platsen för att bevisa det våldsamma upploppet.
27. Förhör med vittnet **Johan Andersson** angående iakttagelser på platsen för att bevisa det våldsamma upploppet.
28. Förhör med vittnet **Ulf Jonsson** angående iakttagelser på platsen för att bevisa det våldsamma upploppet.
29. Förhör med vittnet **Markus Eriksson** angående iakttagelser på platsen för att bevisa det våldsamma upploppet.

4 Övrig bevisning

1. Fotografier Översiktsbilder över platsen för upploppet (förundersökningsprotokoll s. 161-163) .
2. Översiktsfoton (förundersökningsprotokoll s. 368-373) för att bevisa hur demonstranterna är klädda och att flera av dem bar sköldar med tyrrunan på.

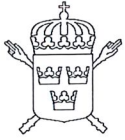
3. Digital sammanställning från NMR:s demonstrationer den 17 och den 30 september 2017 för att bevisa
  - demonstranternas agerande och klädsel
  - att ett stort antal av dem bar sköldar, fanor och plakat
  - vad som sas på plats av dels poliser, dels demonstranter
  - innehållet i Vejdelds tal
  - spridningen av meddelandet.
4. PM om demonstrationståget (förundersökningsprotokoll s. 399-400) för att bevisa vad som skedde i samband med att den tillståndsgivna demonstrationen avbröts vid 13-tiden samma dag.
5. Utdrag ur Aktivisthandbok från NMR (förundersökningsprotokoll s. 154-160) för att bevisa
  - att NMR som organisation förespråkar våld som politisk metod
  - att uttrycket "Hell Seger!" används inom organisationen
  - och att organisationen är nationalsocialistisk.
6. Vår Väg NMR:s politik samt NMR:s partipolitik och ideologi (förundersökningsprotokoll s. 374-386, 392-397) för att bevisa att NMR är en öppet nationalsocialistisk organisation och att den vilar på idéer om att raser ska hållas åtskilda.
7. Beskrivning av tyrrunan (förundersökningsprotokoll s. 387-391) för att bevisa hur tyrrunan användes under andra världskriget.
8. Aktiviteter 2017 (förundersökningsprotokoll s. 403-412) för att bevisa hur NMR:s budskap blivit allmänt känt i tiden före demonstrationen den 30 september 2017.
9. Fotografier Foton från personell husrannsakan 180525 (förundersökningsprotokoll s. 229-235) för att bevisa att Jimmy Andersson hade en ledande roll i samband med demonstrationen.
10. Brottsbeskrivning Stefan Lund (förundersökningsprotokoll s. 250, 350) för att bevisa hans agerande i det våldsamma upploppet samt hans klädsel och deltagande i demonstrationen.
11. Brottsbeskrivning Björn Kajsajuntti (förundersökningsprotokoll s. 254, 329) för att bevisa hans agerande i det våldsamma upploppet samt hans klädsel och deltagande i demonstrationen.
12. Brottsbeskrivning Anders Sundström (förundersökningsprotokoll s. 257, 308) för att bevisa hans agerande i det våldsamma upploppet samt hans klädsel och deltagande i demonstrationen.

13. Brottsbeskrivning Danny Jönsson (förundersökningsprotokoll s. 260, 304) för att bevisa hans agerande i det våldsamma upploppet samt hans klädsel och deltagande i demonstrationen.
14. Brottsbeskrivning William Bergström (förundersökningsprotokoll s. 263, 309) för att bevisa hans agerande i det våldsamma upploppet samt hans klädsel och deltagande i demonstrationen.
15. Brottsbeskrivning Fredrik Kosonen (förundersökningsprotokoll s. 266, 310) för att bevisa hans agerande i det våldsamma upploppet samt hans klädsel och deltagande i demonstrationen.
16. Brottsbeskrivning Mattias Stöckert (förundersökningsprotokoll s. 272, 307) för att bevisa hans agerande i det våldsamma upploppet samt hans klädsel och deltagande i demonstrationen.
17. Brottsbeskrivning Dan Dalén (förundersökningsprotokoll s. 275) för att bevisa hans agerande i det våldsamma upploppet.
18. Brottsbeskrivning Jimmy Andersson (förundersökningsprotokoll s. 279, 303) för att bevisa hans agerande i det våldsamma upploppet samt hans klädsel och deltagande i demonstrationen.
19. Brottsbeskrivning Johan Decker (förundersökningsprotokoll s. 301) för att bevisa hans klädsel och deltagande i demonstrationen.
20. Brottsbeskrivning Kenneth Malmqvist (förundersökningsprotokoll s. 312) för att bevisa hans klädsel och deltagande i demonstrationen.
21. Brottsbeskrivning Markus Larsson (förundersökningsprotokoll s. 302) för att bevisa hans klädsel och deltagande i demonstrationen.
22. Brottsbeskrivning William Börjesson (förundersökningsprotokoll s. 311) för att bevisa hans klädsel och deltagande i demonstrationen.
23. Brottsbeskrivning Björn Jonasson (förundersökningsprotokoll s. 313) för att bevisa hans klädsel och deltagande i demonstrationen.
24. Brottsbeskrivning Pär Öberg (förundersökningsprotokoll s. 314) för att bevisa hans klädsel och deltagande i demonstrationen.
25. Brottsbeskrivning Fredrik Vejdeland (förundersökningsprotokoll s. 315) för att bevisa hans klädsel och deltagande i demonstrationen.
26. Brottsbeskrivning Pär Sjögren (förundersökningsprotokoll s. 316) för att bevisa hans klädsel och deltagande i demonstrationen.

Handläggning

Förslag till huvudförhandlingsplan bifogas.

Hänvisning till handlingar önskas avseende Utdrag ur Aktivisthandbok från NMR och Vår Väg NMR:s politik samt NMR:s partipolitik och ideologi (övrig bevisning 4.5 och 4.6).

ÅKLAGARMYNDIGHETEN
Åklagarområde Väst
Göteborgs åklagarkammare
Kammaråklagare Jonas Martinsson

Stämningsansökan

2018-09-10

Sida 1(2)
Handling 11
Ärende AM-18238-18
Handläggare 410-B-BA

Ange dessa uppgifter vid kontakt med myndigheten

Göteborgs tingsrätt

Åklagarbundet

GÖTEBORGS TINGSRÄTT	
Avdelning 1	
GÖTEBORGS TINGSRÄTT	
Avdelning 3	
INKOM:	2019-09-30
MÅLNr:	B-3046-18
INKOM:	2018-09-10
MÅLNr:	B-3046-18
AKTBIL:	54

Stämningsansökan

Tilltalade

Mathias Stöckert (19830412-6538)

Ansvarsyrkanden m.m.

OHÖRSAMHET MOT ORDNINGSMAKTEN

5000-K1301836-17

Mathias Stöckert har i samband med promenaden på den av polisen anvisade vägen till startplatsen för Nordiska motståndsrörelsens demonstrationen den 30 september 2017 deltagit i en folksamling som avvikit från den anvisade vägen och stört allmän ordning.

Stöckert har underlåtit att efterkomma polisens befallning för ordningens upprätthållande på platsen. Trots befallningen om att återgå till anvisad väg, som uttrycktes i ord, gester och kroppsrörelser av poliser på plats, har Stöckert tagit sig till främre delen av folksamlingen och rört sig gemensamt med andra demonstranter mot polisen. ~~Sjöström~~ har i samband med detta tryckt en sköld mot polis.

Det hände den 30 september 2017 på Fabriksgatan 60, Göteborgs stad.

Mathias Stöckert begick gärningen med uppsåt.

Lagrum: 16 kap 3 § brottsbalken

T Stöckert

*Justerat av
åklagaren vid huf
2019-09-30 / VIK*

Muntlig bevisning

Förhör med den tilltalade **Mathias Stöckert** som förnekar brott.

Övrig bevisning

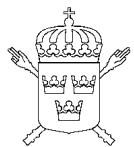
1. AvrapporteringsPM (förundersökningsprotokoll s. 8-9) .
2. Passbild (förundersökningsprotokoll s. 5) .

3. Fotografier (förundersökningsprotokoll s. 11-12, 14-25) för att bevisa Stöckerts agerande.
4. Digital sammanställning, medtas av åklagare

Handläggning

Beräknad tidsåtgång för förhandlingen: en timme.

Göteborgs tingsrätt

Åklagarbundet

GÖTEBORGS TINGSRÄTT

INKOM: 2018-05-31
MÅLNR: B 7523-18
AKTBIL: 1

Stämningsansökan

Tilltalade

William Lars Rickard Bergström (19921222-1635)

Företräds av advokat Reine Nelson.

Ansvarsyrkanden m.m.

OHÖRSAMHET MOT ORDNINGSMAKTEN

5000-K1301438-17

William Bergström har i samband med promenaden på den av polisen anvisade vägen till startplatsen för Nordiska motståndsrörelsens demonstrationen 30 september 2017 deltagit i en folksamling som avvikit från den anvisade vägen och stört allmän ordning.

Bergström har underlåtit att efterkomma polisens befallning för ordningens upprätthållande på platsen. Trots befallningen om att återgå till anvisad väg, som uttrycktes i ord, gester och kroppsrörelser av poliser på plats, har Bergström tagit sig till främre delen av folksamlingen och rört sig gemensamt med andra demonstranter mot polisen. Bergström har i samband med detta hållit i en fanstång och krokat i andra demonstranter med fanstänger.

Det hände på Fabriksgatan 60, Göteborgs stad.

Bergström begick gärningen med uppsåt.

Lagrum: 16 kap 3 § brottsbalken

Muntlig bevisning

Förhör med den tilltalade **William Bergström** som förnekar brott.

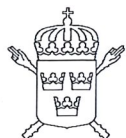
Övrig bevisning

- AvrapporteringsPM (förundersökningsprotokoll s. 11-12) .
- Identifiering av misstänkt (förundersökningsprotokoll s. 6-8) .

3. Fotografier (förundersökningsprotokoll s. 14-15, 18-26) för att bevisa Bergströms agerande.
4. Digital sammanställning, medtas av åklagare

Handläggning

Beräknad tidsåtgång för förhandlingen: en timme.

ÅKLAGARMYNDIGHETEN
Åklagarområde Väst
Göteborgs åklagarkammare
Kammaråklagare Madeleine Berndt Stragnér

Stämningsansökan

2017-04-27

Sida 1(2)

Handling 5

Ärende AM-38149-17

Handläggare 410-M-MD

Ange dessa uppgifter vid kontakt med myndigheten

GÖTEBORGS TINGSRÄTT

Avdelning 1

Göteborgs tingsrätt

Förenklad delgivning

GÖTEBORGS TINGSRÄTT
INKOM: 2019-10-14
MÅLNR: B-5611-17
INKOM: B-2017-04-27
MÅLNR: B-5611-17
AKTBIL: 1

Stämningsansökan

Tilltalade

Jimmy Dick Ingvar Andersson (19890925-6995)

Jimmy Andersson har i förhör uppgett att han kommer att ordna en egen försvarare.

Ansvarsyrkanden m.m.

BROTT MOT ORDNINGSLAGEN

5000-K176169-17

Jimmy Andersson har utan tillstånd anordnat en allmän sammankomst/offentlig tillställning i form av en demonstration/opinionsyttring på Järntorget, Göteborgs stad den 11 februari 2017.

P
Lagrum: 2 kap 29 § 1 st 1 p ordningslagen (1993:1617)

P Jimmy Andersson begick gärningen med uppsåt eller av oaktsamhet.

Muntlig bevisning

1. Förhör med den tilltalade **Jimmy Andersson** som förnekar brott.
2. Förhör med vittnet **Anna Janesjö Jerksten** polisinspektör, Polisregion Väst Göteborg City, angående hennes iakttagelser av aktuell händelse till styrkande av åtalet.

Justerat av åklagaren vid huf 2019-10-14 / UKE

Bevisning

1. Uppgifter angående tillstånd (förundersökningsprotokoll s. 6-7) till styrkande av åtalet.
2. Fotografier (förundersökningsprotokoll s. 9-17) till styrkande av åtalet.

Handläggning

Beräknad tidsåtgång för förhandlingen: 20 minuter.

Åklagarområde Väst
Göteborgs ålagarkammare
Kammaråklagare Madeleine Berndt Stragnér

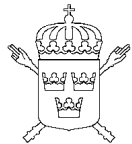
Stämningsansökan

2017-04-27

Sida 2(2)
Handling 5
Ärende AM-38149-17
Handläggare 410-M-MD

Den tilltalade har vid ett personligt möte den 15 mars 2017 av polis delgetts information om att förenklad delgivning kan komma att användas i tingsrätten.

Göteborgs tingsrätt
B 5611-17

Åklagarbundet

GÖTEBORGS TINGSRÄTT
Avdelning 3

INKOM: 2018-11-15
MÅLNR: B 5611-17
AKTBIL: 26

Stämningsansökan

Tilltalade

Jimmy Dick Ingvar Andersson (19890925-6995)

Ansvarsyrkanden m.m.

1 BROTT MOT ORDNINGSLAGEN

5000-K1417236-17

Jimmy Andersson har utan tillstånd anordnat en allmän sammankomst/offentlig tillställning i form av en demonstration på Södra vägen, Göteborg, Göteborgs stad den 11 november 2017.

Jimmy Andersson begick gärningen med uppsåt eller av oaktsamhet.

Lagrum: 2 kap 29 § 1 st 1 p ordningslagen (1993:1617)

Muntlig bevisning

- Förhör med den tilltalade **Jimmy Andersson** som förnekar brott.
- Förhör med vittnet **Fredrik Ohlquist**, Polisregion Väst, Göteborg angående händelsen för att bevisa åtalet.

Övrig bevisning

- Fotografier Polisflyget (förundersökningsprotokoll s. 14-32) för att bevisa åtalet.
- Fotografier PM Film Södra vägen (förundersökningsprotokoll s. 8-13) för att bevisa åtalet.

2 BROT MOT ORDNINGSLAGEN

5000-K1350282-17

Jimmy Andersson har utan tillstånd anordnat en allmän sammankomst/offentlig tillställning i form av en demonstration på Kungsportsavenyen, Göteborg, Göteborgs stad den 28 oktober 2017.

Jimmy Andersson begick gärningen med uppsåt eller av oaktsamhet.

Lagrum: 2 kap 29 § 1 st 1 p ordningslagen (1993:1617)

Muntlig bevisning

1. Förhör med den tilltalade **Jimmy Andersson** som förnekar brott.
2. Förhör med vittnet **Tony Olsson** Polisregion Väst, Göteborg angående händelsen för att bevisa åtalet.

Övrig bevisning

Fotografier PM Film (förundersökningsprotokoll s. 5-10) för att bevisa åtalet.

Handläggning

Beräknad tidsåtgång för förhandlingen: 1,5 timme. Punkterna kan handläggas samtidigt. Vittnena kan kallas efter 40 resp 60 min.

Jimmy Andersson är åtalad i B 3046-18 och ärendena bör hanteras samtidigt.

ÅKLAGARMYNDIGHETEN
Åklagarområde Bergslagen
Åklagarkammaren i Falun
Kammaråklagare Johan Knies

Stämningsansökan

2018-12-21

Sida 1(2)

Handling 7

Ärende AM-162670-18

Handläggare 505A-13

Ange dessa uppgifter vid kontakt med myndigheten

GÖTEBORGS TINGSRÄTT

FALU TINGSRÄTT

INKOM: 2019-01-07

INLÄMNR: B 3046-18

INLÄMNR: 2018-12-21

AKTBIL: 139

AKTBIL: 1

GÖTEBORGS TINGSRÄTT

Ink 2019 -01- 03

Akt. 3046 / 18

Aktbil. 139

Falu tingsrätt

Stämningsansökan

Tilltalade

Pär Olof Öberg (19710728-4379)

Ansvarsyrkanden m.m.

BROTT MOT ORDNINGSLAGEN

5000-K1118322-18

Pär Öberg har i egenskap av anordnare av en allmän sammankomst brutit mot ett av Polismyndigheten uppställt villkor genom att inte hålla sig inom den av Polismyndigheten utpekade platsen för sammankomsten. Det hände den 7 september 2018 på Storgatan, Ludvika kommun.

Pär Öberg begick gärningen med uppsåt eller i vart fall av oaktsamhet.

Lagrum: 2 kap 29 § 1 st 1 p ordningslagen (1993:1617)

Muntlig bevisning

Förhör med den tilltalade **Pär Öberg** som vidgår händelseförloppet men förnekar brott.

Övrig bevisning

1. Tillståndsbevis för den aktuella sammankomsten (förundersökningsprotokoll s. 7-9) för att bevisa vilket slag av sammankomst det är frågan om, vem som är ansvarig och vem som har sökt tillståndet m.m. tillstyrkande av att Pär Öberg är att anse som såväl anordnare som ansvarig för den allmänna sammankomsten.
2. Beslut om ändring av tillståndsbevis inklusive karta med röd markering över den utpekade platsens läge (förundersökningsprotokoll s. 10-11) för att bevisa att den allmänna sammankomsten inte höll sig inom den utpekade platsens gränser den aktuella dagen.

3. Syn av övervakningsfilm (medtas av åklagaren, ca 5 min lång, fotografier från övervakningsfilmen finns i förundersökningsprotokoll s. 4-6) för att bevisa att den allmänna sammankomsten inte höll sig inom den utpekade platsens gränser den aktuella dagen.

Handläggning

Beräknad tidsåtgång för förhandlingen: ca 40 min.

Hur man överklagar

Dom i brottmål, tingsrätt

TR-01

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv tingsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis.

Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller en ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför.

Tala också om ifall du vill att målsäganden ska komma personligen vid en huvudförhandling.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till tingsrätten. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Tingsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar tingsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till hovrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även hovrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till hovrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

När krävs det prövningstillstånd?

Brottmålsdelen

I brottmålsdelen behövs prövningstillstånd i två olika fall:

- Den åtalade har dömts enbart till böter.
- Den åtalade har frikänts från ett brott som inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.

Skadeståndsdelen

Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva en begäran om skadestånd. Undantag kan gälla när en dom överklagas i brottmålsdelen, och det är kopplat en begäran om skadestånd till brottet. Då krävs inte prövningstillstånd för skadeståndsdelen om

- det inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen eller om
- hovrätten meddelar prövningstillstånd i brottmålsdelen.

Beslut i övriga frågor

I de mål där det krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen (se ovan), krävs det också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

När får man prövningstillstånd?

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med tingsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.

Hur man överklagar hovrättens avgörande

Den som vill överklaga hovrättens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till hovrätten.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till hovrätten senast den dag som anges i slutet av hovrättens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar hovrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningsstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvilla förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (hovrättens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se